Щоквартальний журнал для педагогів та батьків №11 2017р.

РОМАШКА

Тема номера:
Пізнавальний розвиток дошкільників

Поради батькам щодо пізнавального розвитку дитини старшого дошкільного віку

* створюйте умови та підтримуйте пізнавальні інтереси дитини, забезпечуючи розвиток її природних здібностей та нахилів, задовольняючи пізнавальні потреби;
* збагачуйте обізнаність дитини про довколишній світ новою інформацією про предметне, природне, соціальне довкілля, світ гри, мистецтва, саму себе;
* пізнавайте, досліджуйте світ разом з малюком: обговорюйте, читайте, експериментуйте та ін. Заохочуйте прагнення збагачуватись новими і корисними знаннями завжди і всюди. Наприклад, оформіть передплату пізнавального дитячого журналу, запишіться до дитячої бібліотеки тощо;
* залучайте до перегляду та прослуховування радіо — і телепередач пізнавального напрямку, обговорюйте побачене й почуте в родинному колі;
* частіше бувайте з дітьми на природі (парк, ліс, річка), відвідуйте зоопарк, ботанічний сад, музеї, вистави дитячих театрів, дійства громадських свят, виставки квітів, тварин тощо;
* залучайте дітей до догляду за рослинами (квітник, сад, город) та тваринами (птахами, рибками, земноводними та іншими домашніми улюбленцями); за бажанням, обладнайте акваріум, влаштуйте квітник, город на підвіконні;
* заохочуйте до активного розв'язання завдань пізнавального, пошукового, логічного характеру, наприклад, загадок, ребусів, кросвордів та ін.;
* спільно з дітьми складайте усні й письмові листи, листівки для близьких родичів і друзів, оформляйте плакати, газети-стіннівки з привітаннями, розповідями про цікаві, значущі події тощо;
* виховуйте у дошкільника почуття родинності: любові і шани до батьків та родичів, пам'яті про покоління роду, вдячності до праці рідних, поваги до старших, турботи про молодших;
* забезпечуйте можливість активної участі дітей у підготовці та святкуванні днів народження, ювілеїв, днів пам'яті, календарно-обрядових свят; здійсненні подорожей; разом з дітьми виготовляйте подарунки, привітання, готуйте святкові виступи, колекціонуйте та ін.
* за можливістю, вдома облаштуйте родинний куточок, в якому розмістіть «дерево роду», фотографії та відео сімейних подій, рукотворні вироби тощо;
* вчіть малюків усвідомлювати себе як частку сім'ї, дитячої спільноти у навчальному закладі, відповідальну особистість у світі природи, людину серед інших – у суспільстві на прикладі власної активної життєвої позиції;
* формуйте основи логічного мислення, вчить дитину висловлювати власну думку на основі розумових висновків;
* активно виявляйте патріотичні почуття, громадянську позицію; гордість за свою родину, батьків, рідне місто, село, Україну; подавайте гідний приклад втілення понять «порядок», «безпека», «природоохоронна робота» у практичне життя дитини та родини;
* створюйте спеціальне розвивальне середовище, яке б сприяло використанню набутих знань, вмінь та навичок з логіко-математичного розвитку в родинному побуті дитини;
* формуйте елементарні економічні уявлення дитини за допомогою залучення до планування сімейного бюджету (планування витрат, обговорення вартості речей та ін.);
* виховуйте почуття вдячності до праці інших людей, бережливого ставлення до природи, речей.

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ № 9 «РОМАШКА»

МИРНОГРАДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ДЛЯ ПЕДАГОГІВ ТА БАТЬКІВ

РОМАШКА

№ 11 2017

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Чао-де Тетяна Євгенівна, головний редактор, завідувач ДНЗ № 9

Дьяконова Вікторія Вікторівна, заступник головного редактора, вихователь-методист

Доценко Оксана Володимирівна, вчитель-логопед

Круглов Роман Андрійович, адміністратор web-сайту ДНЗ № 9

Яценко Людмила Петрівна, практичний психолог

Копіювання та відтворення матеріалів журналу та будь-якої їх частини за згодою редакційної колегії.

Останнім часом педагоги – практики помічають, що кількість «чомучок» дошкільного віку стабільно зменшується. Що це? Занурення у себе чи небажання навчатися? Дослідження свідчать про помітне зниження активності пізнання в дошкільників. Пізнавальна активність як важлива складова розумового розвитку виступає однією з важливих чинників у підготовці дошкільників до шкільного навчання. А саме низький рівень допитливості й активності пізнавальних процесів зумовлює подальшу неуспішність дитини в школі.

Як зацікавити дитину, викликати в неї бажання вчитися, пізнавати, розмірковувати, робити висновки? Ці питання хвилюють і науковців, і методистів, і практиків.

Пізнавальна активність не є вродженою. Вона формується протягом усього свідомого життя людини. Сьогодні педагоги і психологи велику увагу приділяють проблемі активізації навчання. В пріоритеті інтерактивне навчання, пошуково-дослідницька діяльність, яка надає дитині життєвої компетентності, викликає бажання пізнавати нове.

На сторінках цього номеру педагоги ДНЗ № 9 «Ромашка» діляться досвідом роботи щодо активізації пізнавальної активності дошкільників.

ЗМІСТ

Офіційний відділ
Тетяна ЧАО-ДЕ
Пізнавальна активність як важлива складова розумового розвитку…….....3

Методичні поради
Вікторія ДЬЯКОНОВА
Математика в житті дитини 6
Ірина СТЕЦЕНКО
Мозаїка на заняттях з математики. Експериментування з дошкільнятами та молодшими школярами.....12

Сторінка психолога
Людмила ЯЦЕНКО
Вчимося мислити.....17

Інтегрована освіта
Любов КУЗЬМИНСЬКА,
Людмила ЯЦЕНКО
Стежками творів В. Сухомлинського.....19

Ознайомлення з соціумом
Олена СТЕПАНЕНКО
Чиї руки про нас піклуються.....24

Ознайомлення з природою
Тетяна ГОРДІЄНКО
«У світі природи».....26

Природа
Ірина ІВАНОВА
«Подорож в зимовий ліс».....29

Соціально-моральне виховання
Марина ПАВЛОВА
Твори добро.....32

Правова освіта
Тамара ГАВРИЛОВА
Виховна година
«Знай свої права, дитино!».....36

Сенсорно-пізнавальний розвиток
Лідія ВАСЄЧКІНА
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі.....40

Сторінка дефектолога
Ірина ЗУБРИЦЬКА
Чисте мовлення - важлива умова повноцінного розвитку дитини.....43

Граючись навчаємось
Людмила ПЕРЕКАТОВА
«Весна іде...».....46

Ігрова діяльність
Ганна СМИРНОВА
«Улюблені іграшки».....48

Ознайомлення з природою
Оксана ДОЦЕНКО,
Людмила ЯЦЕНКО
«В країні кімнатних рослин».....51

Космос
Ганна САЛІЙ
«Подорож до зірок».....54

Свята та розваги
Анастасія КОТЕЛЬНІКОВА,
Ганна ІВАНИЦЬКА
Головне в музичному розвитку дошкільника – «занурити» його у розмаїття музики.....56

Моральне виховання
Світлана ОБАДІНА
«Чарівна квітка добра».....60

Ознайомлення з навколишнім
Анна КОЛОСОВА
«Подорож у космос».....64

Дослідницька діяльність
Тетяна СПІВАК
Маленькі дослідники.....66

Логіко-математичний розвиток
Вікторія ДЬЯКОНОВА
Формування логіко-математичної компетентності дошкільників.....69

Пізнавальна активність як важлива складова розумового розвитку

Тетяна ЧАО-ДЕ, завідувач

Проблема пізнавальної активності дошкільників одна з найактуальніших у теорії психологічної науки та у практиці дошкільних навчальних закладів, оскільки активність є необхідною умовою формування розумових якостей дітей-дошкільників, їх самостійності, ініціативності.

Пізнавальна активність — це самостійна, ініціативна діяльність дитини, спрямована на пізнання навколишньої дійсності (як прояв допитливості) й зумовлена необхідністю розв'язати завдання, що постають перед дитиною у конкретних життєвих ситуаціях.

Відповідно до Листа Міністерства освіти і науки України, Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 26 липня 2010 року № 1.4/18-3082 «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі», організована навчально-пізнавальна діяльність у дошкільній установі є важливою складовою освітнього процесу в усіх вікових групах. Вона планується й проводиться відповідно до програмових завдань з урахуванням умов розвивального, предметного, природного, соціального середовища і потреб, інтересів, запитів, здібностей дітей. Не можна перетворювати навчально-пізнавальну діяльність дошкільників на аналог шкільного поурочного навчання. Вона якісно відрізняється від шкільного навчання формами, методами і прийомами, засобами, стилем і рівнем взаємодії педагога з вихованцем, а не лише змістом, обсягом програмового матеріалу, рівнем вимог до дитини.

Організована навчально-пізнавальна діяльність у дошкільному закладі не обмежується самими заняттями як найбільш відомою і популярною організаційною формою. Основними її формами є:

- заняття різних видів;
- гурткова (секційна, студійна) робота;
- індивідуальна робота навчально-пізнавального спрямування у повсякденні;
- організовані дидактичні ігри у повсякденному житті;
- екскурсії у природне і соціальне довкілля, спостереження у повсякденні;
- елементарні досліди, пошукові ситуації у повсякденному бутті та ін.

Для залучення дітей до цих форм організованого навчання у розпорядку дитячої життєдіяльності в дошкільному закладі визначається зручний час з огляду, зокрема, на такі чинники: вік дітей; їхня оптимальна і максимальна працездатність у певні проміжки часу; поєднання з іншими видами організованої, самостійної діяльності та побутовими процесами; розподіл загальних навантажень на дітей упродовж дня, тижня тощо.

Формування пізнавальної активності дошкільників здійснюється в процесі навчання, де розвиваються такі пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприймання, представлення, пам’ять, увага, уява, мовлення. Розглянемо це через призму Базового компоненту дошкільної освіти.

Організація життєдіяльності дітей з урахуванням освітніх ліній, що включені до інваріантної та варіативної складових Базового компоненту дошкільної освіти, дає змогу забезпечити належний рівень соціально-особистісного розвитку дітей дошкільного віку в структурі неперервної освіти.

Освітня лінія **«Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»** передбачає сформованість доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об’єктів довколишнього світу. Показником сформованості цих уявлень є здатність дитини застосовувати отримані знання у практичній діяльності (ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична тощо),

оволодіння способами пізнання дійсності, розвиток у неї наочно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного мислення. Сенсорно-пізнавальна освітня лінія спрямована на інтеграцію змісту дошкільної освіти, формування у дітей пошуково-дослідницьких умінь, елементарних математичних уявлень, цілісної картини світу, компетентної поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Кожна освітня лінія Базового компонента дошкільної освіти завершується узагальненим визначенням результату освітньої роботи — сформованістю певного виду компетенцій.

Освітня лінія «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ»

Зміст освіти	Результати освітньої роботи
СЕНСОРНІ ЕТАЛОНИ	Знає назву сенсорних еталонів: колір, форма, величина (їх види, ознаки, властивості); користується словами, що їх характеризують (кольори та їх відтінки; форми — об'ємні, площинні: циліндр, куб, прямокутник, трикутник тощо); визначає форму предметів за допомогою геометричної фігури як еталону. Вміє порівнювати предмети за кольором, формою, величиною, виділяти в них схожі та відмінні ознаки. Розрізняє і називає властивості і якості предметів (гладкий, шорсткий, м'який, металевий, дерев'яний, скляний, бавовняний тощо). Класифікує предмети та їх сукупності за кількісними та якісними ознаками; оперує множинами (посуд, одяг, тварини тощо); упорядковує об'єкти в напряму зростання чи зменшення певної ознаки та за їх розміщенням. Орієнтується у просторі на основі його безпосереднього сприйняття та словесного позначення просторових категорій (місцеположення, віддаленість); визначає своє місцезнаходження відносно об'єктів, що її оточують, розташування предметів і об'єктів у просторі (близько, далеко, ліворуч, праворуч, всередині, під, над, біля, зверху, знизу, назад, вперед). Орієнтується на площині аркуша паперу, книги; вміє складати орнаменти, малюнки з використанням геометричних фігур, різних за величиною, формою, кольором. Визначає, встановлює часову послідовність подій, користується словами «вчора», «сьогодні», «завтра», «раніше», «пізніше», «зараз», «спочатку», «тепер», «давно», «скоро». Розуміє властивості часу, володіє часовими поняттями (на світанку, в сутінках, опівдні, опівночі, доба, тиждень, місяць, рік). Має уявлення про причинно-часові залежності ритмічних природних явищ: тривалість секунди, хвилини, години. Спромагається визначити час за допомогою годинника, знає, що година складається із хвилин, оцінює часові інтервали. Називає порядок та пояснює послідовність пір року, днів тижня, частин доби; встановлює причинно-наслідкові зв'язки між різними явищами в природному та соціальному довкіллі
ПІЗНАВАЛЬНА АКТИВНІСТЬ	Виявляє інтерес до довкілля та самої себе. Активно сприймає предмети, об'єкти, людей, події. Спостережлива, кмітлива, допитлива, вміло використовує побачене і почуте раніше, робить спроби самостійно доходити висновків. Знаходить нове у знайомому та знайоме в новому; радіє зі своїх відкриттів. Надає перевагу новим, незнайомим завданням, що потребують розумових зусиль. Планує свою пізнавальну діяльність, втілює її на практиці; змінює, в разі необхідності, свої плани, поведінку. Виявляє інтерес до дослідництва, експериментує з новим матеріалом; за допомогою моделей матеріалізує математичні, логічні, часові відношення, використовує умовно-символічні зображення тощо
Сенсорно-пізнавальна компетенція	Виявляє пізнавальну активність, спостережливість, винахідливість у довкіллі; вирізняється позитивною пізнавальною мотивацією; моделює, експериментує у довкіллі за допомогою вихователя і самостійно, використовуючи умовно-символічні зображення, схеми. Орієнтується в сенсорних еталонах (колір, форма, величина), їх видах, ознаках, властивостях; у часі і просторі; оволодіває прийомами узагальнення, класифікації, порівняння і зіставлення
ЕЛЕМЕНТАРНІ МАТЕМАТИЧНІ УЯВЛЕННЯ	Усвідомлює зміст понять «число», «цифра», «лічба», «рахунок», «задача». Має уявлення про натуральний ряд чисел. Лічить у межах 10 у прямому та зворотному порядках; користується кількісними та порядковими числівниками. Знає цифри від «0» до «9». Визначає кількісний склад числа в межах 10. Порівнює суміжні числа. Складає числа із двох менших; розуміє і оперує поняттям «на 1(2) одиниці менше/більше». Уміє виділяти в предметах, об'єктах окремі частини, поділяє ціле на окремі частини, за частинами визначає ціле. Здійснює найпростіші усні обчислення на додавання та віднімання. Розв'язує елементарні математичні задачі; складає задачі-драматизації (про себе, свою сім'ю, найближче природне і предметне оточення) та задачі-ілюстрації (що відтворюють знання дітей про довкілля, їхнє життя), пропонує власний спосіб їх розв'язання
Математична компетенція	Виявляє інтерес до математичних понять, усвідомлює і запам'ятовує їх; розуміє відношення між числами і цифрами, склад числа з одиниць і двох менших (у межах 10); обізнана зі структурою арифметичної задачі; вміє розв'язувати задачі та приклади на додавання і віднімання в межах 10

Згідно з вимогами Державних базових програм розвитку дитини дошкільного віку – основними програмовими документами, через який реалізується Базовий компонент дошкільної освіти України і який є обов'язковим для надання освітніх послуг в усіх формах здобуття дошкільної освіти, — організоване навчання у формі занять проводиться, починаючи з 3-го року життя. Індивідуальні й підгрупові ігри-заняття проводяться вже на 1-му та 2-му роках життя.

Кількість і тривалість занять поступово, з дорослішанням дітей зростають:
- для дітей 3-го року життя — 1–2 заняття на день по 10–15 хв.;
- для дітей 4-го і 5-го року життя — 1–2 заняття на день відповідно по 15–20 і 20–25 хв.;
- у старшому дошкільному віці — 2–3 заняття на день впродовж 1–1,5 годин щодня, по 25–30 (для дітей 6-го року життя) і 30–35 хвилин (для дітей 7-го року життя).

Тривалість занять може збільшуватись чи зменшуватись залежно від коливань інтересу, бажань, працездатності дітей, складності завдань тощо. Аби не порушувати загальний розпорядок життєдіяльності, вчасно перейти до інших видів діяльності і при цьому не зруйнувати започатковану на занятті цілісність процесу пізнання, можна продовжити розпочату там навчально-пізнавальну діяльність у повсякденному бутті, розгорнувши її у серії бесід, розмов, спостережень, ігор та інших форм роботи.

«Щоб засвоїти знання, потрібно поглинати їх із апетитом», — стверджував відомий французький письменник Анатоль Франс. З ним важко не погодитись, бо тільки матеріал, що зацікавив дитину, буде засвоєний на 100%. Мабуть, головне завдання підготовки дітей до життя й полягає в тому, аби сформувати в них бажання вчитись, активізувати прагнення до пізнання.

Рекомендації по розвитку пізнавальної активності у дітей дошкільного віку

- Створювати позитивний психологічний клімат в умовах індивідуальної взаємодії дитини з дорослим. Спонукати її до спілкування щодо потреб та проблем, які хвилюють дошкільників, що сприяє поглибленню пізнавальних інтересів та активності.

- Обговорювати з дітьми питання, пов'язані з емоційним, моральним світом людей, їхніми вчинками, переживаннями. Дати можливість дошкільникам ділитися своїми планами, враженнями, думками, що допомагає їм усвідомлювати зміст подій, які відбуваються навколо. Звертати увагу дітей на нові, незвичні риси об'єкта, формулювати передбачення, націлюючи на експериментування, роздуми, висловлення здогадок.

- У своїй діяльності педагогам користуватися широким спектром засобів: яскрава наочність, ілюстрації, роздавальні матеріали, книги з цікавим змістом, художнє слово, технічні засоби навчання, що зацікавлюють дітей перспективою пізнавального спілкування; створювати мікросередовище, насичене інформацією, позитивними пізнавальними емоціями, що захоплює дитину, формує у неї стійкий інтерес до пізнавальної взаємодії з дорослим; використовувати творчі завдання на різносторонній розвиток особистості, на дитячу самостійність.
- Для підвищення активності батьків дітей проводити індивідуальні бесіди, консультації з питань особливостей пізнавальної діяльності, дитячої творчості, пропонувати комплекси розвивальних ігор для проведення в сім'ї.

Математика в житті дитини

Вікторія ДЬЯКОНОВА, вихователь-методист

Навчанню дошкільників азам математики потрібно відводити важливе місце. Це викликано цілим рядом причин (особливо в наш час): початком шкільного навчання, великою кількістю інформації, яку отримує дитина, підвищенням уваги до комп'ютерізації вже з дошкільного віку, прагненням батьків у зв'язку з цим як можна раніше навчити дитину впізнавати цифри, рахувати, вирішувати задачі. Дорослі часто поспішають дати дитині набір готових знань, суджень, які вона вбирає як губка, навчити дитину рахувати до 100, до 1000 і т.д., не оволодівши повним знанням у межах 10. Однак чи завжди це дає очікуваний результат? Чи потрібно заставляти дитину займатися математикою, якщо їй сумно?

Основне зусилля і педагогів, і батьків повинно бути націлено на те, щоб виховати у дошкільника потребу випробувати зацікавлення до самого процесу пізнання, до подолання труднощів, до самостійного пошуку рішень. Важливо виховати та прищепити інтерес до математики.

Знайомство з величиною, формою, просторовим орієнтирам починається у дитини дуже рано, вже з раннього віку. Вона на кожному кроці стикається з тим, що потрібно враховувати величину і форму предметів, правильно орієнтуватися у просторі, тоді як довго не може ні випробувати, наприклад, потреби у рахунку. Тому першорядне значення мають ті знання, до засвоєння яких дитина найбільш схильна.

Разом з тим принципово важливо щоб математика ввійшла у життя дитини не як теорія, а як знайомство з цікавим новим явищем навколишнього світу. Не допустити вербалізму, формальності, знань дитини. Весь процес навчання повинен бути налаштований на як можна більш раннє виникнення «чому?». Це виникнення інтересу до процесу, до причини, перші «відкриття», палаючі очі, і бажання дізнатися «ще і ще». Тут закладається мотиваційна база подальшого розвитку особистості, формується пізнавальний інтерес, бажання дізнатися щось нове.

Черпати свої знання з математики дитина повинна не тільки в дитячому садку, але і зі свого повсякденного життя, зі спостережень за явищами навколишнього його світу. Тут на перше місце виходите ви, батьки дитини. Тут ваша допомога неоціненна, допомога батьків, які бажають внести свою лепту у справу розвитку і виховання власної дитини. Спільний пошук рішення проблем допомагає організувати навчання дітей і дорослих, яке не тільки сприяє кращому засвоєнню математики, проте і збагачує духовний світ дитини, встановлює зв'язки між старшими і молодшими, необхідними їм у подальшому для рішення життєвих проблем.

Мамам і татам, бабусям і дідусям хочеться нагадати, що примусове навчання марно і навіть шкідливо. Виконання завдань повинно починатися з пропозиції: «Пограємо?».

Листаючи сторінки Facebook я натрапила на статтю Ірини СТЕЦЕНКО, наукового співробітника Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України, автора технології «Логіки світу» для дітей від 4 до 12 років спільно з Іриною КИСЛЮК, завідуючою, Оксаною ЛЕПЕХОЮ, вихователем-методистом та Оленою ПЕТРИК, вихователем, ДНЗ № 155, м. Київ «Зимові пізнавальні завдання для незвичайного заняття», яка стане у нагоді не тільки працівникам дошкільних установ, а і батькам дошкільників.

В гостях у новорічної ялинки

«Більше», «менше» дуже важкі поняття для дошкільників та й молодших школярів також. Тому пропоную починати їх вивчати на наочному і зрозумілому дітям матеріалі, наприклад, цукерках. У дидактичній грі «Пригости цукерками гостей» дітям у середній групі дитячого садка пропонується викласти ланцюжки цукерок в порядку збільшення (зменшення) їх величини.

У кожної дитини є набір вирізаних з паперу цукерок різної форми (квадратної, трикутної, круглої, прямокутної), різної величини, різного кольору (червоного, жовтого, зеленого, синього). Ланцюжки цукерок викладаються, як гірлянда на ялинці.

Ці завдання розв'язували взимку, тому і з'явилася в них ялинка і гірлянди цукерок. Ви можете придумати іншу цікаву ситуацію, доречнішу до наступних місяців року, і пригощати лісових мешканців цукерками, розвішеними на деревах тощо. А може краще придумувати разом з дітьми?

Як і завжди, побудовано ланцюжок завдань — від простих до складних. Найважче визначити величину саме прямокутних цукерок, тому в перших завданнях ланцюжка діти працюють тільки з цукерками квадратної, трикутної і круглої форми.

Таким чином, підтримуємо зв'язок старих, вже твердо засвоєних, знань з новими, ставимо дитину перед проблемою (а для дітей такого віку це саме проблема!), яку необхідно вирішити і для розв'язання якої вона має необхідні засоби, але вони не лежать на поверхні. Дитині потрібно поміркувати, здогадатися, запропонувати свій шлях до розв'язку.

У трьох перших завданнях в наборі цукерок є цукерки лише одного кольору кожної форми.

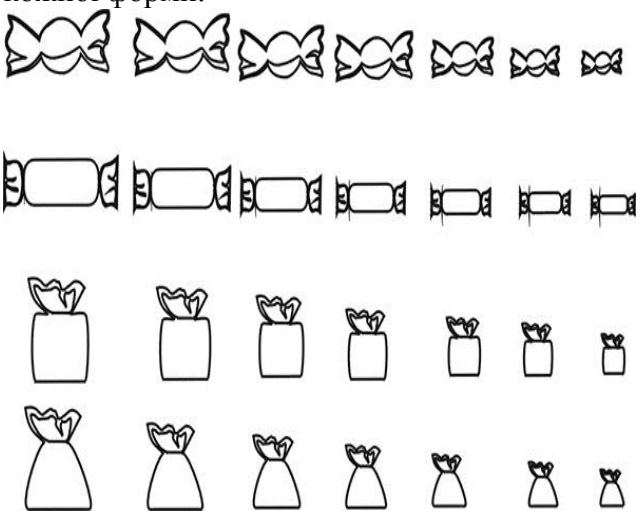

Завдання 1

Виклади 3 гірлянди з цукерок на ялинці. Уважно роздивись малюнок. Поміркуй! Як визначити форму і колір цукерок?

(У наборі цукерок до цього завдання є по 4 цукерки квадратної, трикутної і круглої форми.)

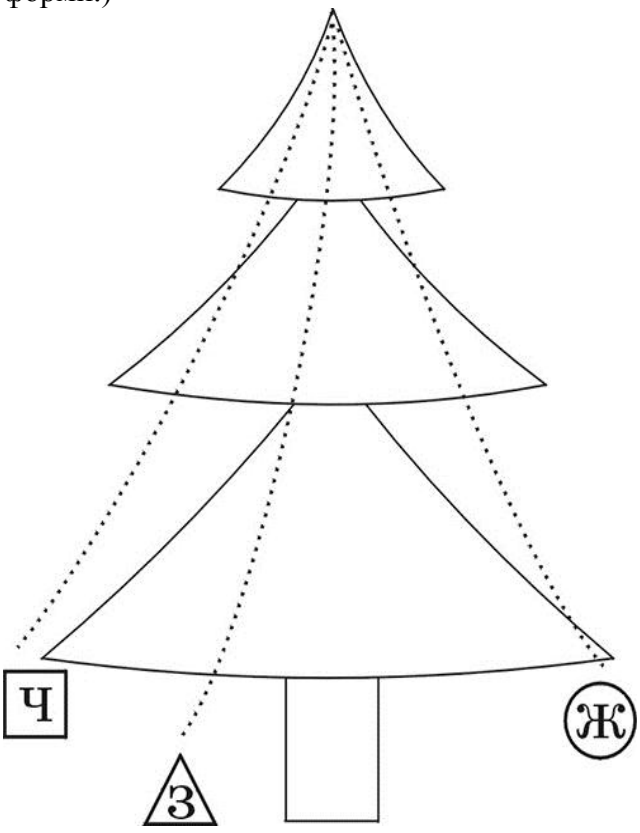

Зверніть увагу: добираємо до набору цукерки за величиною не підряд, а беремо через одну, щоб вони більше відрізнялися за величиною і дітям було легше визначити, яка цукерка більша. Так само ми діємо і далі. Поступово різниця цукерок за величиною зменшується і завдання ускладнюються.

Перш, ніж розв'язувати завдання, слід разом з дітьми знайти відповідь на наступні запитання.

Як визначити, яка цукерка більшої величини, а яка — меншої? Іноді величину цукерок безпомилково можна визначити «на око». Але так відбувається не завжди. Зазвичай діти користуються методом накладання: вони накладають цукерки одну на одну і дивляться, яка цукерка може розміститись в середині іншої.

Які цукерки доцільно порівнювати способом накладання? Такий спосіб діє для цукерок однакової форми, але може не спрацювати, якщо форма цукерок різна. У дітей ще немає досвіду порівняння за величиною предметів, вони не знають що таке площа об'єкту, і тому педагог привертає до цього їхню увагу. Малюки на практиці пробують порівняти цукерки різної форми і роблять висновок: недоцільно порівнювати методом накладання цукерки різної форми. Надалі всі ланцюжки діти викладають з цукерок однакової форми, тобто ставиться завдання порівняння тільки предметів однакової форми.

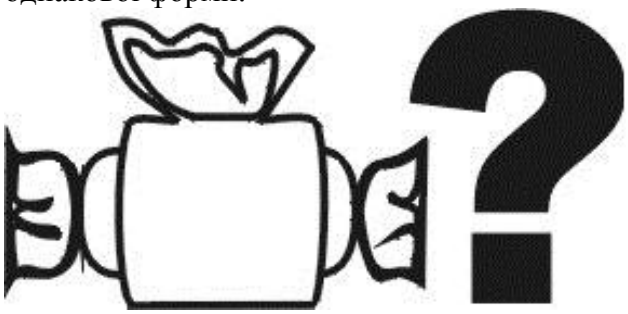

І, нарешті, кожна дитина самостійно визначає, ***яку цукерку, найменшу чи найбільшу, вішати внизу ялинки?*** У кожного малюка може бути своя думка. То яка відповідь правильна? Ми вважаємо, що будь-яка. Головне — не тільки висловити думку, а й пояснити. А обґрунтування може бути будь-яким: у цих завданнях не принципово, який критерій обирають діти.

Тепер діти готові до розв'язку завдання. Вони вибирають з набору потрібні цукерки і викладають гірлянди.

Завдання 2

— Розкажіть мені, малята, яка зараз пора року?

— З чого це видно?

— А чи любите ви зиму? Чому?

— Я теж люблю цю чудову пору року і знаю пісеньку про зиму. Давайте разом з вами її заспіваємо. *(Діти співають, коли закінчується пісня, лунає плач.)*

— Дивно, кому могла не сподобатися наша весела пісенька? Хто це плаче? Мені здається, що плач лунає звідси. Подивимось, хто ж це? *(Вихователь вносить до групи ялинку.)* Подивіться, діти, це ялинка. Що з нею могло трапитись? Тут лист, прочитаємо його.

— Лист: «Дорогі малята! Цілий рік я чекала на зустріч з вами, щоб подарувати вам веселе свято. Але я до свята не готова. На святі всі мають бути веселі, усміхнені, радісні, красиві. А мені сумно. Допоможіть мені, будь-ласка, підготуватись до свята.»

— Діти, хто мені скаже, як зробити так, щоб ялинці не було сумно. *(Відповіді дітей: прикрасити, запросити гостей тощо.)* Подумаємо, чим можна прикрасити ялинку?

Щоб ялинка не сумувала, пограємось у гру «Зайчик сіренький»

Гра-фізкультхвилинка

Зайчики під ялинкою сидять
Вони вушками ворушать,
Ось так, ось так
Вони вушками ворушать.

Зайцям холодно сидіти,
Треба лапочки погріти,
Вже набридло їм стояти,
Трохи треба пострибати
Стриб, стриб, стриб, стриб
Трохи треба пострибати.

Зайчики, поспішайте,
Вовк за деревом втікайте.

— Молодці, гарно грали і розвеселили ялинку, зараз підемо працювати, а ялинка нехай відпочине.

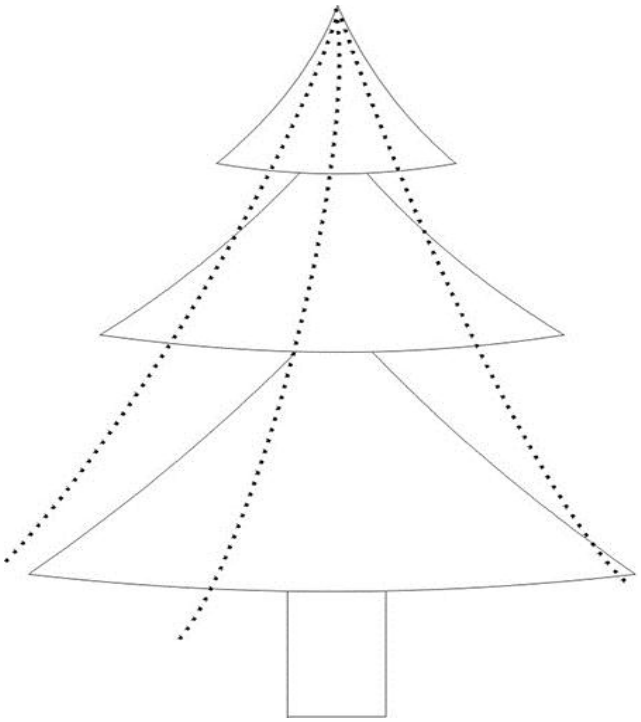

У кожного з дітей на столі є картки із зображеннями звіряток (лисичка, зайчик, їжачок), намальована ялинка та набір цукерок (по 5 цукерок круглої, квадратної і трикутної форми синього, червоного і жовтого кольорів). Не у всіх дітей однакові набори цукерок. На малюнку наведено лише кілька з них. Цукерки лежать в коробках, прикриті серветочками.

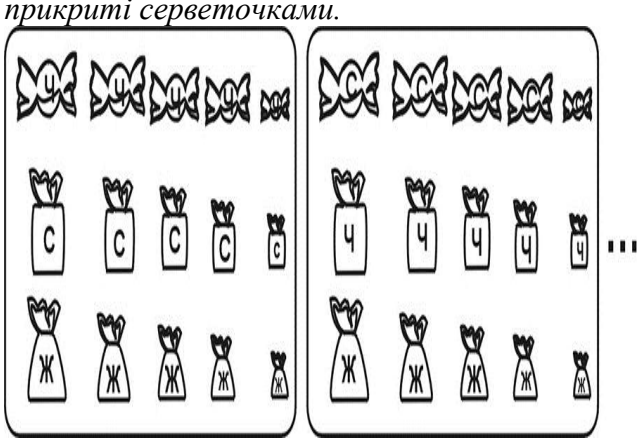

— Сядемо за столи. У кожного з вас є ялинка. Але вона не прикрашена і сумує. Щоб її розвеселити, ми покличемо в гості звіряток. Відгадайте, хто прийшов в гості до ялинки.

В нього стільки голочок,
Як на небі зірочок,
А немає бідний нитки,
Не пошиє шапки, свитки,
Рукавиць, чобіток...
Сів тай плаче ... *(їжачок)*

В темнім лісі проживає,
Довгий хвіст пухнастий має,
Їй на місці не сидиться,
А зовуть її ... *(лисиця)*

Я маленький і вухатий
Попелястий, волохатий,
Як тікаю, я стрибаю
Дуже куций хвостик маю … *(заєць)*

— А тепер поглянемо уважніше, що є на ялинці? *(Ниточки.)*

— Для чого вони потрібні?

— Що ми повісимо на них?

— Піднімемо серветки і подивимось, що у нас там? Роздивимось цукерки.

— Чим цукерки відрізняються одна від одної *(колір, форма, величина)*. Ці цукерки ми будемо вішати на ниточки для звіряток.

— Покладіть звіряток біля ниточок. Як визначити, яка цукерка більша, а яка — менша? Як ми про це можемо дізнатися? Візьмемо цукерки однакової форми і порівняємо їх. Як це можна зробити? *(Накладаємо цукерки одна на одну.)*

— Зараз будьте уважні і послухайте завдання. Для кожного звірятка ми будемо вішати цукерки за кольором шубки. Якого кольору цукерки дістануться зайчику? Чому?

— Якого кольору цукерки будуть у лисички? Чому?

— Якого кольору шубка у їжачка? Чи є у нас цукерка такого кольору? Як ми виберемо колір цукерки для їжачка? *(За кольором яблука.)*

Будемо вішати цукерки в порядку збільшення або зменшення їх величини. Поміркуйте, яку цукерку найбільшу чи найменшу покладемо вниз. Чому?

Вихователь також може підказати, що вибирати і викладати цукерки для кожного звірятка можна враховуючи їх величину.

Дітям непросто було визначитися яку цукерку, найбільшу чи найменшу, потрібно покласти на нижні гілочки ялинки. Як виявилося визначитися нелегко, навіть, дітям шести років: дуже важко було вибрати головний критерій для визначення. Одні діти уявляють, що до них прийшли гості і пропонують розмістити найменші цукерки

внизу, щоб гості не дістали більші, інші — найбільші цукерки залишають гостям.

Діти також уявляють, що цукерки повісив на ялинку дід Мороз і бажають, щоб найбільші були внизу: вранці вони встануть і покуштують великі цукерки. Хлопчик з плохим зором вирішив повісити великі цукерки вверху, бо маленькі буде погано видно. Іноді діти уявляють як саме цукерки висітимуть на ялинці: вверху гілочки тоненькі й вони прогнуться від великих важких цукерок, тому на них краще повісити маленькі цукерки.

Коли з'являються гості (зайчик, лисичка та їжачок), діти уявляють як їм краще діставати цукерки на ялинці. Зайчик високо стрибає, тому найбільші цукерки для його можна повісити вверху ялинки. Лисичка хитрюща, нехай теж дістає великі цукерки зверху. А от їжачок маленький, він не вміє ні високо стрибати, ні лазити по деревах, тому ми повісимо йому великі цукерки внизу.

Як видно, міркування можуть бути дуже різними. Іноді вони вказують не на кращі риси характеру дітей, але це варто запам'ятати і поміркувати, що робити на інших заняттях. А зараз важливо, що діти висловили свою думку і пояснити її.

Самостійна робота дітей.

Дітям не завжди легко визначити, яка цукерка серед двох найбільша. Вони не завжди накладали цукерку одну на одну і намагалися зробити це «на око». Всі діти правильно визначили найбільшу цукерку, а потім починали шукати наступні й викладати на ялинку. Тобто діти викладали цукерки по-порядку зменшення їх величин. А от далі й починалися труднощі з визначенням наступної цукерки: діти іноді брали надто маленьку цукерку і потім не завжди здогадувалися наступну цукерку покласти між вже викладеними.

Невеликі труднощі викликала і форма цукерок. Але, напевно, діти уявляли справжні цукерки і старалися якнайкраще пригостити своїх гостей, а от працювати з абстрактними геометричними фігурами не так цікаво, хоча й простіше. Завдання з цукерками наближене до реального життя, тому ситуацію діти жваво уявляють і працюють із задоволенням. Труднощі не заважають, а лише роблять завдання цікавішим. Адже не цікаво розв'язувати завдання, в якому немає над чим поміркувати. Та й задоволення від знайденого правильного розв'язку більше тоді, коли вдалося подолати труднощі.

Але все-таки більшість дітей правильно розв'язали завдання або самостійно, або з невеликою допомогою вихователя.

— Діти, уважно роздивимось ваші прикрашені ялинки. Вони дуже гарні, святкові. Уважно подивіться і скажіть, на яку геометричну фігуру схожі цукерки у зайчика (у лисички, у їжачка)? *(Запитання індивідуальні для кожної дитини.)*

— Ви всі дуже гарно працювали, але за роботою ми забули про нашу гостю, встанемо з-за столів і поведемо круг неї хоровод. *По закінченні хороводу вихователь знаходить під ялинкою торбинку з цукерками.* Діти, ялинка нам дуже вдячна і хоче пригостити вас цукерками.

На думку А. Дусавицького *(А. Дусавицкий «Загадка птицы Феникс» — М: Знание (Наука и прогресс), 1978, 128 с.):* якщо ми бажаємо сформувати пізнавальний інтерес у дитини, неможна давати їй готові способи вирішення проблем. Навпаки, необхідно ставити рогатки, не полегшувати, а ускладнювати пошук нових способів, визначаючи лише шлях до їх самостійного відкриття. Щоб щоразу лобом об стіну. Щоб виник інтерес до стіни, а не до драбини, яка допоможе цю стіну подолати. Дітям потрібно навчитися бажати (саме так!) шукати рішення щоразу, коли перед ними виникає перешкода, а не використовувати обхідні шляхи.

Завдання 3

Виклади 3 гірлянди з цукерок на ялинці. Уважно роздивись малюнок. Поміркуй! Як визначити форму і колір цукерок.

(У наборі до цього завдання є по 7 цукерок квадратної, трикутної і круглої форми.)

Завдання 4

Виклади 3 гірлянди з цукерок на ялинці. Вибери кольори цукерок так, щоб гірлянди виглядали красивіше.

(У наборі до цього завдання є по 5 цукерок квадратної, трикутної, прямокутної і круглої форми різних кольорів.

Діти самостійно обирають кольори цукерок, тому в одній гірлянді можуть опинитися цукерки різного кольору.)

Завдання 5

Виклади 3 гірлянди з цукерок на ялинці. Вибери кольори цукерок так, щоб гірлянди виглядали красивіше.

(У наборі до цього завдання є по 7 цукерок квадратної, трикутної, прямокутної і круглої форми різних кольорів.)

Завдання 6

Виклади 3 гірлянди з цукерок на ялинці. Кольори цукерок мають повторюватися: через один, через два, через три.

(У наборі до цього завдання є по 7 цукерок квадратної, трикутної, прямокутної і круглої форми різних кольорів.)

Завдання 7

Які цукерки необхідно покласти між намальованими?

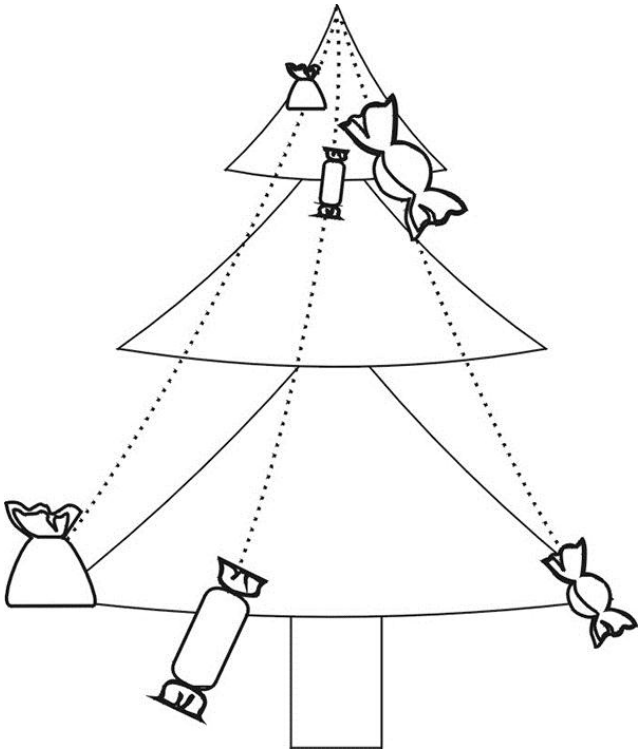

Таким чином, під час розв'язання наведених вище завдань діти закріплюють уявлення про поняття «більше» і «менше», вчаться порівнювати двовимірні об'єкти за величиною та пояснювати власну думку. Під час діалогу дітей і педагога, малят між собою розвивається мовлення дітей. Діти вчаться не просто відповідати «так» чи «ні», а намагаються розгорнуто висловлювати свою думку і пояснити чому необхідно робити саме так, а не інакше. Діти вчаться знаходити аргументи «за» і «проти», сперечатися, відстоювати власну думку, поважаючи своїх опонентів, прислухатися до точки зору інших.

Звичайно, не всі діти однаково швидко і вправно розв'язуватимуть ці завдання. Адже не буває таких завдань, які б однаково розв'язували всі діти. Зауважу, що як і будь-які розвивальні завдання, ці завдання найбільшу користь приносять тоді, коли розв'язуються без попередньої підготовки, достатньо різноманітні за змістом і способом розв'язування. Рішення задач із розвивальними функціями ніколи не доводиться до навичок. Діти — кожний в міру своїх можливостей — просто розв'язують ці завдання. Це той випадок, коли **сам процес розв'язування завдань може бути важливішим, ніж результат**.

Якщо дітям надто важко розв'язувати завдання, проаналізуйте ситуацію. Чому на вашу думку так сталося? Можливо, діти ще не готові до сприйняття таких завдань? А можливо у них просто не той настрій? Якщо ці завдання виявилися надто важкими для дітей, відкладіть їх, спробуйте розв'язати з ними інші завдання: окремо на порівняння двовимірних об'єктів за величиною, окремо — на знаходження предметів схожих на геометричні фігури. Через деякий час поверніться до завдань про цукерки і ви побачите, що дітям набагато легше стало їх розв'язувати.

Посилання

http://informaciaforall.blogspot.com/2015/12/blog-post_5.html

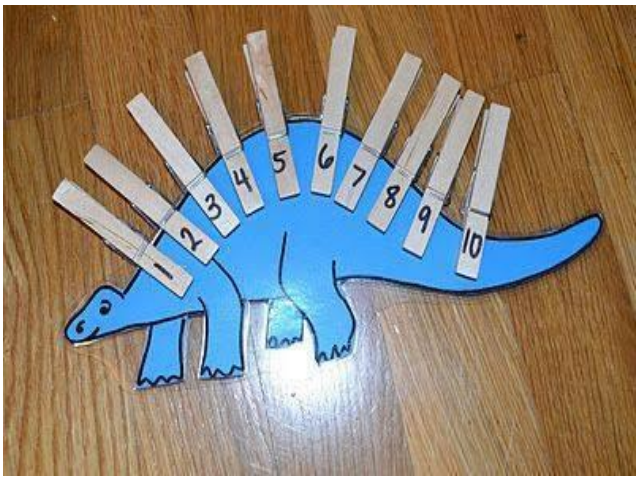

Мозаїка на заняттях з математики. Експериментування з дошкільнятами та молодшими школярами

Ірина СТЕЦЕНКО,
науковий співробітник Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України,
автор технології «Логіки світу» для дітей від 4 до 12 років

Мозаїка — вже давно відома іграшка, всі з дитинства складали мозаїку, знають, як це робити, із задоволенням грають у мозаїку з малятами, придумують власні візерунки… Мабуть тому на перший погляд здається, що ця іграшка вже не приховує таємниць. Спробуймо використати мозаїку на заняттях з математики! Це буде не просто розв'язання задач, а математичні експерименти.

Чим приваблюють мозаїки? Вони яскраві та оригінальні, дітям просто зрозуміти основний принцип створення зображень, а ще змінювати викладений малюнок у мозаїках дуже легко і помилки вмить виправляються, не залишаючи найменшого сліду.

Візьмемо одразу кілька мозаїк з елементами різної величини…

• Викладаємо геометричні фігури

Запропонуйте дітям викласти знайомі геометричні фігури — квадрат, прямокутник, трикутник, круг тощо. Які геометричні фігури викласти простіше? Складніше? Порівняйте з малятами, як виглядають одні й ті ж геометричні фігури, викладені різними мозаїками — з крупнішими елементами та з дрібнішими елементами.

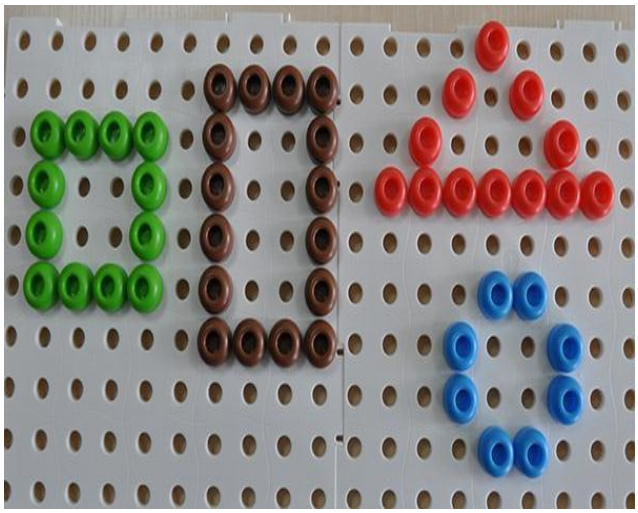

Геометричні фігури можна ще викладати у чудовій, оригінальній **геометричній мозаїці**: у ній зображення складається з маленьких геометричних фігур — квадратів, трикутників, кругів — це аналог вже звичних нам наборів геометричних фігур, з яких малята викладають силуети.

Звичайно, за допомогою геометричної мозаїки можна викладати геометричні фігури різної форми та розміру. А зараз я згадала геометричну мозаїку тому, що вона добре поєднується з іншою чудовою мозаїкою «Диво-горошини».

Тож на одному полі ми можемо побудувати геометричну фігуру (квадрат, прямокутник, трикутник) в геометричній мозаїці, а рядом таку саму фігуру викласти диво-горошинами. Малятам легше побудувати однакові фігури, порівняти їх, виправити помилки, продовжити зображення, якщо потрібно.

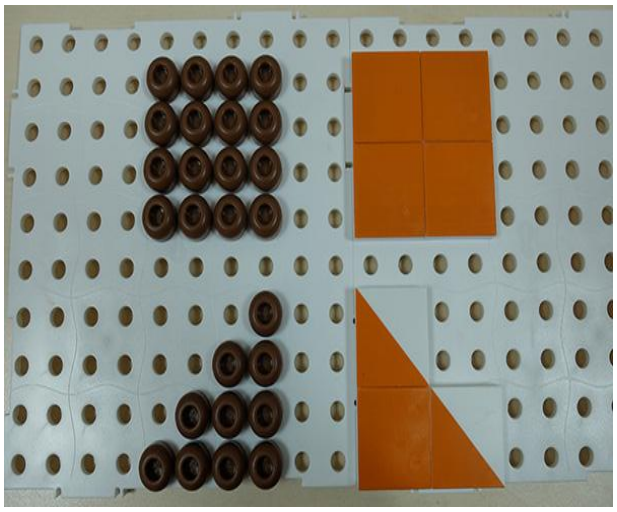

• **Будуємо стежинки різної довжини**, визначаємо, які з них найдовші (найкоротші).

Запропонуйте малятам викласти різні стежинки між заданими пунктами. Можна позначити початок ведмедиком (поставте іграшку ведмедика), а кінець будиночками друзів ведмедика. Скільки стежинок можна побудувати? Чи всі вони однакові? Яка стежинка найдовша? Найкоротша?

Педагог не тільки вивчає з малятами властивості ліній, а й здійснює пропедевтику умовної міри (діти можуть рахувати довжину ліній кількістю елементів мозаїки, а перевіряти висновки більш точним способом — порівнювати довжину ліній за допомогою мотузочок, які прикладаються до викладених ліній).

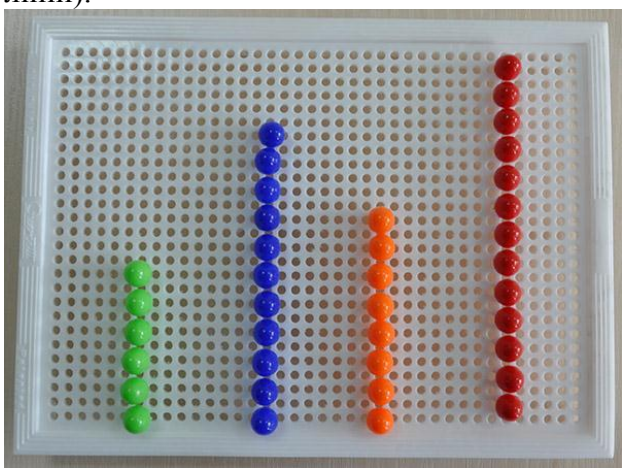

• Викладаємо різні лінії

Вивчаючи з дошкільнятами і молодшими школярами прямі та криві лінії, викладайте їх з мозаїки: ця форма роботи подобається дітям, а ще діти мають змогу побачити різноманіття ліній. Варто порівнювати лінії, які викладають малята, заохочувати їх шукати різні варіанти розв'язку завдань.

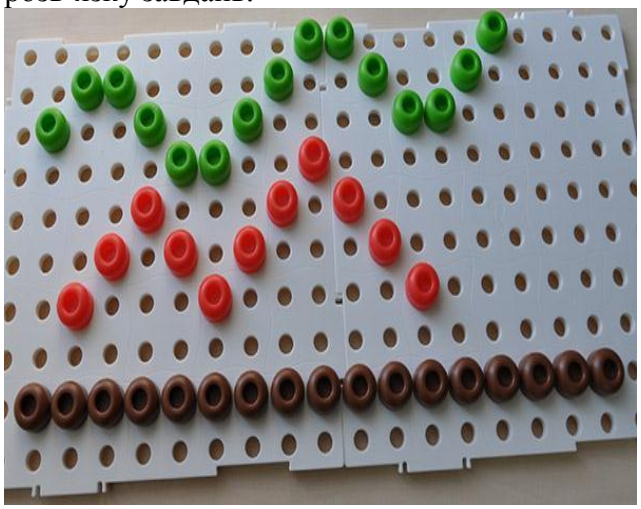

Запропонуйте дітям викласти прямі, ламані та хвилясті лінії різної (або однакової) довжини, лінії, що перетинаються і не перетинаються. Малятам цікаво буде дізнатися, що ламана і відрізок, ламана і хвиляста, відрізок і хвиляста лінія можуть бути однакової довжини.

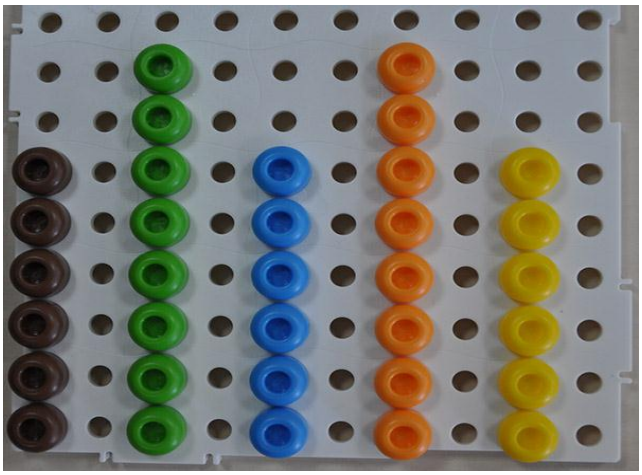

• Викладаємо стежинки

Приверніть увагу дітей до того, що стежинки можуть не перетинатися (з однієї такої стежинки неможливо перейти на другу, не пройшовши по землі (жителі нашої казкової країни дуже маленькі і не вміють робити довгі кроки або стрибати із стежинки на стежинку), а можуть перетинатися (тоді можна йти зручнішою стежинкою, переходити у певних місцях зі стежинки на стежинку).

Тож у завданнях для дітей варто ставити додаткову умову — стежинки можуть / не можуть перетинатися.

Запропонуйте малятам викласти кілька дуже довгих стежинок, що не перетинаються. У кого стежинки вийдуть найдовшими?

Ці завдання можна обіграти і розповідаючи діткам казочку про ведмедиків, які йдуть різними стежинками в гості до своїх друзів: синій ведмедик прямує синьою стежинкою, червоний — червоною, жовтий — жовтою. Ведмедики можуть зустрітися або вже біля будиночка друзів, або там, де стежинки перетинаються. Запропонуйте малятам знайти такі місця і визначити, які ведмедики можуть там зустрітися.

Діти можуть також поміркувати, який ведмедик прийде скоріше до будиночка (напевно той, у якого стежинка буде найкоротшою). Таким чином діти можуть самі зробити невеличке відкриття — пряма лінія завжди коротша, ніж крива.

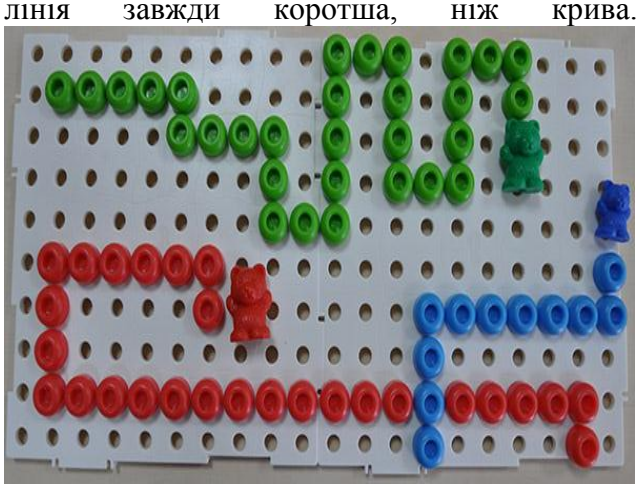

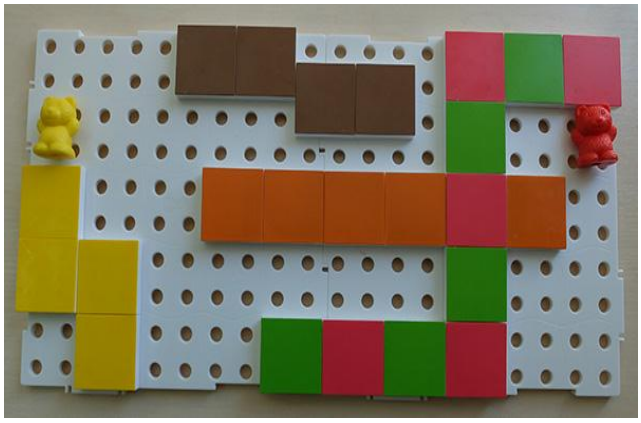

• Викладаємо найдовшу стежинку

Запропонуйте дітям викласти найдовшу стежинку, яка вміщується у поле для мозаїки. Малята мають самостійно зрозуміти, що стежинка не обов'язково має бути прямою.

• Будуємо лабіринти

Малята із задоволенням шукають різні шляхи у лабіринтах. Тож запропонуйте їм викласти свій лабіринт з різними шляхами, глухими кутами… Ведмедик чи інший персонаж із задоволенням прогуляється його стежинками.

А ще дітям подобається розв'язувати задачки одне одного. Тож нехай награвшись своїм лабіринтом, малятко поміняється з товаришем і перевірить чий лабіринт складніший, а потім спробує удосконалити свій.

• Будуємо точки, які належать (не належать) лінії

Точка і лінія — фундаментальні поняття математики, які вивчаються майже разом. Тому варто не тільки будувати різні лінії, а й розташовувати точки відносно них — НАД лінією, ПІД лінією, НА лінії; ВИЩЕ лінії, НИЖЧЕ лінії; ПРАВОРУЧ (ЛІВОРУЧ) лінії. Відносно яких ліній точку варто розташовувати вище (нижче) (над (під))? Праворуч (ліворуч)? … Які слова, що позначають розташування точки є синонімами?

Під час розв'язування таких завдань діти бачать, що існує кілька варіантів відповіді, можуть знайти їх, порівняти, подивитися на відповіді друзів...

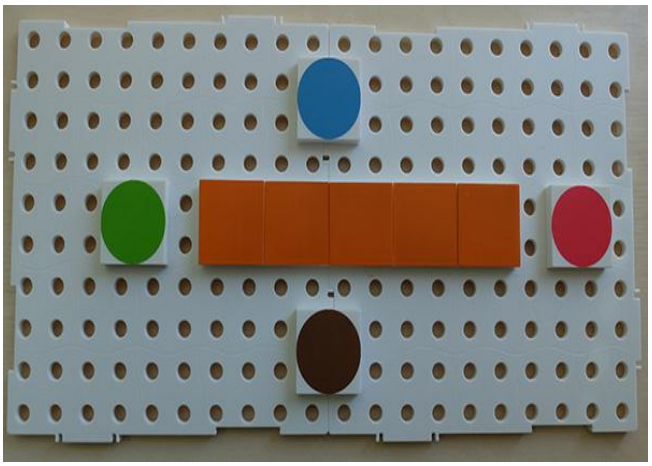

• Графічні диктанти

Графічні диктанти вже звична форма роботи. Зазвичай їх виконують на папері в клітинку. Спробуйте мозаїку: принцип той самий, а от зображення виходять виразнішими та й малюнки легше зробити різнобарвними.

• Викладаємо замкнені (незамкнені) лінії

Дітям не завжди просто вдається зрозуміти різницю між замкненими і незамкненими лініями. Тож варто запропонувати малятам розв'язати задачки про такі лінії, викладаючи мозаїку.

Наприклад, посадили ведмежата на городі моркву. Смакота! А зайчики як морква стала великою одразу й пристрибали: їм теж морковка подобається. Допоможіть ведмедикам паркан побудувати, щоб зайчики морковку всю не з'їли.

Можна взяти маленькі іграшки і діяти ними, перевіряючи правильність конструкції паркану.

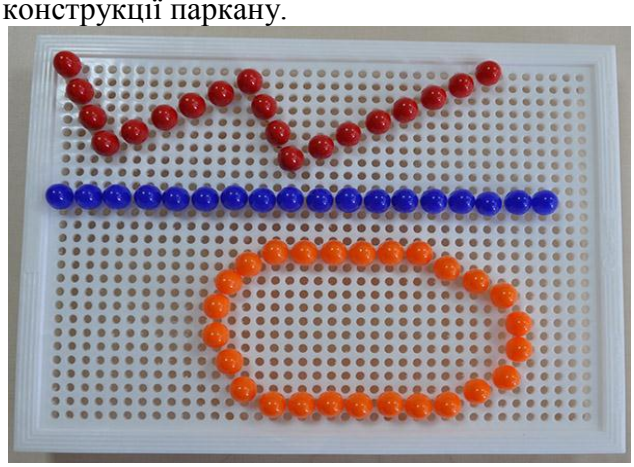

• Закономірності

Працюючи з мозаїками, діти можуть розв'язувати задачі на закономірності. Педагог на картках може намалювати початок ланцюжка, малята викладають його з мозаїки і продовжують відповідно заданій закономірності. Ось приклади таких задач.

• Викласти стежинки (лінії), у яких будуть змінюватися кольори елементів мозаїки за певним правилом (через один; через два; червоний, жовтий, жовтий, червоний, жовтий, жовтий …; червоний, жовтий, зелений, червоний, жовтий, зелений…; тощо).

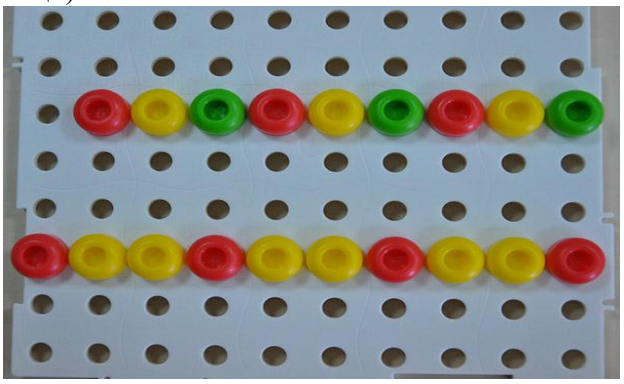

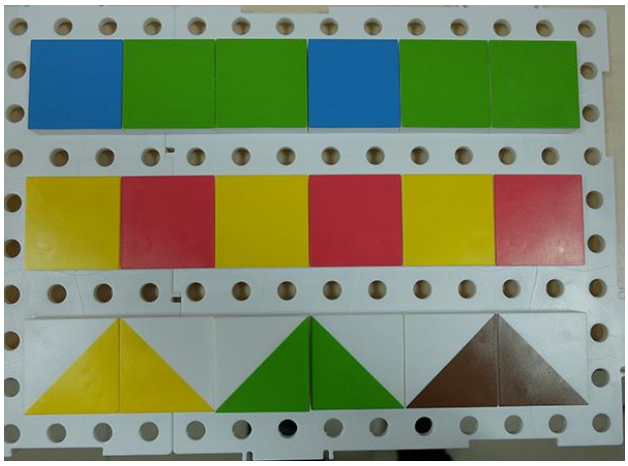

• Викласти ланцюжок стовпчиків (парканчик) різної висоти або різної висоти та з чергуванням кольорів (наприклад, червоний стовпчик, зелений стовпчик, червоний стовпчик, зелений стовпчик…).

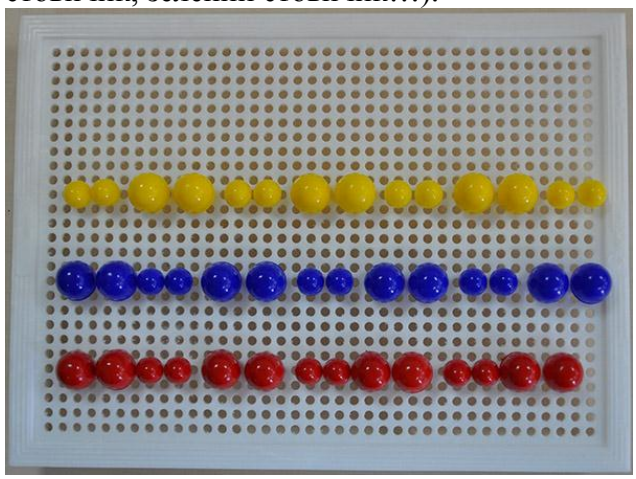

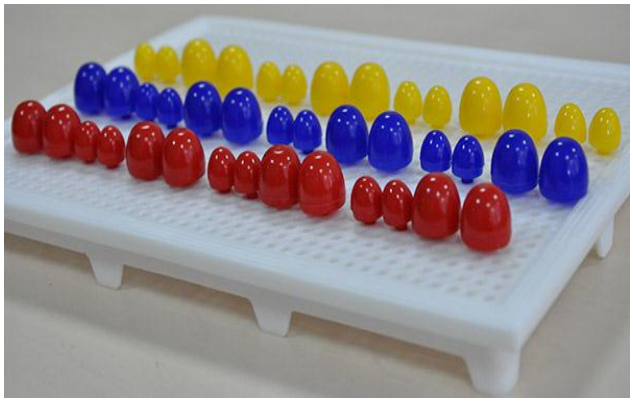

• Викласти ланцюжки квіточок, прапорців, ялинок тощо відповідно певній закономірності.

• Якщо є можливість використання мозаїки з елементами різної величини, можна комбінувати їх, викладаючи цікаві різноманітні закономірності.

Методичні поради

Працюючи з мозаїками, діти легко можуть придумувати власні закономірності, викладати їх, розв'язувати задачі одне одного.

• Симетрія

Симетрія — складне поняття, тому варто розв'язувати різні задачі на поглиблення знань про симетрію. Проведіть вісь симетрії по середині полотна, на якому збирається мозаїка. А тепер два варіанти завдань.

Перший, традиційне завдання, що виконується нетрадиційним способом: педагог виконує зразок, дитина робить симетричне зображення.

Другий, не зовсім традиційний — дві дитини синхронно викладають два зображення. Наприклад, перша дитина показує другій як викласти будинок, друга дитина показує першій як викласти сонечко, дерево і галявинку з квітами. Малята одразу перевіряють один одного, виходить одна спільна колективна робота.

Діти вчаться спілкуватися, працювати в одному темпі, командою, не заважати один одному.

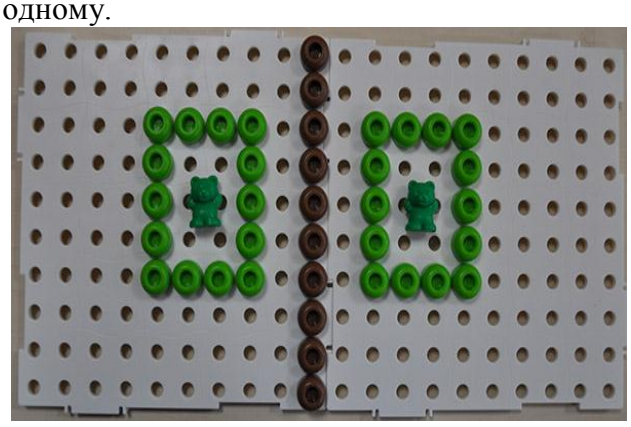

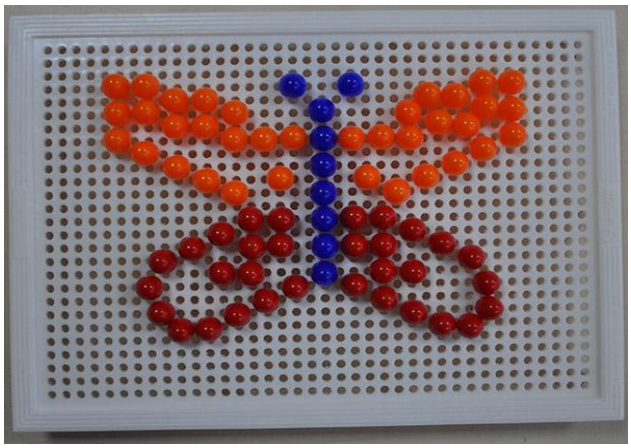

А ще не забувайте, що мозаїка — прекрасна іграшка для активізації творчості, розквіту фантазії…

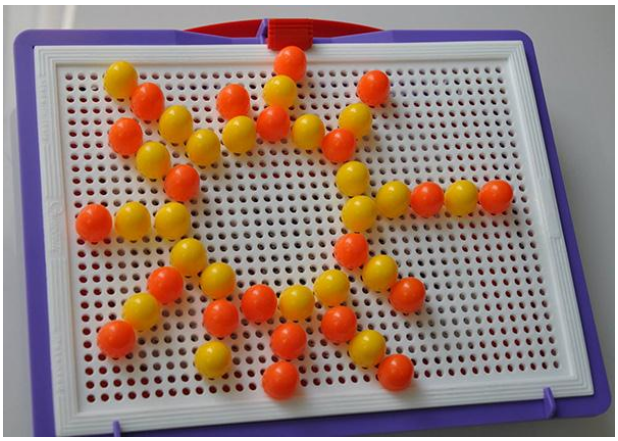

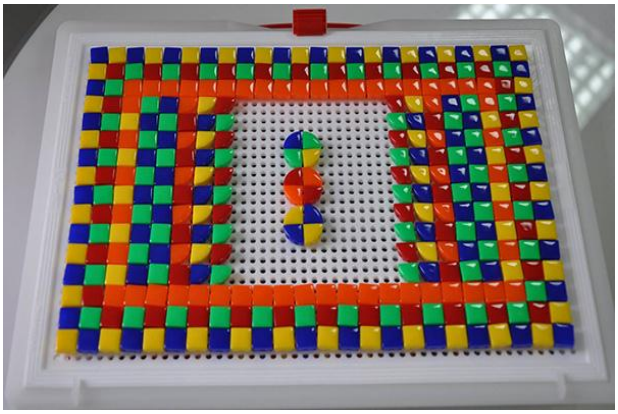

Приємної роботи з мозаїками!

Посилання
http://informaciaforall.blogspot.com/2016/04/blog-post_27.htm

Вчимося мислити

Людмила ЯЦЕНКО, практичний психолог

Що таке пізнавальний розвиток дітей? Це процес, який умовно можна розділити на дві частини: з однієї сторони, отримання дитиною інформації про світ, з другої – її осмислення, формування ставлення до предметів, людей, подій.

Варто зазначити, що малюк вже з перших днів життя проявляє пізнавальну активність, знайомлячись з довкіллям. Він поступово дорослішає й набуває нові знання та уміння, починає пов'язувати явища одне з одним. Чим більше інформації, отриманої з різних джерел, запам'ятає дитина, тим більш повним буде її уявлення про життя. Якщо батьки на кожному етапі розвитку малюка приділяють достатньо уваги пізнавальній активності, не відмахуючись від численних «чому?» і «як?», вони допоможуть йому подолати наївні уявлення про оточуючий світ й сформувати здатність мислити логічно, засвоювати досить великі об'єми інформації, встановлювати зв'язки, що позитивно вплине на його навчання в школі. Особливо корисно спонукати дитину самостійно знаходити відповіді на запитання. Казковість, фантастичність і, одночасно, неймовірна реальність мислення дитини формують у неї здатність до відкриття. Не слід прагнути, щоб дитина була як усі. Помічайте успіхи дитини в розумовому зростанні.

Рекомендації батькам щодо пізнавального розвитку дошкільників

На розумовий розвиток дитини значною мірою впливає повсякденне оточення. Те, що дитина бачить, чує навколо себе, відображається нею, стає матеріалом, над яким працює її розум.

У розумовому вихованні велике значення має виконання посильних трудових доручень. Трудова діяльність збуджує активність та інтереси дитини, збагачує її знання, чуттєві образи й враження, відчуття. Важливим засобом формування допитливості є заняття з малювання, ліплення, аплікації та інших видів образотворчої діяльності. З дитиною потрібно якнайбільше говорити. При цьому мова батьків повинна бути максимально чіткою й містити невелику кількість слів. Дорослі мають не тільки розширювати, а й збагачувати словник дитини, удосконалювати правильне вживання граматичних категорій. Говорячи з дитиною, вони повинні вживати нові, доступні для її розуміння звороти, означення, вставні слова, метафори. Поступово дитина навчається їх розуміти і вживати у своїй мові.

Важливе місце у формуванні допитливості дітей молодшого дошкільного віку займають конструкторські іграшки - будівельний матеріал, розрізні картинки, кольорова мозаїка, пазли, вкладиші, різноманітне дитяче доміно, лото, тощо.

Рекомендації з розвитку уваги

- Для того, щоб підвищити загальну стійкість уваги, подбайте про гігієну розумової праці, освітлення та температуру повітря, відсутність сторонніх звуків.
- Враховуйте індивідуальні особливості дітей (нервові й хворобливі діти частіше відволікаються, ніж здорові й спокійні).
- Спробуйте навчити дитину такого правила: перед тим, як щось зробити, зупинитися («замри») на 10-15 секунд. Цього часу часто виявляється достатньо для того, щоб помітно підвищити продуктивність діяльності імпульсивної дитини.
- Розвивайте довільну увагу - вчіть міркувати вголос.

- Учіть відстрочуванню дії (дитина пояснює, що буде робити перед виконанням завдання).

Рекомендації з розвитку пам'яті

- Постійно підтримуйте інтерес дитини до навколишнього світу, звертайте увагу на нові об'єкти; називайте те, що дитина сприймає, пов'язуйте сприйняте з її минулим досвідом.
- Просіть дитину повторити почуте, перелічити предмети, описати побачене.
- Більше читайте та розповідайте. Похваліть дитину, якщо їй самостійно вдалося щось запам’ятати.
- Не сваріть, якщо малюкові складно відразу запам’ятати вірш. Використайте картинки, щоб полегшити запам’ятовування.
- Навчайте малюка в ігровій діяльності.

Рекомендації з розвитку мислення

- Учіть дитину вирішувати інтелектуальні завдання за допомогою дії, заохочуючи ініціативу, стимулюючи допитливість, намагання діяти з різноманітними предметами, бажання дізнаватись про них щось нове.
- Знайомство з навколишнім світом повинно супроводжуватись постановкою простих завдань: здогадатись (як скласти? як зібрати із частин ціле?), порівняти (більше, менше, довше, коротше і т.д.), встановити зв'язки (у теплі сніг тане, вологий пісок краще ліпиться), узагальнити.
- Завдання повинні бути важкі, але такі, що дитина може виконати. Їх необхідно ускладнювати поступово, інакше малюк втратить до них інтерес.
- Учіть думати самостійно, послідовно розмірковувати, робити висновки.
- Розвивайте мовлення дитини в будь-якій розумовій діяльності.
- Для малюка дуже важливо, якщо він бачить батьківський інтерес до завдань на кмітливість і винахідливість.

Рекомендації з розвитку уяви та творчих здібностей

- Не стримуйте ініціативу дитини і не робіть за неї те, що вона може зробити самостійно, допомагайте працювати незалежно. Не регламентуйте творчу діяльність.
- Не поспішайте з висновками про результат творчості дитини, формуйте позитивну оцінку діяльності.
- Частіше звертайтеся до минулого досвіду дитини. Це є необхідною передумовою успішної роботи процесів уяви.
- Поширюйте досвід створення нових образів. Чим він більший і різноманітніший, тим успішніше відбувається кожна наступна операція в роботі уяви.
- Допомагайте дитині стати «розумним авантюристом», покладатися в пізнанні на інтуїцію і ризик, найвірогідніше, саме це допоможе зробити справжнє відкриття.

Звісно, для ігор-занять з малюком потрібен час. Можливо, варто його заощадити, приділивши менше уваги комп’ютерним іграм, розмові з подругою по телефону, перегляду наступного серіалу. Винагородою за це будуть очі вашого малюка, що сяють допитливістю й радістю від спільної з вами діяльності та успіхи дитини в школі.

Стежками творів В. Сухомлинського

Любов КУЗЬМИНСЬКА, вихователь
Людмила ЯЦЕНКО, практичний психолог

Говорять, що нове – то давно забуте старе. Звісно, не можна називати «старими» казки і оповідання для дітей В.О. Сухомлинського, адже і сьогодні, як і багато років назад, твори видатного педагога звучать сучасно. Бо такі людські якості як доброта, працелюбність, людяність, ввічливість, любов до Батьківщини є актуальними завжди. Отже, звертаючись до педагогічної спадщини Василя Сухомлинського, ми підготували заняття для дошкільників, яке вирішує безліч завдань: поряд з формуванням моральних якостей – пізнавальний розвиток з використанням близького й зрозумілого дитині дидактичного матеріалу. Звісно, застосування в роботі творів Василя Олександровича вимагає від вихователя фантазії, творчого підходу, системності. Але, якщо вірити в свої сили, все обов'язково вийде!

Бінарне інтегроване заняття для дітей старшого дошкільного віку з вадами мовлення

Мета. Продовжувати знайомити дошкільників з творами В.О. Сухомлинського. Формувати у дітей уявлення про моральні якості людини, сприяти їхнім проявам у житті, закладати основи духовності. Вчити взаємодії, усувати нервову напруженість. Розвивати психічні процеси: пам'ять, мислення, уяву, увагу, мовлення дітей; дрібну моторику. Виховувати доброзичливі, дружні взаємини, викликати позитивні емоції.

Попередня робота. Читання й обговорення казок та оповідань В.О. Сухомлинського: «Я вирощу внучку, дідусю!», «Камінь», «Яблуко в осінньому саду».

Хід заняття

Вихователь. Добрий день, добрий день!
Так приємно чути й любо,
Коли діти і дорослі
Добра і щастя зичать людям.
Добрий день!

Ритуал привітання.

Треба в коло нам ставати
І заняття починати.
Усмішку передавати.
Для того, щоб нам привітатись.

Вправа «Посмішка по колу». Посмішка обов'язково повертається тому, хто її дарує.

Вихователь. Малята, ви любите казки? У мене є чарівний мікрофон, хто хоче, назвіть, будь ласка свою улюблену казку й чому вона вам подобається (відповіді дітей).

Вихователь. А сьогодні в гості до нас прийде казка. Але про кого вона, ви повинні відгадати. Герой цієї казки заховався в моїй торбинці.

Педагог бере торбинку, в якій захована м'яка іграшка лисичка. Діти по черзі опускають руку в торбинку й намагаються відгадати хто там. Якщо правильних відповідей мало, вихователь показує краєчок іграшки. Насамкінець загадує загадку:

Руда хазяєчка з лісу прийшла,
Всіх курей порахувала і з собою забрала.
(Лисиця)

Під музику заходить Лисичка (практичний психолог). Співає:

1. Я Лисичка, я сестричка
   На базар ходила.
   Там хитринки продала я,
   Півника купила.
2. Та ще й трішки залишила
   Хитрощів для себе.
   Для малят я принесла їх,
   Знаю, що їм треба.

Лисичка. Добрий день, мої малята,
Веселі хлопчики, красиві дівчата.
(діти вітаються)

Вихователь. Почекай, почекай, Лисичко, про які хитринки йде мова? Ми чекаємо в гості казку, а тут якісь хитринки!

Лисичка. Як, ви не знаєте про хитринки? Ну тоді слухайте, буде вам казочка.
Розкажу вам, діти, казку:
Приніс зайчик дров в'язку,
Поколов їх дрібненько,
Зварив кашу хутенько.
Кашка була солоденька,
Моя казка коротенька.

Вихователь. Ой, Лисичко, знову хитруєш! Обіцяла, то розповідай справжню казку!
Показ казки з допомогою настільного театру.

Як Наталочка в Лисиці хитринку купила

Прийшла Лисиця на базар, принесла повну торбу якогось товару, накритого білим рушничком. А діло було взимку.

Стала Лисиця в ряд, підвела пухнастий комір, поставила кошик на стіл, відкрила – й побачили люди повний кошик хитрощів.

Ішла повз базар Наталочка. Аж бачить– Лисиця хитрощі продає.

Підійшла дівчинка, вибрала собі хитринку: маленьку дерев'яну дівчинку, що приклала руку до голови, скривилась і жалібно пищить:

- Ой, голова болить!

Купила Наталочка хитринку, принесла до дому. Треба вчити уроки, а їй не хочеться.

- У мене голова болить, жаліється Наталочка мамі, - не буду уроків робить.
- Добре, полежи, Наталочко, - каже мама.

Прилягла Наталочка на ліжко й одразу ж забула про головний біль. І каже мамі:

- Я піду покататись на ковзанах.
- У тебе ж голова болить, - подивувалась мама.

Наталочка зашарілась від сорому.

Віднесу на базар хитринку, віддам Лисичці, не треба мені її хитрощів, - подумала Наталочка.

Пішла на базар, лап-лап у кишеню, де лежала маленька дівчинка, а її нема.

- Де ж вона поділась? – думає Наталочка.

Так і не змогла второпати, де поділась хитринка.

Розповіла про все мамі. Мама й каже:

- Злякалась тебе хитринка. Хитрощі не люблять совісті.
- А де моя совість? У чому вона? – питає Наталочка.
- У тому, що тобі стало соромно, - відповіла мама.

Лисичка. Діти, сподобалася вам казка? А як ви її запам'ятали, я хочу дізнатися за допомогою моїх чарівних карток. Лисичка ставить запитання й виставляє на дошці картки з трьома варіантами відповіді. Діти обирають необхідну.

1. Лисиця пішла на базар:
   - улітку;
   - взимку;
   - восени.
2. Дівчинка поскаржилася, що у неї болить:
   - голова;
   - вухо;
   - нога.
3. Наталя не хотіла:
   - вчити уроки;
   - мити посуд;
   - допомагати мамі.
4. Наталя вирішила покататися на:
   - санчатах;
   - ковзанах;
   - велосипеді.
5. Наталя вирішила:
   - викинути хитринку у вікно;
   - віднести Лисичці на базар;
   - подарувати подрузі.
6. Наталі за свій обман було:
   - весело;
   - страшно;
   - соромно.

Лисичка. Молодці, добре казку запам'ятали.
Але ж скільки можна розмовляти,
Хочу з вами я пограти.

Рухлива гра «Обманка»

Лисичка просить дітей виконати певні рухи (доторкнутися до носика, щічки, пострибати), а сама виконує інші рухи. Дошкільнята мають виконувати те, що Лисичка говорить, а не показує.

Вихователь. Ой, малята, щось ви дуже розвеселилися, давайте заспокоїмося.

Психогімнастика

Вранці лисонька прокинулась,
Правою лапкою потягнулась.
Лівою лапкою потягнулась.
Сонечку ніжно посміхнулась.
Вмила вушка, вмила носик,
Не забула і про хвостик.
Далі гра була така,
Дуже легка і проста.
Лапки на підлозі,
Лапки на колінах.
Міцно-міцно-міцно кулачки затиснем.
Затискаємо, потримаємо, відпускаємо...
Знову міцно затискаємо, відпускаємо...
Знайте, хлопчики й дівчата,
Дітям слід відпочивати.

Лисичка. Я вам і казку розповіла, й пограла з вами, а ви мене ще й досі не похвалили. Ображуся я на вас і піду…

Вихователь. Не засмучуйся, Лисонько, почекай. Ми зараз виправимося й подаруємо тобі компліменти.

Діти говорять хороші слова про лисичку (красива, руденька, швидка, прудка, має довгий хвіст… Вихователь підводить дітей до того, що в казках лисичка хитра).

Лисичка. Ах, я хитра!!! Якщо так, я зараз випущу свої чарівні хитринки і ви будете хитрити, вередувати, всіх обманювати. *(пускає мильні бульбашки)*

Вихователь. Діти, що ж нам робити? Я запрошую вас до чарівної майстерні, де ми зможемо виготовити амулети від Лисиччиних хитринок. Але дорога туди нелегка. Ви не боїтесь труднощів?

Лисичка. Не буває таких майстерень і тим паче амулетів.

Вихователь. Лисичко, вирушай з нами в путь і сама все побачиш.

Учасники заняття вирушають в дорогу, яка лежить через ліс. Підходять до джерельця, сідають на колоду. Слухають спів соловейка (фонограма). Пригадують оповідання В.О. Сухомлинського «Камінь». Йдуть далі й підходять до яблуньки, під якою лежать яблучка, яких вдвічі менше, ніж дітей.

Педагог пропонує зібрати яблука. А як же їх розділити? Пригадують оповідання «Яблуко в осінньому саду» й вирішують після повернення в садочок розділити яблука навпіл, щоб вистачило всім.

Нарешті опинилися в казковій майстерні, сідають на стільчики навколо столу.

Вихователь показує і називає «чарівні інгредієнти», висипає їх у коробку.

Вихователь. Вам скажу я без секрету
Є тут все для амулету.
Ось у склянці є квасоля,
Щоб була щаслива доля,
Щоб розумними росли –
Ми горішки додали.
Додамо ще й п'ятачки,
Щоб багатими були.
Для здоров'я – часничок,
Має він гіркий бочок.
Висипаємо перлинки,
Щоб не брали нас хитринки.
А тепер все розмішайте
І в торбинки розкладайте.

Діти беруть по одному компоненту, кладуть у торбинку. Вправа виконується під спокійну музику.

Вихователь. Амулети вже готові,
Дітки чемні і здорові.

Вихователь пропонує дітям повернутися додому. Але поки вони працювали в чарівній майстерні, пройшов дощ, утворилися великі калюжі. Педагог пропонує хлопчикам допомогти дівчаткам обережно перескочити калюжі.

Вихователь. Ось, нарешті, ми і повернулися в садочок.

Лисичка дякує дітям за амулет, пригощає цукерками. Прощається, уходить.

Ритуал прощання. Діти беруться за руки й промовляють: «Усім, усім до побачення!»

Чиї руки про нас піклуються

Олена СТЕПАНЕНКО, вихователь

Дошкільна освіта – перша ланка у неперервній системі освіти. А тому надзвичайно важливо, щоб «старт», який буде даний малюкові у дитячому садку, став основою якісного розвитку дитини. Адже саме у цей період дитина отримує основний обсяг знань про навколишній світ, набуває первинних навичок орієнтування в ньому, співіснування з оточуючими.

Мета: розвивати теплі почуття до дитячого садка, де дітей чекають, привітно зустрічають, де з ними граються, розповідають багато цікавого; продовжувати знайомити з працівниками дитячого садка, які піклуються про дітей у садочку (завідувач, медсестра, кухар, вихователь, помічник вихователя, праля, музичний керівник); продовжувати виховувати культуру спілкування з дорослими.

Хід заняття:

Діти, добре, що в нас є такий чудовий дитсадок – затишний, просторий, красивий. В нім вистачає місця і для різних ігор, і для спортивних вправ, і для танців-пісень, і для прийома їжі та багатьох інших важливих дитячих справ.

Що за дім, як теремок?
Це ж наш любий дитсадок.
В ньому хороше малятам,
Є де гратися і спати.
Тут готують смачно їсти,
Вчать, як треба встати й сісти.
Не життя у нім, а казка,
Де живуть і сміх, і ласка.

- Діти, в нашому садочку є завідувач Тетяна Євгенівна, вона головна, бо вона піклується про всіх нас. Тому в нашому садочку гарно, тепло і затишно.

- Є у нас, в дитсадочку, методист Вікторія Вікторівна, вона контролює і допомагає вихователям у виховному процесі.

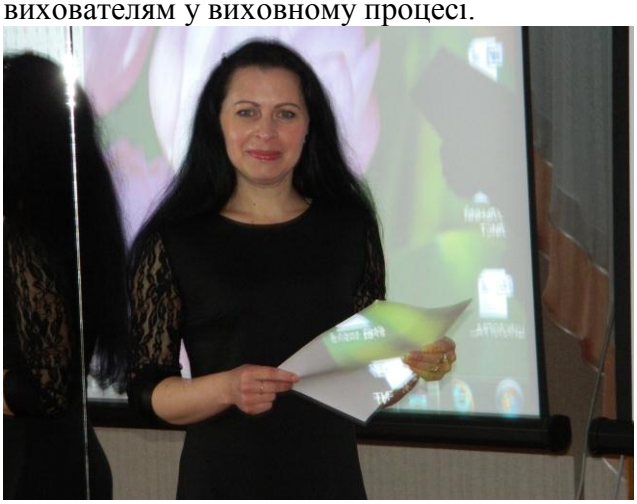

- Діти, а хто вас вранці зустрічає?

Вихователька, ніжна та мила,
Твої руки – розправлені крила.
Твої очі – любові джерельця,
Доброта твоя лине із серця.

- Діти, а хто знає прислів'я про вихователя? «Вихователь –друга мати, її треба поважати».
- А як звуть ваших вихователів? (Світлана Юріївна, Ірина Володимирівна, Олена Павлівна).

Логічна вправа «Продовж речення».

«В дитсадку діти (що роблять? … граються, малюють, співають).

«Вихователь читає (що?.... казку, вірші, оповідання).
«В дитсадку потрібно бути (якими? ...добрими, чемними, вихованими).
- А хто ще турбується про вас в групі? (Валентина Василівна – помічник вихователя).
- А як вона про вас турбується? (годує, миє посуд, прибирає в групі).
- Діти, я запрошую вас на екскурсію по дитсадочку.
- Хто готує їжу для малят? Де готують? Як звуть кухарів?

Наш кухар, ніби боровик
Надів біленьку шапку.
Готує він нам холодник
І запікає бабку.
Смачний у кухаря пиріг
Чудова каша манна.
Він дбає про здоров'я всіх,-
Йому подяка й шана!

(Кухарі Віра Іванівна і Наталія Анатоліївна розповідають про свою роботу).
- Діти, а хто пере постіль, рушники? Де перуть білизну? Як звуть пралю?
(Вікторія Вікторівна розповідає про працю пралі).

Гра «Для чого це потрібно?»
(Вихователь показує різні предмети які використовує медсестра: термометр, вата, бинт, пігулки)
- А куди ми з вами зараз підемо? Вірно, до медичного кабінету.
(Медична сестра Юлія Михайлівна розповідає про свою роботу).
- Діти, ви чуєте музику? Куди ми з вами зараз підемо? (в музичний зал)
- Діти, Анастасія Євгенівна запрошує нас на веселу музичну розминку:

Ми їдемо в дитсадок (діти крокують).
По вузькій стежині,
А веселий Колобок
Їде на машині (діти крутять умовне кермо),
Ми сховаємось швиденько,
Всі присядемо тихенько (діти присідають)
Пострибаємо завзято (діти стрибають)
Наче зайчики вухаті.

Дидактична вправа
«За що подаруємо квіти?»
Завідувачу – за турботу про всіх нас
Методисту – за допомогу у виховному процесі
Вихователю – за те, що вчить малювати, лічити
Кухарю – за смачний обід
Помічнику вихователя – за чистоту і порядок в групі
Медсестрі – за смачні вітаміни
Двірнику – за охайні майданчики
Пралі – за чисті рушники і постіль
Кастелянці – за гарні костюми
Музичному керівнику – за танці і пісні.
- Діти, а давайте намалюємо наш дитсадок «Ромашка».

Колективна образотворча робота
«Наш дитячий садок».
Вивчити прислів'я про дитячий садок:
«Дитсадок – наш другий дім, гарно нам живеться в нім»,
«Діти в дитсадочку, як курчата біля квочки».

Ознайомлення з природою

«У світі природи»

Тетяна ГОРДІЄНКО, вихователь

«Як без азбуки людина не може читати, так без пізнавального розвитку, без гнучкої, живої думки неможливе розумове виховання»

В.О. Сухомлинський

Дитина – природний дослідник навколишнього світу. Цей світ відкривається дитині через дії, почуття, досвід. Наша група працює за екологічним напрямком. Через пошуково-дослідницьку діяльність зростає пізнавальна активність. У ході дослідів, проблемних ситуацій, я намагаюсь взаємодіяти з дітьми, спонукаю їх до пізнання світу. Отриманні знання закріплюємо у грі, образотворчій і трудовій діяльності. Природа своєю різноманітністю ще з малку привертає увагу дітей, збагачує їх, стає джерелом відкриттів і переживань. Разом з дітьми граємо у мовленнєві ігри, пальчикові, дидактичні, сюжетно-рольові. До вашої уваги пропоную заняття «Чарівна осінь».

Мета: узагальнити знання дітей про осінні прикмети, місяці, диких тварин і як вони готуються до зими;

- закріпити правила поведінки у лісі;
- вчити дітей по мнемосхемі вивчати вірш;
- розвивати увагу, пам'ять, зв’язне мовлення, спостережливість;
- дослідити будову листка за допомогою збільшуваного скла;
- виховувати допитливість, бережливе ставлення до природи, почуття краси, позитивні емоції.

ХІД

1. Організаційний момент на килимку

Дружно за руки візьмемось,
Гостям щиро усміхнемось.
Хай усмішка сяє у кожній долоньці,
Мов промінчик осіннього сонця.

2. Привітання дітей

Доброго ранку, небо блакитне!
Доброго ранку, сонце привітне!
Доброго ранку в небі пташки!
Доброго ранку тобі і мені!

3. Мандрівка по лісу

Вихователь: Діти, подивіться, ми потрапили з вами до лісу. Яка пора року? Які прикмети осені ви знаєте? *(жовтіють листя, йдуть дощі, ростуть гриби, сохне трава, опадає листя, птахи відлітають у теплі краї)*. Які осінні місяці ви знаєте? *(вересень, жовтень, листопад)*. Як дикі тварини готуються до зими? *(білка – горіхи; зайчик – морква; їжачок – яблука, груші)*. А хто працює у лісі? *(лісник)*. Що він робить? *(підгодовує тварин, доглядає за лісом)*. Діти, як ви гадаєте, для чого потрібні дерева? *(Виготовляють меблі, олівці, ложки, папір, іграшки)*. А які правила поведінки у лісі ви знаєте?

4. Правила поведінки у лісі

(розглядання і бесіда за малюнками)

- Не руйнувати гнізда;
- Не смітити;
- Не зривати багато квітів;

- Не ламати кору дерев;
- Не руйнувати мурашники.

5. «Ми лісочком йшли, йшли – у «Лісову школу» прийшли»

(розгляд схем-картин, по яким заучуємо вірш)

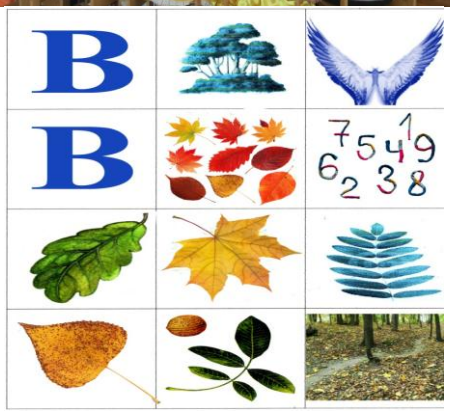

Вітер над лісом літав,
Вітер листочки рахував.
Ось дубовий, ось кленовий,
Горобиновий різний,
Лист берізки золотий,
А останній лист з горішка,
Тихо падав на доріжку.

6. Рухлива гра «Сонечко і дощик»

7. Дидактична вправа «Мокрі слова»

Діти добирають «мокрі слова» (дощ, калюжа, вода, краплі, роса, річка, іній)

8. «Ми лісочком йшли, йшли – у «Лісову лабораторію» прийшли

Діти сідають навколо столу, у центрі – збільшувальне скло на кожну дитину. На столі різні листочки у відповідності до кількості дітей. *(Діти називають назву свого листочка)*

Вихователь: Осінь – дуже гарна пора року, тому що дерева змінюють свої зелені вбрання на різнокольорове листя. Вони не тільки прикрашають дерева, завдяки ним воно дихає. Давайте розглянемо, як влаштований лист.

Дослідження будови листа

Вихователь: Діти чи мають листочки запах? Вони легенькі чи важкі?

Частина листа з’єднується з гілкою і вона називається черешок. Давайте разом скажемо «черешок». Тепер розгляньте кожен свій листок. Бачите жилки – тонкі трубочки, які йдуть від черешка по всьому листу. Воно вбирає в себе сонячне світло і тому завжди темнішає, ніж нижня сторона листа.

Переконайтеся в цьому самі. Переверніть листочок і розгляньте його нижню поверхню за допомогою лупи. Край листа, діти називається кромка. Давайте повторимо разом «кромка». Верхівка листа буває гострою або округлою. А ну, розгляньте і скажіть, яка кромка у вашого листочка. Молодці! Ви дуже розумні і гарно себе поводили у лабораторії. Ой діти, чуєте вітер піднявся. Він зробив справжній листопад.

9. Д/г «З якого дерева цей плід»

(Діти під музичний супровід виходять на лісову галявину, збирають листочки і називають лист та його плід. Дуб – жолудь, Берізка – бруньки, Ялинка - шишка)

10. «Ми лісочком йшли, йшли – до куточка природи прийшли»

Діти діляться на дві команди. На столах кожної – плакат з зображенням тіні листочків. Вони знаходять відповідний листочок, підбираючи тінь. Потім милуються красивим осіннім паном.

Вихователь: Молодці! А скажіть мені, будь ласка, як можна використати опале листя? *(зробити гербарій, віночок, аплікацію, прикрасити групу, а ще зробити ось таку неймовірну виставку)*

11. Виставка виробів з осіннього листя

Діти розглядають виставку спільної роботи з батьками, діляться своїми враженнями, аналізують.

12. Сюрпризний момент

Під музичний супровід заходить Осінь з кошиком в руці.

Осінь: Добрий ранок, дітки! Я господиня цього лісу. Вам сподобалося у ньому? А що сподобалося більше? Я вас хочу пригостити смачними яблучками.

Вихователь: Дякуємо тобі Осінь, за смачні подарунки і просимо тебе сфотографуватися з нами!

Конспект заняття з пізнавального розвитку для дітей середнього дошкільного віку «Подорож в зимовий ліс»

Ірина ІВАНОВА, вихователь

«Скільки б ти не жив, усе життя слід навчатися»
Сенека

Пізнавальний розвиток дошкільників – один з найбільш необхідних і важливих етапів в розвитку дитини. Малюк народжується з бажанням пізнавати світ. Дитина – це допитливий дослідник. Пошук знань поряд з ігровою діяльністю педагогами розуміється як процес засвоєння знань, умінь і навичок.

Програмне завдання: Розширювати і поглиблювати знання про зимові ознаки і одяг. Розвивати пам'ять, логічне мислення. Поширювати знання дітей про правила поведінки у лісі, уточнити уявлення дітей про спосіб життя диких тварин: ведмедя, зайця, їжака, лисиці, білки; зовнішній вигляд, особливості поведінки, звички та умови життя. Вчити встановлювати найпростіші зв'язки між зимовими умовами і особливостями поведінки звірів. Розширювати словниковий запас, закріпити знання про зимові зміни в природі, про зимовий одяг, виховувати бажання піклуватись про тварин, допомогати їм. Продовжувати вчити дітей радіти навколишньому світу, природі.
Матеріал: м'які іграшки (тварини), кошик з частуваннями, зображення тварин, зображення зимового одягу, декорації лісу.

Хід заняття
Психогімнастика «Сніжинки»

Звучить повільна музика, діти кружляють навколо себе, вихователь читає віршик.

Закружляли тут сніжинки
Як метелики прудкі.
Прилетіли до ялинки
Й почепились на гілки.

Вихователь: - Діти, погляньте, яка гарна сніжинка впала мені на руку, а на ній – загадка:

Що за диво: все село білим пухом занесло.
Дива зовсім тут нема, це до нас
прийшла…зима

- Правильно, діти, це зима. А які зміни в природі відбуваються взимку? Назвіть ознаки зими (відповіді дітей: багато снігу, можна ліпити снігову бабу. Сонце мало світить, небо похмуре. Дує сильний вітер. Можна кататись на санках, лижах, ковзанах. Сніг засипає усе і тварини, і птахи залишаються без їжі. Слизько, можна впасти. Холодно, морозно, слід турбуватися про тепло.)

Розглядання ілюстрацій.

Природа

- Діти, ви любите подорожувати? Сьогодні я вас запрошую у зимовий ліс, але подорож буде далека і тому всім нам потрібно відповідно вдягнутися.

Дидактична гра « Добери одяг»

- Давайте згадаємо, що належить до зимового одягу. Який ви знаєте зимовий одяг і взуття?

Відповіді дітей.

Дидактична гра «Що зайве?»

- Незабаром ми з вами вирушимо до зимового лісу. Але спочатку давайте пригадаємо лісові правила:

Якщо у ліс прийшов гуляти,
Свіжим повітрям дихати,
Бігай, стрибай і грай
Тільки цур не забувай,
Що в лісі не можна шуміти,
Навіть дуже голосно співати.
Злякаються тваринки,
Втечуть з узлісся.
Ти в лісі лише гість,
Тут господарь дуб і лось.
Їх спокій побережи,
Адже вони нам не вороги!

Фізхвилинка

Білий сніг, білий сніг
Замітав стежинки.
(колові рухи руками)
Цілий день, цілий день
Падають сніжинки.
(нахили тулуба вперед)
Вітерець жартівник
Віхолу діймає,
(повороти навколо себе)
А мороз чарівник
З діточками грає
(підстрибування).

Піднялися, опустилися, у зимовому лісі опинилися.

- Подивіться, як гарно в лісі. Тихо і дихається легко. Повітря чисте, морозне, вдихніть аромат зимового лісу. *(діти дихають, повторити 6 – 8 р.)*

- Ой, подивіться, хтось пробіг серед ялинок? Зараз я вам загадаю загадку і ви одразу здогадаєтесь хто це був:

Грудочка пуху, довге вухо. Стрибає спритно, любить морквину, взимку біленький, влітку сіренький, нікого не ображає, а боїться.

- Молодці, так це зайчик. Розкажіть мені про нього.

Відповіді дітей: Заєць живе в лісі. Взимку його шубка біла, а в літку сіра. У нього довгі вуха, та косі очі. Маленький пухнастий хвостик. Він швидко бігає та плутає сліди. Боїться вовка та лисицю. Любить моркву і капусту.

- Все про зайчика розповіли, давайте його почастуємо. Є у мене в кошику улюблена їжа зайчат, як ви гадаєте, що це?

Давайте залишимо частування для зайчика на пеньочку і підемо далі.

- Подивіться, який великий замет! Я гадаю, що тут хтось живе. А ви як вважаєте, хто там?

Загадка:

Він в барлозі спить взимку під великою сосною, а коли прийде весна – прокидається від сна. (Ведмідь)

- Розкажіть, що ви знаєте про ведмідя? (Яка в нього шубка? Де він живе? Що він любить їсти? Чим займається взимку?)

Відповіді дітей.

- Так, дітки, ведмідь взимку міцно спить у своїй барлозі. І не можна його будити, тому ми йому частування залишимо і тихо - тихо підемо далі.
- Які ще тварини живуть у лісі?

Їжачок - він колючий, теж спить взимку, влітку збирає гриби та яблука, живе у норі. Білочка - живе на дереві, у дуплі, має пухнасту, риженьку шубку, запасається на зиму горіхами та грибами. Лисиця і вовк... тощо).

- Молодці, згадали лісових звіряток! Діти, вам сподобалась зимова подорож до лісу? Що вам запам'яталось?

Відповіді дітей: Правила поведінки у лісі. Зимовий одяг та взуття. Зустріч із зайчиком та ведмедиком. Ми дихали чистим та морозним повітрям. Пригощали тварин.

- Пропоную вам на згадку сфотографуватись у зимовому лісі.

- Настав час збиратись у дитячий садок.

Піднялися, опустилися
в дитсадочку опинилися.

- Діти, вам сподобалась наша сьогоднішня подорож? Як треба вдягатися взимку? Чому не можна шуміти в лісі?
- Ви всі сьогодні були активні, правильно відповідали на запитання, вже багато знаєте про зиму, зимові явища, про життя лісових тварин взимку. І на згадку виконаємо колективну роботу «Зимівля звірів».

Твори добро

Марина ПАВЛОВА, вихователь

Дитину треба навчити любити, робити добро, бути вдячною. Ці риси треба розвивати. Тому на заняттях та протягом дня я використовую казки, які навчають дитину йти стежинками добра, любові та злагоди.

Казку «Сонечко і Вітер» я використала у занятті для дітей середнього дошкільного віку «Як діти Сонечку допомогали», яке я пропоную вашій увазі.

Хід заняття

Психогімнастика:

Доброго ранку, доброго дня.
Весело в садочку граємо,
Потім іграшки складаємо, -
Ледарів немає – поміж нас
І тому в садочку все гаразд.
Посмішки так сяють довкола
Затишок і чистота, як вдома.
І так радісно заходить до нас у гості.
Всіх ми раді бачити,
Хоч ми і не дорослі!

Вихователь:

- Діти, сідайте зручніше і слухайте уважніше.

На землі все потрібно,
Знай – і дощик, і сніг,
Ясне сонце і вітер,
І струмка тихий біг.
Всі живі ждуть любові
І турботи про них,
І у лагіднім слові,
І у дітях своїх.
Зустріне вас сонце ласкою,
Поведе по стежинках казкою.

- Казка в яку ми з вами відправимось присвячена Сонечку та Вітру.

Казка «Сонечко і Вітер»

Кожного ранку на небі з`являлося Сонечко. Повільно воно йшло по небу та робило свої добрі справи.

У лісі сонечко зігріло маленьких пташенят. У полі зігріло своїми промінцями квіти, які розкрили свої голівоньки до сонця.

Ще хотіло Сонечко зайти до своїх друзів, жовтеньких гусочок, що плавали у річці, як тут налетів сильний вітер, почав гнути дерева додолу, обривати листя з дерев. Вода у річці забурліла, гусочки сховалися, квіточки закрили свої голівоньки і більше не протягували їх до Сонечка. А пташенята сховалися від сильного вітру під крила своєї матусі. Сумно стало довкола. Не чутно співа пташок, не видно квітів.

Та сердитий Вітер не звертав уваги на це. Він продовжував віяти та віяти, поки не розлетілися усі промінці Сонечка по світу.

Вихователь:

- Діти, який кінець цієї казки? Подобається вам такий кінець казки, чому?
- Діти, а хто сподобався вам більше у цій казці? Сонечко чи Вітер? Поясніть свій вибір.

Відповіді дітей.

Вихователь:

- Зараз в казку ми потрапимо і кінець цієї казки виправимо.

Вихователь:
- Пам`ятайте, діти: «Добром і ласкою можно зробити більше ніж гнівом».
- Назвіть слова, з якими б ви звернулися до Сонечка. До Вітра.

Відповіді дітей.

Вихователь:
- Подивіться на наше Сонечко. Що змінилося? Чому воно перестало посміхатися?

Відповіді дітей:
- Не вистачає промінців.

Вихователь:
- Це, напевно, Вітер-пустунець промінці уніс з собою. Треба Сонечку допомогти,
Промінці усі знайти.

Заходить молодший брат Вітра – Вітрик. Знайомиться з дітьми і пропонує їм допомогу.

Вітрик:
- Доброго ранку, діти!
Я маленький Вітерець,
Звуся я – молодець.
Скрізь і всюди я літаю,
Людям всім допомагаю.
Я почув, що ви вирішили допомогти Сонечку.

Вихователь:
- Так, Вітрику. Але як ти нам зможеш допомогти, промінці Сонечка знайти?

Вітрик:
- Ми відправимось з вами у подорож до Хмаринки.

По дорозі дітей зустрічають перешкоди, які діти долають. За виконане завдання діти отримують промінець.

Зупинка «Сердита хмаринка»

Вихователь:
- Діти, треба Хмаринку розвеселити, як ми можемо це зробити?

Відповіді дітей.

Мирилочка:
Раз, два, час не гай,
Швидко сльози витирай.
Далі – три, чотири, п`ять,
Досить плакать і ридать!
Шість і сім, і вісім, бач!
Годі, більше ти не плач!

Хмаринка:
- Дякую вам дітки. Ось ваш промінець. Наступний промінець ви отримаєте у великої Хмарини.

Діти:
- Дякуємо і тобі, Хмаринко. Сподіваємося, що ти більше не будеш сердитою.

Вихователь:
- Щоб до великої Хмаринки помандрувати, треба перешкоди подолати.

Діти підходять до Хмаринці.

Соціально-моральне виховання

Велика Хмаринка:

- Бачила я вас здаля, справа ваша не важка. Краплинки мої ви зберіть, порахувать допоможіть.

Дітям роздають краплинки з цифрами. Діти утворюють ряд.

Д/г «Постав правильно».

Велика Хмаринка:

- Дякую, вправу зробили добре! Промінчики ваші.

Вихователь:

- Дуже приємно і радісно нам, що змогли ми ще промінець знайти. Дякуємо тобі, Хмаринко. Вирушаємо далі.

Зупинка «Блискавка».

Блискавка:
- З неба до вас я прийшла і завдання принесла,
В гру я з вами хочу пограти та фігури показати.
Ви мені мерщій скажіть, на що схоже, поясніть.

Д/г «На що схожий?»

Блискавка:
- Молодці, віддаю я вам ваші промінці.

Діти:
- Спасибі тобі, Блискавка.

Вихователь:
- Промінці ми з вами зібрали і перешкоди всі ми здолали. Сонечко знов до нас посміхається і теплими промінцями з нами грається.

Рухлива гра «Сонечко і промінчики»

Мовна гра «Сонечко і Хмаринка»

Зігріває теплом (відповідь дітей) – Сонце.
Посилає прохолоду – Хмаринка.
Починає день – Сонце.
Посилає дощ – Хмаринка.

Вихователь:
- Та бачу я, що Вітер залишився сумний та сердитий. Треба з ним теж пограти, та добрі справи і його назвати.

Дитина:
- Сильний вітер розганяє хмаринки на небі і з`являється Сонечко.

Дитина:
- Вітер допомагає кораблям та яхтам рухатися по морю швидко.

Дитина:
- Коли влітку пече сонце, вітерець приносить прохолоду.

Дитина:
- Збирає хмаринки на небі і іде дощ, який напоює землю, рослини водою.

Вітер:
- Дякую вам, малята. Ви все правильно про мене розповіли. Я і надалі буду робити тільки добрі справи.

Вихователь:
- Молодці, дивіться, вже і Вітер змінився, став лагідний та не сердитий. Час нам в садочок повертатися.

Під музику повертаються до садочка.

Вихователь:
- Ми сьогодні з вами зробили добру справу. Допомогли Сонечку знайти його промінці. А ви робили якісь добрі справи?

Відповіді дітей.

Бесіда «Добрі справи»
- Як можна допомогти людині похилого віку?
- Як зробити так, щоб іграшок вистачило на всіх?
- Що треба зробити, щоб не в`яли квіти в квітнику?
- Як допомогти птахам взимку?
- Чим можна допомогти матусі?

Відповіді дітей.

Вихователь:
- Всі труднощі ми з вами здолали і кінець казки добром закінчили. І на згадку про нашу подорож вивчимо прислів`я про добро:
- Добре діло – правду говорить сміло.
- Добро як сонце зігріває.
- Добро посієш – добро і взойде.

Будь чистою і світлою, дитино.
Добро твори у світі кожен час.
Добро і є та категорія єдина,
Яка веде до світла кожного із нас.
Добром на доброту відповідай щоднини
Й на зло також добром відповідай.
Покликання найбільше для людини —
Добро творити! Це запам'ятай.
Н. Красоткіна

Виховна година для дітей 1 класу «Знай свої права, дитино!»

Тамара ГАВРИЛОВА, вихователь

Конвенція про права дитини – міжнародний правовий документ, у якому закріплені гарантії прав дитини. Він поєднав у собі високі соціально-моральні та правові норми міжнародного стандарту і педагогічні основи спілкування дорослих з дітьми. Провідною ідеєю Конвенції є захист інтересів дитини, забезпечення її прав на виживання, розвиток, захист, на активну участь у житті суспільства. Документ стверджує ряд важливих соціальних та правових принципів. Один із головних – визнання дитини повноцінною і повноправною особистістю в суспільстві, яка має права так само, як і батьки.

Великий педагог В.О.Сухомлинський казав: «Сьогодні діти – завтра народ!». Людям властиво сприймати дитинство як найщасливішу пору життя. Але діти не лише наша втіха і розрада. Вони наше продовження, наші друзі і партнери. А отже, партнери держави. Тому дуже важливим є виховання у дітей почуття власної гідності, формування самоповаги, відповідальності не тільки за свою долю, але й за майбутнє інших. Наші діти повинні виростати вільними громадянами вільної України, і яким буде завтра наш український народ, якою буде наша держава, залежить від кожного з нас.

Мета: познайомити учнів із правами дитини, показати важливість юридичного закріплення права дітей на особливе піклування та допомогу з боку суспільства та держави. Вчити аналізувати ситуації з власного життя та пригоди казкових героїв щодо прав дитини. Формувати цілісне розуміння правового захисту кожної дитини, її прав та обов`язків. Виховувати в учнів розуміння цінності особистості кожної дитини, необхідності дотримання її прав.

Хід заходу.

Вихователь:

– Рідний край, Україна, Батьківщина...
Які це прості, і разом з тим, прекрасні слова.
Це – поля, річки, зелений гай, сади і квіти,
тополі, калина, родини і рідна дитина.
Скрізь - простір і краса, добро і тепло.
А найбільше чистоти і тепла у душах дітей – українців.

Давайте послухаємо вірш П. Воронька ``Облітав журавель``:

Облітав журавель сто морів, сто земель.
Облітав, обходив, крила ноги натрудив.
Ми спитали журавля:
„Де найкращая земля?”
Журавель відповідає:
„Краще рідної – немає!”

- Діти – це маленькі громадяни своєї країни. Вони мають свої обов’язки і права.

Право – це те, що ми маємо робити або вимагати без всякого дозволу. Права дитини – це права людини, яка не досягла 18 років. Отже, діти стають дорослими у віці 18 років, проте володіють правами від самого народження.

Сьогодні права кожної людини на землі захищає Міжнародна Організація Об`єднаних Націй, яка прийняла документ – «Декларацію прав людини». День прийняття цього документу ми святкуємо як День прав людини.

Права дітей записані в Конституції України – головному законі нашої держави, та в „Конвенції ООН про права дитини”. ООН – міжнародна організація, до якої входить більше ніж 150 країн світу. Вона приймає міжнародні закони за згодою держав і намагається контролювати їх дотримання. ООН розробила і приготувала спеціальний документ, що проголошує права, які повинна мати кожна людина на землі.

Треба дітям всього світу
Не сваритись, а дружить.
І по правилах хороших,
По законам треба жить.

Перед вами права дитини згідно з Конвенцією. (*великий ілюстрований плакат*)

Декларація прав людини – це документ, в якому зібрані всі права для людей, зокрема для дітей. В нашій країні права дітей захищає держава. Що таке право? Права дитини – це певні можливості, які потрібні дітям, для того, щоб рости і жити. Тобто те, що ви можете робити і в чому вам не можуть відмовити дорослі. Давайте познайомимося з деякими правами дітей. *(Плакат: «Світова книга прав дитини»)*

1. Всі діти мають право на любов і піклування з боку батьків та держави.
2. Всі діти рівні у правах.
3. Жодна дитина не повинна бути примусово залучена до тяжкої праці.
4. Жодна дитина не повинна бути скривджена і зневажена.
5. Всі діти мають право на гру, відпочинок.
6. Всі діти мають право на навчання.
7. Всі діти мають право на медичну допомогу.
8. Всі діти мають право на розвиток талантів.
9. Всі діти мають право на якісне харчування.
10. Всі діти мають право на інформацію.
11. Діти, позбавлені сім'ї, охороняються та опікуються державою.
12. Всі діти мають право на спілкування.
13. Всі діти мають право на ім'я.
14. Всі діти мають право висловлювати власну думку.
15. Дитина не повинна бути жертвою насильства та війни.
16. Всі діти мають право на приватне життя.
17. Особлива турбота дітям-інвалідам.
18. Всі діти мають право на свободу совісті та віросповідання.

З давніх давен українці вміли піклуватися про своїх дітей. Вони щиро любили їх, годували дарами землі, шили одяг та взуття, разом відзначали свята. Змалечку дитину огортали своєю любов`ю мама, татусь, бабуся, дідусь. Допомагали їм у цьому лагідне слово, пісня і казка.

- А як ви гадаєте, діти, чи в усіх родинах є злагода? Чи завжди добрі стосунки між батьками та дітьми?

(*Діти висловлюють свої міркування*).

Так, на жаль, деякі батьки не турбуються про дітей, не годують їх, а змушують тяжко працювати, жебракувати.

Учень:
Я маю право жити на землі,
Творити, дихати, учитись,
Примножувать багатства всі її.
Своєю Україною гордитись.
Учень:
Я маю право на здоров'я охорону,
Яка б не трапилась біда,
Щоби завжди в моєму домі –
Спокійною була моя сім'я.
Учень:
У школі всіх наук джерела
Зібрані зі всього світу.
Обіцяю добре вчитись
Я маю право на освіту.
Учень:
На чисту воду і на хліб духмяний
Я маю право раз і на завжди.
Всім дітям достатнє харчування
Потрібне, щоб здоровими росли.
Учень:
Я маю право на веселку і весну,
На щедру осінь і на тепле літо,
На зиму, так безмежно чарівну,
І на лани із стиглим житом.
Учень:
На золотаве сонце в небесах,
Що щедро Україну зігріває,
На соловейка спів в гаях,
І на любов батьків, безмежну і безкраю.

Вихователь:

Крім прав у вас ще є і обов`язки – перед батьками, вчителями, один перед одним. Що таке обов`язок?

Обов`язок – це те, що ви повинні робити, щоб бути корисними собі та всім людям.

- А які ви знаєте обов`язки?

(Допомагати дорослим та дітям, вчитись, гарно поводитись та інші).

Вправа: «Я маю право, але...»

Я маю право гратись, але не повинен (заважати гратись іншим);

Я маю право на любов і піклування, але не повинен (ображати людей, які мене люблять);

Я маю право на їжу, але не повинен (забирати її в інших людей, вони теж мають на це право);

Я маю право на власну думку, але повинен (прислуховуватись до думки інших);

Мене ніхто не має права скривдити, образити, але (і я не повинен кривдити, ображати інших).

А зараз давайте пригадаємо наші улюблені казки.

Пошта казкових героїв

Сьогодні герої різних казок дізналися, що ми будемо говорити про Права дитини і тому вранці мені передали їхні листи. Зараз я буду відкривати їх, і ми разом дізнаємось, від кого вони, пригадаємо казку і спробуємо сказати, які були порушені права дитини.

1. «У бочку з сином посадили,
Засмолили, покотили.
І пустили в Океан –
Так звелів їм цар Салтан».

- Що це за казка? (Про царя Салтана).
- Чи мали право ці люди так чинити з царицею і дитиною?

Які права вони порушили?

(Головне право людини – право на життя». Маленька дитина має право жити. А дитина могла загинути в хвилях океану).

2. «Я Зайчисько, я маленький, хатку мав собі гарненьку, та прийшла коза рогата, і нема у мене хати. Ой, хутчіш допоможіть, мої права ви підкажіть».

- З якої казки цей лист? («Коза-дереза»).
- Чиї та які права були порушені?

(Право на приватне житло).

3. "Рятуйте! Матуся пішла за молоком, а нас з'їв сірий вовк !"

- З якої казки цей лист?

(«Вовк і семеро козенят».)

- Чиї та які права були порушені?

(Право на життя).

4. «Діти, я хочу на бал, а мене примушують працювати без відпочинку.»

- З якої казки цей лист? («Попелюшка»).
- Чиї та які права були порушені?

(Право на відпочинок.)

5. "Діти, мене відвезли від бабусі і названої сестри в льодове царство. Мені холодно, я хочу додому."

- З якої казки цей лист?

(«Снігова королева».)

- Чиї та які права були порушені?

(Право на вільне пересування.)

6. "Діти, допоможіть! Посадили мене в тюрму за те, що допоміг Гарбузу повернути його будиночок."

- З якої казки цей лист? («Чиполіно».)
- Чиї та які права були порушені?

(Право на волевиявлення.)

7. "Мені дуже холодно в зимовому лісі. Діти, допоможіть знайти квіти."

- З якої казки цей лист?

(«Дванадцять місяців».)

- Чиї та які права були порушені?

(Право на любов і піклування.)

8. «Діти, допоможіть. Розлучила мене Зміючка з татом і ненькою. Хто ж тепер буде їм рибку ловити і годувати».

- З якої казки цей лист?

(«Івасик-Телесик».)

- Чиї та які права були порушені?

(Право на любов і піклування.)

9. «Полечу я від баби і діда, коли назбираю багато пір`ячка. Не можу так більше жити»

- З якої казки цей лист?

(«Кривенька качечка».)

- Чиї та які права були порушені?

(Право на особисті речі.)

Вам казкові герої дуже вдячні. Ваші поради я обов'язково передам їм.

Вихователь:

Знаєте усі права,
І тепер в нас буде гра.
Якщо право є в законі,
Дружно плеснемо в долоні.
А якщо його нема –
Буде в класі тишина.

Дидактична гра «Так чи ні».

Всі діти мають право на любов і піклування.

Кожна дитина має право їсти лише чіпси.

Всі діти мають право на повноцінне харчування.

Жодна дитина не повинна мити посуд.

Всі діти мають право на відпочинок.

Кожна дитина має право отримувати сніданок, не встаючи з ліжка.

Робота в групах (закріпити знання прав дитини). (*Кожній дитині дати картинку. Учні піднімають малюнки і розповідають*).

Колективна робота.

Виготовлення плакату **«Дитина має право».**

Висновок.

Ось і підійшла до кінця наша виховна година. Прошу вас продовжити речення…

Я зрозумів…

Я навчилась…

Вихователь:

Дитя моє, права дитини
ти мусиш вивчити сумлінно.
Це так потрібно, так важливо
напевне знати в наші дні:
коли з тобою справедливо
вчиняють, а коли і ні.
Тож прочитай, завчи напам'ять
Порадь і друзям почитай.
Хай прочитають тато й мама
Закони всім потрібно знать!
Будь добрим сином чи дочкою,
поганим вчинком не зганьби
ти роду власного ніколи.
Люби свою сім'ю і школу,
Свою країну ти люби!

Учень:

Хоч ми малі, ще першокласники,
Та в нас закон є і права.
І ми навік запам`ятали
Із декларації слова.

Учень:

Всі діти вільні і всі рівні,
І треба всім нам дружно жить.
Тож ми ще змалечку вчимося
Всіх поважати і любить.

Учень:

Ми кожен день йдемо до школи,
Бо право нам таке дано,
Там ми усі дружити будем
І мирно жити будем все одно!

«Діти – живі квіти землі!» – писав М. Горький. І як кожній квітці потрібні певні погодні умови для повного розвитку, так і дітям потрібно створити необхідні умови для їх нормального життя. Тож не втомлюймось жити, цінуймо кожну мить.

Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі

Лідія ВАСЄЧКІНА, вихователь

Сенсорне виховання, яке спрямоване на формування повноцінного сприйняття навколишнього світу, виступає основою пізнання, першою сходинкою якого є чуттєвий досвід. Успішність розумового, фізичного, естетичного сприйняття значною мірою залежить від рівня сенсорного розвитку дитини, тобто від того, наскільки досконало вона чує, бачить, відчуває на дотик те, що її оточує.

У міру оволодіння сенсорною культурою в дитини розширюються можливості сприйняття естетичних цінностей природи й суспільства, а зі сприйняття предметів і явищ навколишнього світу починається пізнання. Саме тому сенсорні здібності є фундаментом розумового розвитку.

Близько 3-х років діти стають спроможними розрізняти основні кольори та їх відтінки, можуть їх назвати. Засвоюють уявлення про форми (круг, овал, квадрат, прямокутник, трикутник) та вісім кольорів (червоний, оранжевий, жовтий, зелений, синій, фіолетовий, білий, чорний). Складним для більшості дітей залишається вміння правильно назвати їх властивості та відтінки.

Протягом 3-го року життя зміст гри ускладнюється, в ній діти відображають дії людей, зароджується рольова гра. Дитина, граючи, бере на себе певну роль, зображуючи когось.

З кінця 2-го року життя у дітей розвивається уява. Відтепер діти легко використовують у грі предмети-замінники: пластмасовий брусок використовують, як мило, стілець замість автомобіля тощо. В кінці 3-го року життя дитина бере на себе ролі бабусі, мами, тата. Предметом діти приписують уявні стани, якості (донька захворіла) та функції відповідно до змісту своєї гри.

Зароджується знакова функція свідомості: дитина легко може уявити ситуації за розповідями. Слухаючи казки, розповіді, діти уявляють персонажів. Але запас життєвих уявлень у них обмежений, дитина не може ще переосмислити одержані враження.

Поряд з інтенсивним розвитком мовлення дітей 3-го року життя активно розвивається наочно-образне мислення. Діти починають встановлювати причинну залежність окремих спостережуваних ними явищ «треба дмухнути, тоді вода швидко охолоне», порівнюють «сніг білий, як цукор», з'являються й такі форми мислення, як перші судження, умовиводи «хлопчики мамами не бувають» тощо. Відбувається подальший розвиток процесу узагальнення, на основі якого формується поняття. Діти виділяють якості та властивості предметів. Наприклад, на запитання: «хто літає?» дитина відповідає: «пташка літає, муха літає, літак літає». Формується символічна функція свідомості – здатність дитини подумки уявляти предмет у вигляді образів. Дитина засвоює предметну діяльність. Дії з кубиками поступово перетворюються на конструктивну діяльність. Діти розрізняють функцію предмета, що зумовлює характер дій із цим предметом.

У дошкільній педагогіці дидактичні ігри та вправи з давніх-давен вважали основним засобом сенсорно-пізнавального розвитку. На них майже повністю покладається завдання знайомства з формою, величиною, кольором, простором, звуком. Дидактичні ігри являють собою дієвий засіб формування сенсорних здібностей у дітей молодшого дошкільного віку. Дидактичні ігри є найбільш оптимальним засобом формування сенсорної компетентності дітей раннього віку, розвитку пізнавальної, рухової та емоційної сфери.

Завдання, які вирішують за допомогою таких ігор та вправ, повинні бути тісно пов'язані з тими сенсорно-пізнавальними процесами, що здійснюється на заняттях у праці, в іграх, у побуті.

Сенсорно-пізнавальний розвиток

У своєму досвіді сенсорного виховання дітей ми використовуємо такі дидактичні ігри:

- Ігри доручення: засновуються на інтересі дітей до дій з іграшками та предметами – дібрати, скласти, нанизати тощо. «Добери предмети одного кольору», «Одягни ляльку», «Прикрась ялинку».

- Ігри з ховання та пошуком: базуються на інтересі дітей до непередбаченої появи та зникнення предметів, їх пошуку й знаходження. «Добери колеса до машин», «Якого кубика не стало?», «Знайди таку саму стрічку».

- Ігри із загадуванням та відгадуванням: приваблюють дітей невідомістю, таємничістю. «Що змінилось?», «Назви колір», ігри - пазли.

- Ігри змагання: базуються на бажанні дітей швидше досягти ігрового результату, перемогти. «Хто перший збере пірамідку».

Використовуємо також дидактичні вправи:

- «Склади башточку»: учити складати башточку з кілець однакової величини, але різного кольору.

- «Зроби доріжку»: учити робити доріжки з кубиків однієї величини, але різного кольору.

Сенсорно-пізнавальний розвиток

- «Повісь кульки на нитки»: учити добирати кульки відповідно до кольору ниток.

Дидактичні ігри та вправи – це значна невід'ємна частина сенсорно-пізнавального виховання, яку можна використовувати як впливовий чинник розвитку особистості.

Показники сенсорно-пізнавального розвитку дитини раннього віку:

- виявляє інтерес до предметів оточуючого довкілля, обстежує їх зором, дотиком
- знаходить у довкіллі знайомі геометричні форми
- розрізняє предмети контрастної величини
- знає вісім кольорів, розрізняє об'єкти предметного і природного довкілля за кольором
- вміє групувати предмети за формою, розміром, кольором
- відчуває різні запахи, смаки, розрізняє різні слухові подразники та дотикові властивості предметів
- виконує дії з предметами
- із задоволенням виконує доручення дорослого
- грається з будівельним матеріалом та конструктором
- зацікавлено ставиться до об'єктів та явищ природи
- полюбляє експериментувати та гратися з піском, снігом, водою
- розрізняє пори року
- має уявлення про рослини найближчого оточення
- знає деяких представників свійських та диких тварин
- має уявлення про птахів найближчого довкілля
- намагається дотримуватися елементарних правил поведінки в природі
- має елементарні уявлення про професії дорослих, наслідує окремі трудові дії
- знає про предмети побуту та одягу, вміє класифікувати їх за групами
- орієнтується у видах транспорту
- знає про призначення окремих будівель.

Кожна дитина – це унікальна, неповторна особистість. І в кожній дитині від природи закладена внутрішня потреба пізнавати навколишній світ. Батькам потрібно лише своєчасно забезпечити необхідні умови для цього, а саме:

- облаштувати ігровий куточок з різноманітним розвивально-дидактичним матеріалом
- використовувати настільно-друковані ігри
- займатися з дитиною, грати з нею
- обстежувати разом з дитиною предмети різні за формою, кольором, розміром
- спонукати до певних трудових дій
- виховувати самостійність
- влаштовувати прогулянки на природу, залучати до спостережень за явищами та об'єктами природи
- знайомити з правилами поведінки на природі
- спостерігати за різними видами транспорту
- надавати можливість займатися улюбленим видом діяльності.

Чисте мовлення - важлива умова повноцінного розвитку дитини

Ірина ЗУБРИЦЬКА, вчитель-дефектолог

Останнім часом ми чуємо усе частіше:
«Дитина хороша, але не говорить.
А цей, хоча і скаже – але погано, і що говорить – нічого незрозуміло».
Але ми для того і надані нашим дітям:
Зрозуміти, розібратися і впоратися з цим!

Крепенчук О.І.

Чисте мовлення - важлива умова повноцінного розвику дитини. Чим багатіше та правильніше у дитини мовлення, тим легше їй висловлювати свої думки, тим ширше можливості пізнавати світ, повноцінніше будуть і її взаємовідносини з дітьми та дорослими.

Порушення мовлення є одним із найпоширеніших вад психофізичного розвитку дітей дошкільного віку. Стан вищих психічних процесів: уваги, пам'яті, сприйняття та мислення являються фундаментом для формування мовлення у дитини.

Згідно зі статистичними даними з кожним роком збільшується кількість дітей, які мають системні порушення мовлення, складну мовленнєву паталогію. У таких дітей відсутні або порушені 10-12 звуків, а то і більше. Часто до цього додаються заміни звуків, порушення складової структури, а саме дитина не може без помилки вимовити слово, переставляє склади, спрощує збіг приголосних. Нерідко спостерігаються порушення засвоєння граматичної будови мови (узгодження у відмінках слів у реченні).

Корекцію мовленнєвих розладів у дітей слід починати якомога раніше, оскільки дошкільний вік – інтенсивний період розвитку мовлення у малят. У дитини трьох років, за умовою розвитку мовлення в нормі, активний словник складає 800-1000 слів, дитина розмовляє фразовим мовленням, реченням з 2-3 слів. Це важливий критерій формування мовлення у дитини, якщо у три роки маля не володіє фразовим мовленням, батькам треба бити тревогу, звертатися за консультацією до спеціалістів: невролога, логопеда. За умови розвитку мовлення в нормі. Дитини у шість років повинна правильно вимовляти усі звуки, практично володіти граматичною будовою мови.

Велике значення успішності у корекційній роботі є своєчасність її проведення, чим раніше розпочата робота, тим продуктивніше вона буде проведена.

Вся робота над формуванням мовлення дитини будується за принципом онтогенезу (розвиток мовлення від народження дитини до його завершення в нормі).

Ми працюємо з такими дітьми за методикою Тамари Никифорівни Новикової-Іванцової. Беручи за увагу те, що фундаментом розвитку мовлення є розвиток мелодико-інтонаційної сторони мовлення, тобто маля на початку розвитку свого мовлення сприймає слово не як фонематичну модель, знак, а як ритмічний малюнок, і при спробі повторити слово дитина виділяє із мовлення наголошений склад слова, його сильну долю. Наприклад: замість слова «кубики» дитина вимовляє: «тубі» або «ку». Наводимо кілька вправ та ігор.

Рекомендовані вправи для роботи з дітьми, які мають системні вади мовлення

Основним напрямком нашої роботи є робота над мелодико-інтонаційною стороною мовлення. Ми проспівуємо, проплескаємо голосні звуки, склади, слова за п'ятьма ритмічними малюнками:

1.) *Слово з 2 складів з 1 наголошеним*; наприклад, співаємо голосні звуки: А-а А-а А-а А-а; склади: МА-ма МА-ма МА-ма МА-ма; слова з двома однаковими складами: ДЯ-дя ДЯ-дя ДЯ-дя ДЯ-дя.

Сторінка дефектолога

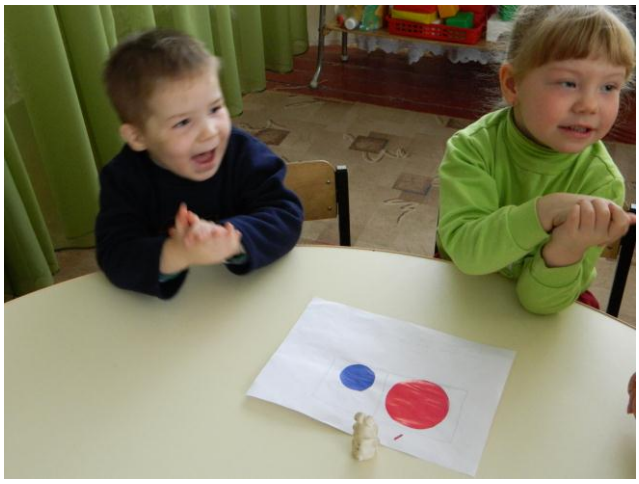

2.) Слово з 2 складів з 2 наголошеним; наприклад: а-А а-А а-А а-А; склади ма-МА ма-МА ма-МА ма-МА; слова: ту-ТУ ту-ТУ ту-ТУ ту-ТУ.

3.) *Слово з 3 складів з 1 наголошеним*; А-а-а А-а-а А-а-а А-а-а; склади: Ма-ма-ма Ма-ма-ма; слова: ВУ-ли-ця, ВУ-ли-ця, ВУ-ли-ця.

4.) *Слово з 3 складів з 2 наголошеним*; а-А-а а-А-а а-А-а а-А-а; склади: ма-МА-ма ма-МА-ма; слова: ма-ШИ-на, ма-ШИ-на, ма-ШИ-на

5.) *Слово з 3 складів з 3 наголошеним*; а-а-А а-а-А а-а-А а-а-А; склади: ма-ма-МА ма-ма-МА; слова: ка-ка-ДУ, ка-ка-ДУ, ка-ка-ДУ.

Вправа «Проспівуємо склади»

Працюємо з тими приголосними, які дитина вимовляє. Як показує практика, це звуки раннього онтогенезу, а саме: М, Н, П, Т, Д, К або Х.

Проспівуємо склади за такими схемами:

1.) *Один приголосний з двома різними голосними.* Наприклад: ма-му, му-мі, мі-мо, мо-ми, ми-ме, ме-ма.

2.) Два приголосних з однаковим голосним. Наприклад: ма-ва, му-ву, мі-ві, мо-во, ми-ви, ме-ве.

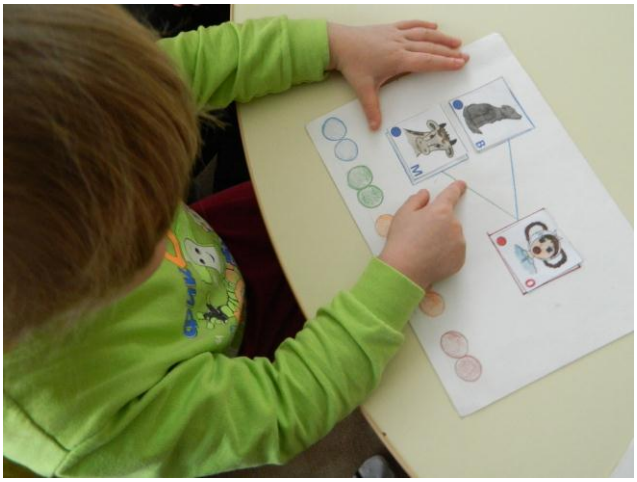

Мовлення дитини формується за умови розвиненої слухової уваги, пам'яті, а в подальшому розвиненому фонематичному слуху (вмінню дитини розрізняти фонеми на слух). Це є фундаментом для формування мовлення. Спочатку працюємо над розрізненням немовних, а потім мовних звуків.

Гра «Впізнай, що дзвеніло?»

Обладнання: бубон, маракас та барабан.

Показати дітям, як дзвенять інструменти, а потім за ширмою подзвеніти будь-яким інструментом і запропонувати дітям назвати його. Можна ускладнити завдання: запропонувати назвати, що перше звучало, а що друге.

Другий варіант гри.

Запропонувати дитині заплющити очі, а в цей час дорослий з якої-небудь сторони торохтить бубном, або якимось іншим інструментом і пропонує дитині визначити, з якої сторони вона чула звук.

Мовлення дитини формується на здібності насідувати дорослому.

Вправа «Хто як кричить?»

Матеріали: набір маленьких іграшок «Свійські тварини».

Дорослий пропонує дитині показати, хто як кричить? (Корова, коза, собака, свиня тощо).

Важливою сходинкою розвитку мовлення дитини є формування фразового мовлення. Над цим ми починаємо працювати, якщо словник дитини має від 10-12 слів.

А для того, щоб розвивати у дитини фразове мовлення, треба збагачувати словниковий запас дитини словами-діями. Дієслово має якість притягувати слова. Обігруємо разом із дітьми слова-дії в ігрових ситуаціях.

Ігри з м'ячами

Обладнання. М'ячі.

Дорослий кидає м'яч дитині і говорить: «Лови!», «Коти!», «Дай!», «Бери!». Потім дитина перекидає м'яч і повторює команду.

Після багаторазового повторення за дорослим, закріплення цих дієслів, завдання ускладнюється. І дитині пропонується самостійно, без команди дорослого сказати слово-дію товаришу.

Гра «Що ми робимо?»

Обладнання. Машинки з маленькими іграшками-тваринами.

Дорослий саджає зайчика у вантажну машину і пропонує дитині: «Вези!». Потім показує пальцем на зайця і вимовляє: «Зая їде». «Зая упав». «Підніми заю». «Посади заю».

Після багаторазового повторення за дорослим, засвоєння та закріплення цих дієслів, завдання ускладнюється. І дитині пропонується самостійно, без зразка дорослого, сказати слова-дії товаришу.

У ситуації, коли у дитини 3 років відсутнє фразове мовлення, можна говорити про те, що не тільки усі діти різні, та і їх батьки, теж дуже різні люди, від їх активності, або пасивності залежить доля дитини. Сподіваємось, що ця інформація буде корисна батькам малюків, у яких є логопедичні проблеми і допоможе скоригувати їх роботу. Але самостійно з цим батькам не впоратись, обов'язково потрібна щоденна, системна, спланована робота спеціаліста.

Конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку «Весна іде...»

Людмила ПЕРЕКАТОВА, вихователь

Розвиток пізнавальної сфери дошкільників відбувається в повсякденному житті, на заняттях, під час ігор, спілкування з однолітками, з дорослими. І дуже цікаво коли це проходить в ігровій формі.

Мета: закріпити вміння дітей розрізняти геометричні фігури, рахувати в межах 10 прямою та зворотною лічбою. Розвивати навички пояснювального та описового мовлення, міркувальні здібності, уяву, пізнавальний інтерес. Виховувати бажання виявляти свої знання та вміння, ініціативу, активність, естетичне сприймання природи рідного краю.

Діти заходять до групи. Вітаються з гостями та сідають на стільчики.

Вихователь. Діти, який у вас настрій? (Добрий, гарний, веселий)

- У мене теж добрий настрій. Тому що ви такі розумні, гарні, милі. А ще тому що:

Все у зелені довкола
Пасовище, ліс і поле.
Мчать струмочки од ріки
Ліплять гнізда ластівки
І в сороки новина –
Облетіла всіх вона –
Що уже іде… (весна).

- Назвіть весняні місяці: (березень, квітень, травень).
- Чому вони так називаються?

Березень – бо прокидаються берези, починається рух соку по гілках, по стовбуру.
Квітень – бо цвітуть квіти весняні.
Травень – буйно ростуть трави.

Дидактична гра «Яке довкілля весняне?»

- Весною погода яка? (гарна, приємна, чудова, ясна, погожа, сонячна)
- Сонечко яке? (високе, яскраве, сліпуче, лагідне, променисте, щедре)
- Повітря яке? (свіже, тепле, пахуче, весняне)
- ґрунт який? (вологий, сухий, мокрий, чорний)
- Діти, давайте передамо все це в картині.

(Діти під супровід вихователя створюють картину на магнітній дошці).

- Розмістіть будинок в лівий нижній кут картини.
- Озеро – в правий нижній куток.
- Над будинком сонце. Де сонце? (У лівому верхньому кутку картини).
- У правому верхньому кутку – хмаринка.
- Під хмаринкою хвойний ліс? (Де ліс?). Між хмаринкою і озером. – Чому ліс маленький?
- Він вдалені?
- Між будинком і озером дерево.
- Чому дерево високе? – Воно на передньому плані, попереду. Помилуйтеся картиною.
- Яку картину отримали? (веселу, сонячну, радісну, яскраву).
- Діти, на весні і люди, і звірі і птахи – усі радіють весняному теплому сонечку. І кожного дня відбуваються дивовижні перетворення. Які? (на деревах бруньки перетворились на листочки, все навколо зацвітає, від сну прокинулись комахи, тварини, птахи повернулися з вирію).
- А зараз і в нас відбудуться перетворення. Але хто нам допоможе? Я знаю, Сонячний зайчик. *(Вихователь люстерком ловить сонячного зайчики)*.
- Сонячний зайчик, іди до нас. Діти тебе чекають у цей час.

Грає музика, вибігає сонячний зайчик.

Я сонячний зайчик,
Я зайчик прудкий…
Хвостика не маю,

Та я дуже меткий.

- Сонячний зайчик, чи можеш ти нам допомогти і перетворити дітей в зайченят.
- Так, але треба порахувати.

Діти промовляють лічилку:

Раз промінчик, два промінчик,
Три – у небі ясний вінчик.
А чотири – ясне сонце.
П'ять – освітлене віконце.
Шість – он пташка прилетіла.
Ців – ців – ців заговорила.
Сім – то квіти розквітають.
Вісім – дощик накрапає.
Дев'ять – вітер повіває
Десять – зайчики стрибають.
На пеньочки всі сідають.

Ось були собі малята, ну а стали зайченята. *(Вихователь надіває на дітей шапочки зайчиків).*

- А що люблять їсти зайченята? (моркву)
- Сонячний зайчик приніс морквинки.

Гра «Збери морквинки»

Вихователь показує картки з геометричними фігурами. Задає питання. За кожну відповідь діти отримують морквинку. Потім роблять підсумок хто скільки набрав і в кого найбільш, найменш.

- Сонячний зайчик, а чи можеш ти зробити дива, перетворити зайченят в бджілок?
- Так, але треба порахувати.

Діти рахують від 1 до 10, та від 10 до 1. Вихователь надіває шапочки бджілок. (Звучить музика «Пісенька бджоли»).

- Діти! Метелики, комашки, мурахи, бджілки маленькі і беззахисні, тому їх треба оберігати. Ловити і кривдити комах не можна.

Складемо віршик.

Ой бринить квітуча гілка
Бо над нею в'ється… (бджілка)
Прилетів і сів на кущ
Жук-рудий – травневий… (хрущ)
У гнізді пернаті птахи
А в мурашнику – мурахи.
Через трави навпростець
Мчиться коник-… (стрибунець).
Прямо в квітку, точно в ціль
Волохатий всівся… (джміль)

Вихователь показує картинки комах.

Гра на релаксацію.

Пригріло сонечко, стало тепло і прокинулись комашки, бджілки. Потерли лапки, почистили вусики, розрівняли крильця, затріпотіли ними. Полетіли шукати їжу. Знайшли квіточки *(грає музика)*. На квіточках цифри.

Гра «Зроби квіткову гірлянду»

Діти на дошці за порядком викладають квіти (1 – 9).

- Яка за порядком червона квіточка?
- Якого кольору остання квіточка?
- Яка за порядком жовта квіточка?
- Якого кольору третя квіточка?
- Назвіть сусідів числа 3,4, 5.
- Але треба бджілкам зібрати нектар. Полетіли до квіточок. Діти сідають за столи (на столах шаблони квіточок які не розквітли). Діти домальовують традиційним і нетрадиційним способом (зім`ятим папером) квіти. Під час малювання діти загадують загадки.

Наче пташечка крила має,
Все літає та співає.
Я медок вам ношу
Не чіпляйся, бо вкушу.

Прикмета. Ранній виліт бджіл на теплу весну.

- Бджілки зібрали багато меду. Вони зараз пригостять гостей. І вже час повертатися до дитячого садочка.

Сонячний зайчик перетворює бджілок на дітей.

Ігрова діяльність

«Улюблені іграшки»

Ганна СМИРНОВА, вихователь

Виховання дитини достатньо складна і непроста задача, часто батьки хочуть порадувати свого улюбленого малюка пізнавальною іграшкою, яка буде не тільки яскравою і барвистою, але ще цікавою та корисною.

Багато хто забуває, що дитинство призначено не тільки для забавних ігор і веселощів, а також для формування інтелектуального, морального, естетичного і фізичного розвитку, тому надмірна кількість іграшок може зашкодити розвиткові дитині. Коли дитина свідомо починає висловлювати свої думки, вона стає м'яким пластиліном в руках дорослих. Завданням батьків є не упустити цей фундамент і основу, яка сформує повноцінну і впевнену особистість.

Протягом усього життя люди навчаються і отримують нові знання, якщо дорослі можуть свідомо займатися самоосвітою, то маленькі діти не розуміють значимість і важливість навчання. Тому механізми для пізнання навколишнього світу, як правило, працюють саме в ігровій формі. Іграшки допомагають пізнати світ, навчитися аналізувати вчинки і події, впізнавати предмети, будувати логічні ланцюжки і т.д., батькам потрібно розуміти важливості ігор та іграшок для багатостороннього розвитку дитини.

Які іграшки оточують нас в групі, діти дізналися на пізнавальному занятті «Улюблені іграшки», яке було проведено з дітьми молодшого віку.

МЕТА: розширити знання дітей про іграшки як невід'ємний атрибут для пізнання навколишнього світу та дитячих ігор, забав. Збагачувати словник словами, ознаками (розмір, матеріал, якості). Вчити сортувати іграшки за призначенням, учити асоціювати особливості власної зовнішності з обраною іграшкою. Розвивати зв'язне мовлення, пам'ять, увагу. Підтримувати пізнавальний інтерес до світу дитячої іграшки.

ХІД ЗАНЯТТЯ: У групі з'являється сонячний зайчик, діти намагаються його впіймати.

ВИХОВАТЕЛЬ: Сонячний зайчик – це сонячний промінець. Він зупинився на іграшках. Як ви думаєте, чому? (хоче погратися). А якими іграшками ви любите гратися?

- Візьміть свою улюблену іграшку і розкажіть сонячному зайчику про неї.

Зразок опису іграшки (Це м'яч. Він круглий, гумовий, легкий. Одна половинка синя, друга – червона. Посередині – біла смужка. Він котиться, летить. М'ячем люблять гратись діти.)

РОЗПОВІДІ ДІТЕЙ.

ФІЗХВИЛИНКА «Ми сонячні зайчики»

Раз! Два! Час вставати:
Будемо відпочивати.
Три, чотири! Присідаймо,
Швидко втому проганяймо.
П'ять, шість! Засміялись,
Кілька раз понахилялись,
Зайчик сонячний до нас
Завітав у вільний час.
Буде бігати, стрибати,
Щоб нам зайчика впіймати.
Прудко зайчик утікає
І промінчиками грає.
Сім, вісім! Час настав
Повернутись нам до справ.

ВИХОВАТЕЛЬ: Діти, подивіться, сонячний промінчик зупиняється на скрині із сюрпризом. Давайте розглянемо, що тут лежить?

Д/г «Які бувають іграшки?»
(В скрині лежать іграшки різних ознак: маленькі, великі, м'які, гумові, пластмасові, розбірні, дерев'яні, музичні, заводні, саморобні, транспортні, ляльковi).

У ході гри допомогти дітям уточнювати запитаннями, підказками (наприклад: «як ми називаємо іграшки, які можна розбирати?» - «розбірні»; «як ми називаємо іграшки з дерева? Зроблені власноруч?..)

А є іграшки які мають пізнавальний характер – це наприклад, музичний телефон, інтерактивні ляльки, дошки. Так діти разом з вихователем дізналися як називається наша планета і які планети є поруч, як розмовляють космонавти в космосі, і які є сузір'я.

Логіко-математична гра «Розсортуй і полічи»

Малятам пропонується розподілити іграшки на групи згідно з їхнім видом та полічити у кожній групі. Наприклад: музична лялька Маша, дівчинка з мультфільму - це ляльки, усього 2 іграшки.

Легкова машина, трактор, літачок – це іграшки транспортні. Усього 3 іграшки.

Ведмедик, слоник – це м'які іграшки - звірята. Їх 2.

Мозаїка, пазли - це іграшки для конструювання.

Музично-рухова гра «Відгадай іграшку»

Малюк-ведучий (обирається за допомогою лічилки).
ЛІЧИЛКА: «Сів метелик на травичку,
І сказав таку дурничку -
«Раз, два, три – напевно вийдеш ти».
(Дитина бере одну іграшку, ховає її у скриню, а потім під музику показує рухи захованої іграшки, інші діти відгадують).

Творча гра – асоціація «Мої іграшки та я»

Дитині пропонується обрати іграшку, яка в неї асоціюється з особливостями власної зовнішності. Наприклад:
Я - дзиґа, тому що рухливий, вертлявий.
Я - лялька, тому що симпатична, світловолоса.
Я – ведмедик, тому що сильний.

Сонячний зайчик прощається з дітьми і обіцяє розповісти про все, що бачив, сонечку.

Ігрова діяльність

На згадку про іграшкову подорож, діти зробили аплікацію різних іграшок, а саме башточку, пірамідку, м'ячик.

Завершили діти заняття вільними танцями під пісню Б. Полкової «Заводные игрушки».

То ж, чому можуть навчити іграшки? Хлопчики в дитинстві цікавляться машинками і літаками, ракетами і трансформами, на свята вони мріють отримати дитячий мотоцикл на акумуляторі, замок або машинку на радіоуправлінні. Саме ці захоплення розвивають логічне мислення і виявлення здібності в дитині. Коли хлопчики збирають і розбирають іграшку, вони пізнають технічне проектування, конструювання і моделювання, тому ні в якому разі не можна лаяти їх і карати за це.

Дівчатка віддають перевагу іграм з ляльками, м'якими іграшками, виявляючи турботу і материнські почуття. Завдяки цьому в дитинстві формується турбота і відповідальність, що дуже важливо для формування особистості та моральних якостей.

Багато мам і тат купують дівчатам лише ляльки, а хлопчикам машинки, але це зовсім не правильно. Часто дівчата люблять складати конструктори, грати літаками і машинками – такі ігри формують у дівчинці рішучість і самостійність, допоможуть стати впевненою у собі. На думку психологів, немає нічого поганого в тому, що хлопчик може проявляти інтерес до ляльок, навіть навпаки, це сформує уважність до дівчат, внаслідок чого малюк виросте справжнім джентльменом. Головне не впадати в крайнощі, купуйте дітям тільки якісні і безпечні іграшки, які будуть направлені на розвиток, приємне проведення часу, пізнання навколишнього світу.

Розробка бінарного інтегрованого заняття для дітей старшого дошкільного віку «В країні кімнатних рослин»

Оксана ДОЦЕНКО, вчитель-логопед,
Людмила ЯЦЕНКО, практичний психолог

“ У кого є два хліба, нехай один продасть, щоб купити нарцис, адже хліб - їжа для тіла, а нарцис – для душі.» Магомет

Спільне заняття логопеда та психолога розроблено з метою уточнити уявлення дошкільників про кімнатні рослини, їх зовнішній вигляд, цілющі властивості, особливості догляду за ними. Закріпити знання дітей про прикмети зими і літа. Активізувати словник за лексичною темою «Кімнатні рослини». Удосконалювати діалогічне мовлення, зорове сприймання. Розвивати загальну та дрібну моторику пальців рук й психічні процеси: мислення, пам’ять, увагу, уяву. Продовжувати вчити дітей співвідносити схематичне зображення з відповідною словесною інструкцією. Закріплювати навички культурного спілкування, позитивної соціальної поведінки, почуття належності до групи. Виховувати доброзичливість у стосунках з дорослими та однолітками, любов до природи.

МАТЕРІАЛИ І ОБЛАДНАННЯ.
Кімнатні квіти: фіалка узумбарська, каланхое, алое, герань, сансев’єра, кактус, зігокактус. Гра-лото «Пори року», килимок з пазлів «Транспорт», «Тварини»; розрізна картинка «Фіалка узумбарська»; гра «Знайди кімнатну рослину за тінню», картинки-символи «Предмети догляду за кімнатними рослинами», великі тарілки з манною крупою, дитячий набір садових інструментів; предметні картинки на тему «Зима».

ХІД ЗАНЯТТЯ
Діти вітаються.
Раптом починає дути вітер, чути звуки завірюхи (запис).
Вчитель-логопед. Діти, ви чуєте ці звуки? На що вони схожі? Яку пору року вони нагадують? (відповіді дітей).
Вам холодно чи тепло від таких звуків? Покажіть як ви змерзли.
Вчитель-логопед. Так, дійсно, так взимку завиває завірюха. Діти, а чи знаєте ви прикмети зими? Я хочу це зараз перевірити. Але гра наша буде незвичайною. Я буду розповідати вірш про зиму, якщо я говорю про те, що взимку буває, ви говорите: «Так», а якщо це неправда: «Ні».
(діти сідають на стільці).
Проводиться гра «Небилиці» з використанням картинок з прикметами зими.
Чи це правда, а чи ні, що мов сажа чорний сніг?
Білченята сплять узимку, а ведмідь гуля стежинкою.
Що улітку зайчик білий, а зимою зайчик сірий?
Що мороз холодний гріє, снігурі літати не вміють?
Взимку вишні достигають, малюки у сніжки грають.
Що у річці садять квіти, що бува зимою літо?
Чи це правильно, чи ні, ну ж бо, розкажіть мені?
Вчитель-логопед. Молодці, діти, ви правильно все сказали.
У володарки Зими
Трішечки замерзли ми.
Чи хотіли б, милі діти,
Повернутися ви в літо?

А я знаю як це зробити. Якщо ми з вами правильно викладемо доріжку з цих пазлів, то потрапимо в справжнє літо. То ж починаємо!

Діти викладають доріжку з великих пазлів і вкладишів, розповідаючи з чим асоціюється кораблик, метелик, квіточка тощо. Виконавши завдання, проходять по доріжці і потрапляють до квіткового магазину. Розповідають господині магазину навіщо вони прийшли.
Психолог *(господиня магазину).* Вітаю вас, діти! Рада вас зустріти. Дійсно, в моєму

магазині живе цілий рік літо, бо тут завжди квітнуть і пахнуть квіти. Їх називають «кімнатними рослинами». Наші кімнатні рослини – це маленькі, але справжні жителі Тропічних лісів Індії, Яви, Бразилії, пустель Африки, Мексики. Відвідуючи різні куточки Землі, мандрівники привозили цікаві рослини, частина яких приживалася у приміщеннях, оскільки там було тепло. Для того, щоб вони радували нас цілий рік їм потрібний спеціальний догляд.

А подивіться, чи всі вони однакові? (відповіді дітей). Так, дійсно, вони відрізняються за формою і кольором листя, квітів, є квіти, схожі на травичку, кущ, дерево. Але всі вони дуже красиві. А ще мої квіти чарівні. Я хочу вам про це розказати, а ви повинні мені допомогти.

Фізкультхвилинка.

Хоч повірте, хоч не вірте,
(*піднімаємо плечі вгору)*
Та здається так мені,
Що у мене в магазині
(*розведення рук всторони)*
Квіти й справді чарівні.
І коли надходить вечір,
Й ніби спать прийшла пора,
(кладуть руки під щічку, заплющують очі)
Квіти весело й завзято *(«каблучок»)*
Починають танцювати.
Ось фіалочки у вальсі *(кружляємо на місці)*
Закружляли ніжно так…
А старий колючий кактус
(присісти, ногу вперед на каблучок)
Витинати став гопак…
А герані, наче діти, *(ведемо хоровод)*
Стали дружно в хоровод…
Всі танцюють наші квіти
До світанку без турбот.
(діти сідають на стільці).

Психолог. А зараз я хочу розповіси вам про квіти, які є в моєму магазині. А почну я свою розповідь після того, як ви виконаєте мої завдання. Згодні?

1. Завдання «Збери картинку з частин». Діти збирають картинку, на якій зображено узумбарську фіалку.

Психолог. Молодці! Ця квітка називається фіалкою. Подивіться яка красива фіалка є у нас, як багато на ній квіточок. Люди говорять, що квіти - то посмішка природи. В природі їх існує дуже багато різновидів. Квіти у фіалки бувають блакитного, червоного, білого, рожевого кольорів. А як ви думаєте, навіщо нам в кімнаті потрібні такі квіти? *(відповіді дітей: вони прикрашають житло, створюють красу, очищують повітря).* Мені здається, що ці квіти найбільше повернули нас у літо.

2. Завдання. По контуру картонного шаблону (кактус без колючок в горщику) прищепити прищіпки.

Психолог. Як ви гадаєте, на яку квітку він схожий? *(на кактус).* А чи є в моєму магазині кактус? (діти знаходять рослину). Молодці! Насправді в мене є ще один кактус – декабрист. Бачите, які вони різні! Я вже говорила вам, що квіти мої чарівні, й одного разу в магазині трапилася ось така історія.

Коли в моєму магазині з'явився кактус, інші квіти не вірили, що це рослина і ображали його, називаючи ліліпутом з голками, крихітним їжачком. Але одного разу за маленький кактус заступився його брат – зігокактус (в народі – декабрист). Він розповів, що цей кактус живе в пустелі, він дуже витривалий, бо може довго жити під пекучим сонцем без дощика. А під своєю товстою щільною шкірою він зберігає воду й витрачає її дуже економно, завжди залишаючись зеленим. Колючками кактус захищається від тих, хто хоче забрати його воду. А декабрист, живе у вологих тропічних лісах, де достатньо сонячного світла і води, й тому вони не схожі.

Але квіти все одно не вірили й продовжували ображати маленький кактус доки одного разу не сталося диво. Вранці рослини прокинулися від чудового аромату, який поширювала велика квітка надзвичайної краси. Це розцвів наш кактус. З того часу інші, більш привабливі квіти зрозуміли, що диво краси живе в кожному. Ось подивіться, як красиво цвітуть кактуси *(показує картинки).*

Вчитель-логопед. А ми знаємо пальчикову гімнастику про кактус.

В мене є колюча квітка,
(показати прямокутник перед собою)
Дивиться в віконечко.
(зробити "бінокль" з долоньок)
Та її ви не чіпайте, *(погрозити пальчиком)*
А то дуже колеться.
(вколоти пальчиком долоньку і зморщиться)

Не подушка для голок,
(складені долоньки під щічку)
І вона не їжачок. *(скласти долоньки, розчепірити пальці «як їжак»)*
Та не дасть себе в образу *(негативний жест головою і вказівним пальчиком)*
Захистить себе одразу.
(скласти долоньки й пальчики в кулю).

3. Завдання. Знайди зображення рослини за тінню (на картинках зображені: каланхое, алое, сансев'єра, герань)

Психолог. Діти, всі рослини, зображення яких ви зараз знайшли мають лікувальні властивості.

Каланхое – якщо ви поріжетесь, то листочок цієї рослини допоможе зупинити кров і ранка швидко загоїться. А ще, коли ви застудилися і заклало ніс – можна закапати декілька краплин соку каланхое. Носик почне дихати, але при цьому ви можете довго чихати.

Алое – сік цієї рослини несмачний. Але якщо його змішати з медом і правильно вживати, він допоможе вилікувати кашель, болі в животику, покращити апетит.

Герань – в народі називають «сухими духами». Ця рослина добре очищує повітря в кімнаті, допомагає зняти головний та вушний біль.

Сансев'єра – ця рослина також добре очищує повітря в кімнаті від мікробів. Присутність цієї рослини в домі сприяє зміцненню імунітету, і люди рідше хворіють грипом, ангіною й іншими застудними захворюваннями.

4. Завдання. Вправа «Доповни речення».

Психолог. Малята, а чи знаєте ви як потрібно доглядати за кімнатними рослинами, щоб вони не хворіли і радували нас цілий рік? *(Відповіді дітей).* У мене є ось такі знаки, які підкажуть вам, як це зробити. Психолог дає дітям знаки, на яких намальовані: сонце, серце, вікно, лійка, земля і пляшечка з добривами. Разом з вчителем-логопедом діти викладають на дошці знаки й доповнюють речення.

Кімнатні рослини необхідно поливати для того, щоб … *вони не зів'яли (лійка).*

Кімнатним рослинам потрібне сонячне світло, для того, щоб … *вони могли добре рости (сонце).*

Для того щоб рослини росли здоровими та красивими, їм потрібна … *земля та добрива.*

Кімнатним рослинам потрібно повітря, щоб … *вони дихали (вікно).*

Для того, щоб квіти радували нас своєю красою, їх потрібно… *любити. (серце).*

Психолог. Молодці, діти, ви виконали всі мої завдання. Чи сподобалося вам в моєму магазині, ви відчули себе так, ніби повернулися в літо? *(Відповіді дітей).* Тоді на згадку про нашу сьогоднішню зустріч я пропоную вам намалювати свої враження. Це можуть бути квіти, про які ви дізналися в моєму магазині або які є у вас вдома, або ж це просто буде картинка про літо.

Діти малюють пальчиком по манній крупі. Потім розповідають про те, що вони намалювали.

Психолог. Дуже дякую вам, діти, мені теж сподобалась наша сьогоднішня зустріч. І я хочу подарувати вам одну з моїх найкращих квіток, ви поставите її в групі на вікно, будете доглядати за нею і матимете у себе на вікні маленьку частинку літа. А щоб ви правильно доглядали й за іншими квітами, я хочу подарувати вам набір інструментів й цікаву та корисну книжку.

Вчитель-логопед. Дякуємо, ми сьогодні дійсно потрапили в літо. Нам стало так тепло і затишно. Нас переповнює радість, якою ми хочемо поділитися з гостями. Давайте ми подаруємо їм пісеньку про квіти на підвіконні (діти співають пісню «Квіти на підвіконні», слова Б. Мельничука, муз. М. Облещука)

Психолог. Якщо людина добре серце має,
Вона іде у світ добро творить,
В її очах любов і ласка сяють,
Така людина сонечком горить.

Будьте і ви маленькими сонечками, творіть добро, оберігайте природу, любіть нашу землю-матінку і вона подарує вам свою красу.

Господиня магазину прощається з дітьми і вони по доріжці «повертаються» до садочка.

Вчитель-логопед. Ми повернулися з вами назад, але не варто сумувати. Бо кожна пора року красива й цікава по-своєму.

Космос

Конспект заняття «Подорож до зірок»

Ганна САЛІЙ, вихователь

Дошкільний вік - це вік гри та казки. Гра й реальність нероздільні настільки, що не можна сказати, коли дитина грає, а коли ні: вона вчиться граючись.

Мета: удосконалювати знання дітей про геометричні фігури, розвивати вміння складати з частин ціле, закріплювати навички кількісної та порядкової лічби, закріпити вміння додавати та віднімати по одному, розвивати мовлення дітей, закріпити знання по темі «Космічний простір», розвивати дрібну та загальну моторику, виховувати акуратність та самостійність.

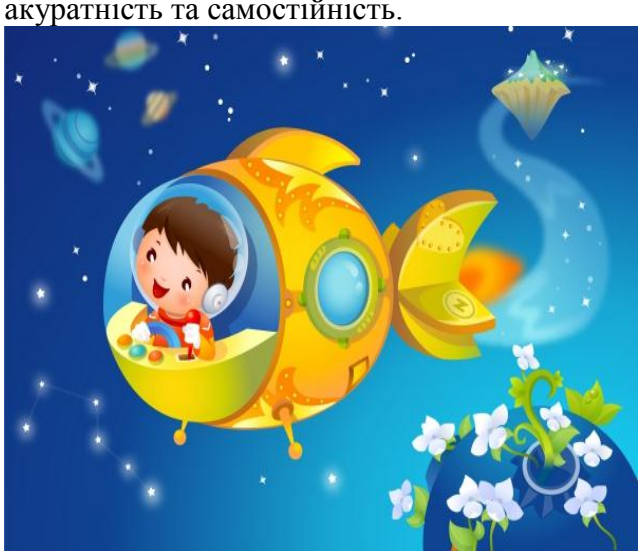

Матеріал до заняття: цифри-магніти, картки для гри «Число та цифра», набори геометричних фігур для кожної дитини, макет зоряного неба.

Хід заняття.

Організаційний момент. Привітання.

- Діти, щоб день був сонячним та лагідним, ми повинні привітатися з гостями та один з одним.

Повідомлення теми заняття.

- Давайте пригадаємо про що ми розмовляли вчора на занятті? (Про космос).
- Вірно. Сьогодні на занятті ми з вами відправимось у космос. А який транспорт потрібен для подорожі у космос? (Ракета).
- Я запрошую вас побудувати ракету з геометричних фігур.

Гра «Збудуємо ракету».

Діти викладають ракету з геометричних фігур за зразком.

- Які геометричні фігури ви використали? (Квадрати, трикутники)
- Скажіть, якого кольору ваша ракета? (Синього, червоного, зеленого і т.д.)
- Добре, транспорт у нас вже є. Час відлітати. Щоб запустити нашу ракету треба порахувати від 1 до 5.

Гра «Склади числовий ряд»

– Діти, ми потрапили на планету де пройшла пісчана буря і все засипало піском. Давайте разом спробуємо відшукати, що залишилося під піском. *(Діти дістають навпомацки магніти із зображенням цифр і викладають числовий ряд)*

Фізхвилинка.
Ми у Космосі літаєм,
Зараз всі відпочиваєм.
Руки вгору, руки вниз,
Кругом себе обернись.
Ми планети підкоряєм,
Ну і трішки пострибаєм.

Гра «Скільки зірок».
- Ну що, відпочили? Можемо подорожувати далі? Починаємо запуск, та летимо. (Діти рахують від 1 до 5)
- Діти, подивіться, що ви бачите у космічному просторі? (зірки)
- Давайте порахуємо їх. (Відповіді дітей)
- А тепер заплющить очі (педагог забирає 1 зірку), відкривайте. Що змінилося? Як це вийшло? (1 зірку відняли).
- Знов закрийте очі (педагог повертає зірочку), відкривайте. Що змінилося? (Зірок стало 5)
- Як ми отримали число 5? (до 4 додали 1)
- А хто знає коли зірки зникають? (Уранці).

Дидактична вправа «Число та цифра»

Діти, подивіться у вас на столі є картки, на яких зображені цифри. Нам потрібно прикріпити стільки зірочок, скільки показує цифра.

Підсумок заняття.

Молодці, ви добре попрацювали. Але час повертатися додому. Нам потрібно запустити нашу ракету за допомогою зворотної лічби. Давайте порахуємо від 5 до 1.

Ось закінчилась гра,
повертатись нам пора.
Працювали ми завзято,
дуже гарні ви малята.
Ви скажіть тепер мені:
що сподобалось, що ні?

- А що саме вам сподобалося?
- Подивіться, на нас чекає якийсь сюрприз. Що це? (Ракета)
- Розкриємо? Дивіться, в ній сік. Як ви вважаєте космонавти п’ють сік? А чому? І ми з вами будемо здоровими, кмітливими.
- Давайте попрощаємося з нашими гостями.

Головне в музичному розвитку дошкільника – «занурити» його у розмаїття музики

Анастасія КОТЕЛЬНІКОВА, Ганна ІВАНИЦЬКА,
музичні керівники

Однією з основоположних цілей сучасного суспільства є формування особистості, що має розвинену духовність, основи якої закладаються ще в дошкільному віці. Тому дуже важливо з раннього віку розвивати не тільки інтелектуальні, а й творчі здібності дошкільника.

Як відомо, музика – вид мистецтва, який істотно впливає на становлення особистості. Вона збагачує почуття та уявлення не тільки дітей, а й дорослих, сприяє виробленню вміння відчувати ритм та мелодійність твору, формуванню здатності адекватно реагувати на них своїм голосом та рухами, розвитку інтересів до різних музичних інструментів та бажанню на них грати. Музичні заняття найбільш глибоко захоплюють дитину і організують її емоційне сприйняття.

Музика – могутнє джерело думки. Без музичного виховання неможливий повноцінний розумовий розвиток дитини.

Діти від самого народження реагують завмиранням на музику, відчуттям ритму, реагують на силу звучання тощо. Природа подарувала людині великі можливості щодо музичного розвитку. Але вони «згасають», якщо їх не розвивати.

Музичне виховання в дитячому садку має на меті розвивати, поглиблювати, вдосконалювати музичні та творчі задатки дітей, збагачувати їх духовний світ. Адже музика для дитини – це світ радісних переживань. Щоб відкрити двері перед дитиною в цей світ, потрібно розвивати у неї здібності, передусім музичний слух та емоційний відгук. Інакше музика не виконає свої виховні функції.

Найкращим способом реалізації завдання являється музично-дидактична гра. Музично-дидактичні ігри можуть бути різноманітні за завданням і змістом. Так, ігри-загадки «Хто співає?», «Хто як ходить?», ігри-змагання «Музичний потяг» сприяють засвоєнню, закріпленню знань, оволодінню спробами пізнавальної діяльності, сприяють формуванню в дітей навичок музичного сприймання, вміння розрізняти висоту, тембр, силу і тривалість звуку, планомірно розвивають високий, динамічний, ритмічний і тембровий слух.

Ігри «Голосно-тихо» (навчити розрізняти динамічні відтінки музики), «Швидко-повільно» (для відчуття дітьми швидкості руху). Музкерівник пропонує дітям, слухаючи музику, передати рухами пальців рук (як подобається їм музика), «Вгору-вниз» (розвиток звуковисотного слуху у дітей починається з розпізнавання високих і низьких звуків. Якщо діти почули високі звуки - піднімають руки вгору, низькі – опускають вниз, середні – тримають руки на рівні грудей), «Вгадай інструмент» (за допомогою використання ІКТ дітям пропонується прослухати гру музичного інструмента, після чого вони можуть обрати правильну відповідь з кількох варіантів).

«Склади звукоряд», «Вгадай композитора» та інші, доцільно проводити під час ознайомлення дітей з елементами музичної грамоти (тривалість ноти, яка вона коротка чи довга, звуковисотність, темпові відтінки), розширення емоційного, інтонаційного досвіду, лексичного запасу.

З метою закріплення знань вихованців нотної грамоти, відомих композиторів, з нагоди Міжнародного дня музики в ДНЗ № 9 «Ромашка» для дітей старшого дошкільного віку та 1 класу було проведено пізнавально-розважальне свято. Несподіванкою заходу стала весела героїня ДоМіЛя, яку діти навчали пізнавати музику, співати пісні, декламувати вірші та просто грати. Дошкільнята разом з ДоМіЛя набули багато знань, навичок та отримали гарний настрій.

До вашої уваги сценарій свята з використанням дидактичних ігор.

Свято «До-Мі-Ля»

Ведуча: Настає чарівний час:
Музика іде до нас.
Та спочатку прийде тиша...
Тож умощуйтесь зручніше,
Всі заплющіть оченята,
Будемо разом чекати.
Тиша плине край вікна,
Вже заходить в зал вона,
Йде повз стіни тишком-нишком
(В неї лапки, як у кішки),
Огортає цілий зал...
А за нею йде до нас
Звукова співуча казка.
Музико, заходь, будь ласка!
(звучить музика фоном)

Добрий ранок, діти!
Діти: Добрий ранок!
Ведуча: А хто знає чому ми тут зібралися?
Діти: Сьогодні ми святкуємо День Музики.
Ведуча: А хто скаже, що таке музика?
Відповіді дітей.
Ведуча: А яка буває музика за швидкістю? (швидка, повільна, помірна). А за настроєм? (сумна, весела, урочиста та інші).
Раптово звучить весела мелодія і заходить музичний гість До-Мі-Ля.
Гість: О, добрий ранок, діти! А чого ви всі тут зібралися? У вас тут що, солодощі роздають?
Діти: Ні!
Ведуча: Ми сьогодні відзначаємо Всесвітній день музики.
Гість: Я знаю що таке шоколадки, карамельки, а що таке музика я зовсім не знаю…

Ведуча: А зараз наші дітки тобі все прояснять.
Виходять дві дитини

Дитина: Музика – це найвиразніша мова.
Мова, що може без жодного слова
Людям про радість і сум розказати,
Вміє картину без фарб малювати.
Дитина: В світі усьому знайде слухача
Без словника і перекладача …
А уявіть, як розквітне чудово
Музика з барвами фарби і слова!
Гість: Ааа, зрозуміло! А я думав, що це якісь солодощі. Я теж знаю вірш про музику.
Тра-та-та, тра-та-та
Дуже голосно з рання,
А я їм смачну цукерку
Барабанить зайчик Петька.
Ведуча: Вірш гарний! Але він зовсім не стосується музики. А наші дітки не тільки вміють розповідати віршики, а ще й співати. Давайте всі разом заспіваємо пісеньку!

Щоби правильно співати,
Треба сісти або стати.
Спинки рівні як тростинка,
Руки вниз чи на колінка.

Раз – увага!
Два – вдихаймо!
Три – співати починаймо!

Пісня про нотки

Гість: А я теж знаю гарну пісеньку!
Ведуча: Добре, ми послухаємо!
Гість: Тра-ля-ля, тра-ля-ля
Гарну пісню знаю я!
Тра-ля-ля, тра-ля-ля
Я весела До-Мі-Ля!
Ведуча: У тебе дуже гарна пісенька, але тобі треба ще дуже багато вчитися! І тому ми хочемо подарувати тобі цей магнітофон (*ведуча дарує магнітофон До-Мі-Ля).* Ти на кнопку натискай та з нами танцювати починай!

Масовий таночок під веселу музику

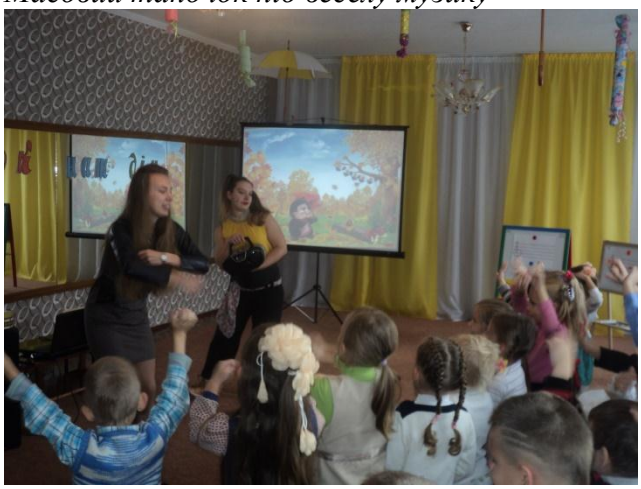

Гість: З вами дуже весело вчитися! А ну, розкажіть мені ще щось про музику!
Ведуча: Добре! Почнемо з самого початку. Діти розкажіть, що таке музика?
Діти: Музикою називають спів та гру на музичних інструментах. Музика «розмовляє» мовою звуків.
Ведуча: А за допомогою чого записується музика? *(показує нотний запис пісні)*

Діти: За допомогою нот.
Ведуча: А скільки існує нот? Дам вам підказку: їх стільки ж, скільки кольорів веселки. (Сім нот). Давайте їх назвемо!
Діти: Червона-До, помаранчева-Ре, жовта-Мі, Зелена-Фа, блакитна-Соль, синя-Ля, фіолетова-Сі.

Гра «Склади звукоряд».

Ведуча: Так, правильно! А також ноти бувають як короткі так і довгі. Давайте пограємо у гру на уважність! Коли у нас коротка нотка, ми плескаємо в долоньки швидко два рази, а коли довга – один раз.

Під музичний супровід гра «Коротка і довга нотка».

Ведуча: Молодці! Музика у нас буває дуже різною і ми використовуємо таке слово як «жанр». Яка музика буває за жанрами?
Ведуча: Пісня — це невеликий твір для співу. Вона складається з кількох куплетів.
Танець — ритмічні рухи та музика, під яку можна танцювати.
Марш — це чітка, пружна музика, під яку легко крокувати.
А тепер я буду грати, а ви жанри відгадувати.

Музична гра «Відгадай жанр».

Гість: Які ви розумні! Стільки багато про музику знаєте! А у мене є загадки про музичні інструменти. Слухайте уважно і спробуйте відгадати.

Загадки

Дерев'яне, а не полінце. Шість дірочок має, весело співає! (Сопілка)
Тра-та-та, тра-та-та , зверху шкіра, знизу теж. Всередині – пустота. (Барабан)

Ой же гарно вона грає, кожне слово промовляє. Хоч і має три струни, та співочі всі вони. Запитаймо у Всезнайка: - Хто це? Що це? (Балалайка)

Клавіатури чорно-білий ряд. Педалі жовтим золотом горять… Мене з собою не унесеш у футлярі, з могутнім форте, ласкавим піано, і тому є той надзвичайно правий, хто називає нас…(Фортепіано)

Художник малює портрети, письменник складає історії, віршують рядочки поети… А музика, хто її створює? (Композитори)

Гість: Ти диви, всі загадки відгадали!

Ведуча: Тому що у нас дуже розумні дітки. Вони дуже багато знають. Наші дітки дуже веселі музиканти.

Дидактична гра «Назви ім'я композитора» за допомогою портретів.

Виходять три дитини, розповідають віршики, імітуючи гру на музичних інструментах під музичний супровід.

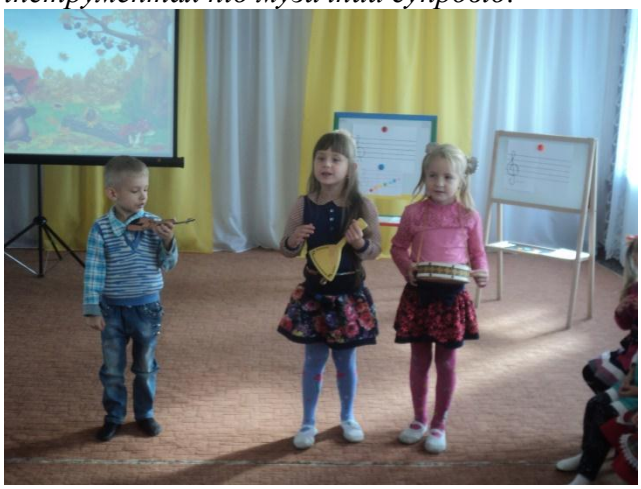

1. Ось на скрипочці я граю: ті-лі-лі, ті-лі-лі! На лужку зайці у танці, ті-лі-лі та ті-лі-лі!

2. Граю я на балалайці: тренді-брень, тренді-брень! На лужку зайці у танці, тренді-брень та тренді-брень!

3. А тепер — на барабані: бум-бум-бум, бах-бах-бах! Косоокі всі навтьоки по кущах та по кущах!

Ведуча: А тепер давайте трішечки пограємо, музичні інструменти розгадаємо.

Музично-дидактична гра «Який інструмент грає?»

(За допомогою ІКТ дітям пропонується прослухати гру музичного інструмента, після чого вони можуть обрати правильну відповідь з кількох варіантів). Під час гри До-Мі-Ля плутає дітей, відповідаючи на запитання неправильно.

Гість: Дуже вам дякую дітки! Я дуже багато дізналася про музику, тепер буду всім своїм друзям розповідати.

Ведуча: Музико! Завжди будь з нами,
Щоб дзвенів наш дім піснями,
Музиці щоб вчились діти
Мову звуків розуміти.
Щоб лунало на весь світ:
— Здрастуй, Музико!
— Привіт!

На цьому ми з вами прощаємось, любі дітки. До нових зустрічей!

Видатний композитор і педагог Д.Кабалевський наголошує: "Музика стане професією небагатьох, але полюбити, навчитись слухати її і розуміти повинні всі".

Конспект заняття «Чарівна квітка добра»

Світлана ОБАДІНА, вихователь

У наш суперечливий і неоднозначний час дитина перебуває в середовищі, яке постійно спонукає її порівнювати добро і зло, радість і сум, красу і потворність. Тому мета кожного вихователя не лише допомогти малюкам розібратися у сутності цих життєво-важливих понять, утвердити в соціумі своє власне «Я», але й формувати в дітей соціальну відповідальність і вміння відчувати гуманістичні риси особистості – доброту, дбайливість, чуйність, правдивість, повагу до старших.

Давайте замислимось: із чого ми починаємо своє спілкування з дитиною? З напучувань, запитань, відповідей, повчань… А чи не краще було б почати з лагідної посмішки, щоб усе довкола усміхнулось у відповідь? Лагідні, добрі очі, ніжна посмішка – ось дзеркало нашої душі. Адже правду кажуть: «Доброта – це єдиний одяг, який ніколи не старіє».

Мета: продовжувати формувати уявлення дітей про морально-етичні норми поведінки; розширювати та поглиблювати знання про позитивні риси характеру та моральні чесноти людини (доброта, щедрість, скромність, чуйність, ввічливість, доброзичливість, працьовитість, миролюбність тощо); вчити дошкільників помічати та характеризувати негативні риси характеру і прояви негідної поведінки під час обговорення проблемних ситуацій; спонукати самостійно робити оціночні судження та аналізувати поведінку інших; сприяти усвідомленню дітьми необхідності дотримуватися соціально прийнятих норм поведінки та моральних чеснот, бути доброю людиною; активізувати в мовленні дітей ввічливі слова; виховувати у дітей бажання бути приємними людьми, бажання творити добро, добрі вчинки, бути доброзичливими, щирими, проявляти співчуття, доброту, піклування.

Матеріал: м`яка іграшка – котик Мурчик, квітка та 7 пелюстків з буквами: «Д», «О», «Б», «Р», «О», «Т», «А», фішки: сонечко, хмаринки, кошик, квіточки, картинки-розмальовки, різнокольорові олівці.

Хід заняття.

Вихователь: Перед тим як почати наше заняття, давайте привітаємось, станемо в коло, візьмемось за руки. Відчуйте тепло ваших рук.

Узялись ми всі за руки,
Веселіше стало нам,
Бо у групі всі ми друзі,
Посмішки даруємо вам!

Вихователь: Доброго ранку! Доброго дня!

(Діти сідають, з`являється котик-Мурчик сумний, навіть не помічає дітей і не вітається)

Вихователь: Мурчику, по-перше: треба привітатися з дітками, а потім розповіси, що з тобою трапилося.

(Мурчик вітається і розказує дітям, що його друг песик-Гавко чогось ображається, не хоче дружити і ще каже, що Мурчик недобрий).

Вихователь: Так може ти його чимось образив, або щось погане зробив?

Кіт: Та ні. Ну… Я тільки, заховав від нього кістку, а ще будку пошкрябав, бо у мене пазура і їх треба іноді загострювати. Ну, я й позагострював об будку.

Вихователь: Діти, як ви вважаєте, те що зробив Мурчик добре чи погано? А чому?

Вихователь: Так, це погані вчинки. Добрі тварини так не роблять.

Кіт: А навчіть мене бути добрим і, як чинити можна, а як – ні.

Вихователь: Діти, ну що, допоможемо Мурчику? Нам в цьому буде допомагати ось ця квітка. Вона зараз без пелюсток, але пелюстки будуть поступово з`являтися. По-перше давайте розповімо Мурчику кого можна назвати добрим. (*Ділиться, не ображає, захищає, не б`ється, не свариться, втішає тощо).*

Вірші про добро:

На доброті існує світ
І добротою пахне хліб.
На допомогу друзям йти,
Це також прояв доброти.

Доброта ніколи не старіє,
Доброта від холоду зігріє.
Доброта, як сонце світить,
Дітей і дорослих тішить!

Вихователь: Діти, ви правильно пояснили Мурчику, хто такі добрі люди, і що таке добро, і отримуєте першу пелюстку. А зараз, діти, пограємо в гру і покажемо нашому гостю, в якому вчинку живе добро. Якщо я називаю поганий вчинок, ви піднімаєте фішку-хмаринку, а якщо добрий – фішку-сонечко.

Д/г «В якому вчинку живе добро?»

- Допомагати другові.
- Когось образив.
- Захищаєш слабкого.
- Втішаєш.
- Ділишся гостинцями.
- Не слухаєшся дорослих.
- Кажеш «Добрий ранок», «Дякую».

Вихователь: Молодці, діти, ви не помилилися і Мурчик тепер знає, що кістку, яку він заховав і пошкрябана будка – це погані вчинки. Ви отримуєте другу пелюстку.

Вихователь: Діти, а ви робите добрі вчинки? Ось у мене є кошик і ми в нього будемо складати добрі справи у вигляді ось таких квіточок.

Д/г « Кошик добрих справ»

Моральне виховання

Вихователь: Молодці, подивіться скільки квіточок в кошику – це ж стільки ви робите добрих справ. А ти, Мурчик, яку робиш добру справу? *(ловлю мишей)*. Діти, ви отримуєте третю пелюстку. Я пропоную відпочити і потанцювати.
Фізхвилинка «Барбарики»

Вихователь: За такий запальний танок отримуєте четверту пелюстку.

Вихователь: Діти, а ви знаєте прислів`я про добро. Давайте їх розкажемо котику, щоб він їх запам`ятав.

Доброму скрізь добре.
Добре діло роби сміло.
Не одяг красить людину, а добрі справи.
Добре слово квітка, а зле колючка.
Роби добро – воно дорожче золота.
Хто людям добра бажає, той і собі має.

Вихователь: Багато знаєте прислів`їв і отримуєте наступну пелюстку.

Вихователь: Діти, а який у вас зараз настрій? А який він ще може бути? Давайте пограємо в *гру «Продовж речення»*

«Мені весело, коли…», «Мені сумно, коли…», «Я сердитий, коли…»

- Молодці, а подивіться на нашу Алінку, у неї поганий настрій. Як ми можемо їй покращити настрій? *(посміхнутися, чимось пригостити, сказати комплімент, дати якусь іграшку, тощо)*

Вихователь: Діти, подивіться, на нашій квітці з`явилася ще одна пелюстка. Нам залишилося ще додати одну пелюстку, щоб зібрати всю квітку, але вона тут з`явиться, якщо ми вивчимо правила дружби і допоможемо Мурчику помиритися з песиком:

Правила дружби

1. Тепло свого серця, віддавати друзям.
2. Завжди ділися з товаришем гостинцями, іграшками.
3. Не сварися з товаришем, грайся дружно, а якщо посварилися, треба помиритися.
4. Якщо хтось образив, треба втішити.

Вихователь: Діти, ви запам`ятали ці правила? Отримуєте останню пелюстку.

Котик: Я теж запам`ятав правила дружби. Ось тільки я не вмію читати, але пелюстки незвичайні, на них якісь букви.

(Діти читають «ДОБРОТА»)

Вихователь: Діти, я вважаю, що ви всі і Мурчик дуже добрі, а у доброї людини дуже велике серце. Так давайте пограємо в <u>*гру «Комплімент».*</u> Ми будемо казати одне-одному приємні слова, компліменти.

Вихователь: Діти, будьте завжди такими дружніми, любіть одне-одного, даруйте добро. А щоб Мурчик не забував нас і назавжди залишився добрим, давайте зробимо для нього книжку «Твори добро» із ваших малюнків.

Добро творити на Землі
Людині лиш дано.
І навіть діточки малі
Всі знають це давно.
Краса і море доброти
Оточує нас всіх.
Подібним будь до сонця ти,
Щоб зазвучав твій сміх
Щоб ти освітлював всім шлях,
Як сонце з висоти.
Хай сяє усмішка в очах.
Будь завжди добрим ти!

Ознайомлення з навколишнім

Конспект заняття «Подорож у космос»

Анна КОЛОСОВА, вихователь

Мета: розширити уявлення дітей про Всесвіт, дати поняття про космос, зірки, сузір'я; розвивати розумову і мовленнєву діяльність, зорову увагу, пам'ять; виховувати самостійність, вміння працювати в колективі.

Хід заняття.
Заходять діти до групи разом з вихователем.
Вихователь: Діти, а давайте з вами привітаємося!
- Я твій друг і ти мій друг.
Міцніше за руки візьмемося
Швидше у коло станемо.
Посміхнемося і скажемо: «Доброго дня!»
Сонечку: «Доброго дня!»
І гостям всім: «Доброго дня!»

Розповідь вихователя:

Малята ми живемо на планеті Земля. Наша планета велика, красива, гарна. Ось подивіться, це - макет землі, як він називається? (*Глобус).* Нашу планету з усіх боків оточує безмежний простір, який називається Космос. Діти, Космос – це простір у якому знаходиться наша планета земля та ще безліч зірок та інших планет. Космос безмежний. І от якось науковці винайшли транспорт на якому стало можливо полетіти в космос. Це космічний корабель. Стали люди літати у Космос. Професію цих людей назвали: «космонавт».

Гра: «Чи добре бути космонавтом?»
- Космонавтом бути добре-…можна на ракеті літати
- Космонавтом бути погано-…у космосі дуже холодно
- Космонавтом бути добре-…багато знаєш про космос
- Космонавтом бути погано-…далеко від дому
-Космонавтом бути добре-…можна ходити по місяцю.

Молодці діти, давайте і ми зараз станемо космонавтами і полетимо у космос:

Ми в ракету дружно сіли
(змахи руками над головою)
І у космос полетіли (махи руками)
Повз малі планети , зорі (стрибки)
Летимо, як метеори.

Лунає музика Космосу.

Ось ми і у космосі. І наша перша зупинка. Найближча планета до Землі - Марс.

Ой діти, подивіться, тут лежить якесь послання. (послання лежить на підлозі, його піднімає вихователь і читає):
«Щоб вам вирушити далі, треба відгадати загадки.»

Загадки
- Високий соняшник у небі, цвіте взимку й влітку,
Нам посилає проміння, а досі немає насіння. (сонечко)
- У синім небі світлячки, не дістать до них руки. (зорі)
- Крил немає, а летить, космонавт у ній сидить, не літак і не комета, а космічна це ..(ракета).

Вихователь:

Молодці дітки, всі загадки відгадали і можемо продовжувати нашу подорож далі. (звучить космічна музика). Наступна наша зупинка. Найбільша планета – Юпітер.

Вихователь:

Подивіться діти, тут для нас завдання. (Діти сідають за столи де лежать листочки аркушів з вже готовими зірочками, вихователь починає пояснювати).

Діти, коли увечері ми дивимося на небо, то бачимо багато зірок, а якщо їх поєднати рисочками або лініями, то у нас вийде сузір'я.

Наприклад, як маленька та велика ведмедиці (показує картинки із сузір'ям) у вигляді ковша на небі. А давайте і ми зараз з вами поєднаємо зірочки і подивимося що в нас вийде.

Молодці, всі впоралися. Та вже час нам повертатися додому у дитячий садок. Покрутились, підстрибнули, у долоньки плеснули і ось ми вже у садочку.

Діти на яких планетах ми сьогодні з вами побували? А хто знає, які ще є планети? Ой дітки, а хто це до нас поспішає? Так це ж Лунтик! Малята, а хто знає звідки до нас прилетів Лунтик? (з Місяця). А Місяць, діти - це супутник Землі. Лунтик нам ще і солодощі приніс, ну пригощай усіх.

Маленькі дослідники

Тетяна СПІВАК, вихователь

Дитина народжується дослідником. Невситима жага нових вражень, цікавість, постійне прагнення спостерігати та експериментувати, самостійно шукати нові відомості про світ, традиційно розглядаються, як найважливіші риси дитячої поведінки. Задовольняючи свою допитливість в процесі активної пізнавально – дослідницької діяльності, яка в природній формі проявляється у вигляді дитячого експериментування, дитина, з одного боку, розширює уявлення про світ, з іншого – починає оволодівати основними культурними формами упорядкування досвіду: причинно – наслідковими, родо–видовими, просторовими і тимчасовими відносинами, які дозволяють зв'язати окремі подання в цілісну картину світу.

Розвиток пізнавальної активності у дітей питання актуальне на сьогоднішній день. Доводячи це, можна спертися на слова Н. Н. Поддякова: «Причини інтелектуальної пасивності дітей часто лежать в обмеженості їх інтелектуальних вражень, інтересів». Тому слід переглянути підхід до організації навчання з розділу «Ознайомлення з навколишнім».

Необхідно включити малюків в осмислену діяльність, у процесі якої вони змогли б виявляти все нові і нові властивості предметів.

Між двома видами: грою і експериментуванням немає протиріч. Гра — вид діяльності, мотив якої полягає не в результатах, а в самому процесі, а через експериментування з предметами дитина ставить певні цілі й досягає конкретних результатів. Розмежовувати гру і дитяче експериментування не варто, вони доповнюють один одного.

При формуванні основ природничо — наукових і екологічних понять експериментування розглядають як метод, близький до ідеального. Знання, почерпнуті не з книг, а здобуті самостійно, завжди є усвідомленими і більш міцними.

Основна особливість дитячого експериментування полягає в тому, що дитина пізнає об'єкт в ході практичної діяльності з ним. Здійснювані дитиною практичні дії виконують пізнавальну, орієнтовно – дослідницьку функцію, створюючи умови, в яких розкривається зміст даного об'єкту.

Експериментування як спеціально організована діяльність сприяє становленню цілісної картини світу дитини дошкільного віку та основ культурного пізнання навколишнього світу.

Основним методом діяльності експериментів у дітей раннього віку є проведення елементарних дослідів. Їх елементарність полягає, по-перше, в характері розв'язуваних завдань: вони невідомі тільки дітям. По-друге, в процесі цих дослідів не відбувається наукових відкриттів, а формуються елементарні поняття та умовисновки. По-третє, в такій роботі використовується звичайне побутове та ігрове обладнання (одноразовий посуд, поліетиленові пакети тощо). Досліди використовуються для встановлення дітьми причин тих або інших явищ, зв'язків і відносин між предметами і явищами.

Згідно методичних рекомендацій по проведенню дослідів з дітьми раннього віку, дослід – спостереження, що проводиться в спеціально організованих умовах. Воно припускає активний вплив на предмет або явище, їх перетворення відповідно з поставленим завданням. В цьому перетворенні діти беруть активну участь. Дослід використовується, як спосіб вирішення пізнавальної задачі. Завдання висувається вихователем. Воно повинне бути дуже ясно і чітко сформульоване. Рішення пізнавальної задачі вимагає спеціального пошуку: аналізу, співвіднесення відомих і невідомих даних.

Дослід може проходити, як довготривале порівняльне, або як короткочасне спостереження.

Якщо завдання вирішується у процесі короткочасного спостереження, обговорення результатів досліду проводиться відразу: аналізуються умови протікання досліду, порівнюються результати, робляться висновки. У ході досліду тривалого характеру вихователь підтримує інтерес дітей до спостереження змін, що відбуваються, повертає їх до усвідомлення того, навіщо був поставлений дослід.

Заключним моментом досліду є формулювання висновків на основі отриманих результатів. До самостійного формулювання висновків спонукає дітей вихователь.

В групах раннього віку досліди використовують для ознайомлення дітей з властивостями неживої природи.

Досліди можна проводити як окремий вид діяльності, і як гра або частину заняття. Так само дослідницькою діяльністю можна займатися в процесі режимних моментів і використовувати на прогулянці як частину спостереження.

Кількість проведених дослідів може варіюватися від одного на тиждень до двох на місяць на розсуд вихователя і з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.

Тривалість проведення дослідів чітко не регламентується. Це залежить від форми організації досліду, але не більше 10 хвилин за один етап. Досліди можуть проводитися як з підгрупою дітей, так і з 2-3 дітьми. Проводити досліди з цілою групою не рекомендується, оскільки при цьому неможливо задіяти всіх дітей і результат проведеного досліду знижується.

Тема: «Вода»

За допомогою предметно-маніпулятивної діяльності в режимних моментах діти переконалися в тому, що можна вмиватися водою, опускати в неї і виловлювати різні предмети; що вода може литися, а може бризкати; що предмети стануть чистішими, якщо їх помити водою; що вода не має смаку.

На заняттях діти отримали уявлення про те, що вода рідка, тому може розливатися з посудини (ознайомлення з навколишнім «Напоїмо ляльок»); що вода не має кольору, але її можна пофарбувати (малювання «Різнобарвна водичка»); що вода може бути теплою і холодною (ознайомлення з навколишнім «Лялька замурзалась»).

За допомогою дидактичних ігор «Чисті ручки» і «Помічники» діти дізнавалися про те, що руки і предмети стануть чистішими, якщо їх помити водою.

Спостерігаючи на прогулянці, діти отримали елементарні уявлення про процес випаровування і конденсації води. А при проведенні розваги «У ляльки Каті день народження» діти переконалися в тому, що вологі серветки висихають швидше на сонці, ніж в тіні.

Тема: «Повітря»

За допомогою предметно-маніпулятивної діяльності в режимних моментах діти отримували уявлення про те, що повітря легше води.

При проведенні дидактичної гри «Зловимо повітря» діти «ловили» повітря в поліетиленові пакети і переконалися в тому, що повітря не видно, але воно є.

Дослідницька діяльність

У грі «Буря в стакані» малюки дули через соломинку в склянку з водою і побачили, що вода виштовхує повітря.

Граючи в гру «Мій веселий дзвінкий м'яч» діти дізналися, що м'ячик стрибає високо, тому що в ньому багато повітря.

На занятті з ознайомлення з навколишнім «Човник пливи», діти переконалися, що предмети можуть пересуватися за допомогою повітря. А на прогулянці, спостерігаючи за травою і листям, нами було виявлено, що вітер – це рух повітря.

Тема: «Камені»

На заняттях з ознайомлення з навколишнім «Легкий-важкий» та «Якої форми камінь?», діти отримали уявлення про те, що камені бувають важкі і легкі, і що камені мають різну форму.

Дослідницьким шляхом діти з'ясували, що камені тонуть у воді, бо вони важкі. Для цього в таз з водою малюки опускали поролонові рибки, пір'ячко, паперові кораблики і камені.

Тема: «Папір»

За допомогою дослідів діти дізналися, що папір легкий: його можна здути з долоні, і він не тоне у воді на відміну від каміння; що папір може бути тонким і товстим, і він може рватися: серветку дуже легко зім'яти і розірвати на відміну від щільного картону.

Використання елементарних дослідів і досліджень в роботі з дітьми раннього віку допомогли зробити діяльність дітей при ознайомленні з оточуючою дійсністю більш цікавою і різноманітною.

Формування логіко-математичної компетентності дошкільників

Вікторія ДЬЯКОНОВА, вихователь-методист

Математика, природа, мова пронизують усю діяльність людини, математичні поняття використовуються на кожному кроці. Без них неможливий дивовижний технологічний процес, економічне процвітання. Тому виникає необхідність здійснювати логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку. Наукові дослідження педагогів, психологів переконують, що готувати дітей до життя, до успішного навчання у сучасній школі мають висококваліфіковані фахівці, творчі особистості – вихователі у взаємодії з сім`єю.

В освітній програмі для дітей від 2 до 7 років «Дитина» у розділі «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» відображено зміст роботи з дітьми раннього та дошкільного віку, що спрямована на збагачення їхнього досвіду різноманітними сенсорними враженнями, формування у дітей вмінь орієнтуватися у сенсорних еталонах (колір, величина, форма), їх видах, ознаках, властивостях. Збагачення сенсорного досвіду є базою інтелектуального розвитку дитини, підґрунтям для формування логіко-математичних уявлень, розвитку конструктивних навичок, розширення уявлень про властивості та ознаки предметів, з якими вона стикається безпосередньо у різних видах діяльності. Автори розділу наполягають на тому, що завдання сенсорно-пізнавального розвитку дитини повинні вирішуватися комплексно через виконання всіх розділів і підрозділів програми «Дитина», а не лише на спеціально організованих заняттях.

У законі України «Про дошкільну освіту записано: «Дошкільна освіта – це цілісний процес, спрямований на забезпечення різнобічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб. З погляду сучасної дошкільної освіти, дітей слід навчити не тільки обчислювати, вимірювати, розрізняти геометричні фігури, орієнтуватися в часі, у просторі, а й учити логічно мислити, розвивати творчі здібності, пізнавальні інтереси. Математичний розвиток дитини складається з двох взаємопов`язаних основних ліній: логічної (тобто підготовки мислення до способів міркування) і математичної (тобто формування математичних уявлень)».

То що ж таке логіко-математична компетентність?

Логіко-математична компетентність передбачає здатність дитини самостійно здійснювати:

- класифікацію геометричних фігур, предметів та множин за якісними ознаками та чисельністю;
- серіацію, тобто впорядкування предметів за величиною, масою, об`ємом розташування у просторі;
- обчислення та вимірювання кількості, відстані, розмірів, довжини, ширини, висоти, об`єму, маси, часу.

Що таке логіка? Чи доступна вона дошкільникам?

Це здатність людини доводити правильні судження і спростовувати неправильні, уміння висловлюватись, тобто:

- будувати найпростіші висловлювання за допомогою зв`язок «і», «чи», «якщо», «ні», «то»;
- робити правильні умовисновки, доводити правильність своїх міркувань.

Раніше педагоги зосереджувались на формуванні у дошкільників уявлень про кількість, лічбу, величину, форму, простір і час. Логічним операціям відводилося досить скромне місце. Знання, які одержували діти, існували самі по собі, відокремлено від життя. Математичні уявлення формувалися здебільшого на заняттях із математики, інколи застосовувались у дидактичних іграх і лише епізодично діти застосовували наявні знання та вміння у повсякденному житті.

Види занять з логіко-математичного розвитку

За матеріалами Олени Брєжнєвої, доцента кафедри дошкільної освіти Маріупольського державного університету, канд. пед. наук.

З огляду на те що заняття сьогодні не є основною і єдиною формою взаємодії вихователя з дітьми, доцільно використовувати різні за формою організації і цілями види математичних занять.

Вид заняття	Характерні особливості
Класичне	Проводять за традиційною схемою – пояснення нового матеріалу, розв`язання завдання, контроль з боку вихователя, закріплення вивченого у грі, підбиття підсумків
Комбіноване	Використовують на одному занятті різні види діяльності, як-от: зображувальна, ручна праця, музика, в поєднанні з математикою
Комплексне	Переважно проводять як підсумкове наприкінці місяця або кварталу, поєднуючи завдання з різних розділів програми логіко-математичного змісту
Заняття-гра	Проводять у формі сюжетно-дидактичної гри на кшталт «Магазин іграшок», «Заняття – математичний аукціон», АБВГДейка тощо
Заняття-казка	Вибудовують за сюжетом відомої казки з використанням музики, віршів,адаптованих до математичних матеріалів
Заняття-екскурсія	Проводять у формі екскурсії до парку, лісу, школи, магазину тощо
Заняття у формі коментувального навчання	Залучають до активного обговорення певної пізнавальної ситуації. Наприклад, уся група отримує завдання – утворити число 7. Одна дитина промовляє вголос, як вона утворює це число, інші виконують завдання мовчки. Якщо дитина помилилася, ведеться колективне обговорення, або вихователь малює на дошці те, що коментують діти
Заняття-мандрівка	Використовують цікавий сюжет з несподіваними ситуаціями пізнавально-ігрового характеру. Наприклад, «Мандрівка до Країни нерозв`язаних задач», «Мандрівка до Країни Математики», «У Цифрограді» тощо
Заняття-проблема (заняття-відкриття)	Онову заняття становить проблема, сформульована вихователем. Діти, розмірковуючи, намагаються знайти оптимальний варіант розв`зання цієї проблеми. Пропоновані варіанти обговорюють усебічно. Наприклад, «Що станеться, якщо зникнуть усі цифри; якщо зникне цифра 5?»

Усі окреслені вище види занять мають право на існування. Вибір кожного з них залежить від мети й завдань, що постають у процесі засвоєння дітьми логіко-математичного змісту. Заняття розраховані на групову й індивідуальну роботу та побудовані в такий спосіб, що один вид діяльності змінюється іншим. Це дає змогу вихователю забезпечити динамічність роботи. При цьому він має враховувати здібності кожної дитини й орієнтуватися на її «зону найближчого розвитку». Включаючи дитину у групову роботу, слід моделювати й відтворювати складні для неї, але можливі в повсякденному житті ситуації. Їх аналізування й програвання може стати основою для позитивних змін у розвитку особистості дитини.

Форми та методи логіко-математичного розвитку

Інтегровані заняття, сюжетно-дидактичні математичні ігри, ребуси, ситуації-роздуми, проблемні ігрові ситуації, колективні тематичні проекти, навчально-ігрові ситуації, фізхвилинки математичного змісту, художнє слово, наявність дидактичного матеріалу, логічні та розвивальні вправи та ігри, змагання тощо.

Цікаві логічні задачі для розвитку мислення дошкільників

У дошкільному віці з метою розвитку мислення дітей використовують різні види нескладних логічних завдань і вправ.

Пропоную добірку логічних задач для дітей дошкільного віку. Такі завдання розвивають не тільки логічне мислення, а й увагу, пам'ять, кмітливість.

1. Стоїть клен. На клені дві гілки, на кожній гілці по дві вишні. Скільки всього вишень?
2. Якщо гусак стоїть на двох ногах, то він важить 4 кг. Скільки буде важити гусак, якщо він стоїть на одній нозі?
3. У двох сестер по одному брату. Скільки дітей в сім'ї?
4. Жираф, крокодил і бегемот жили в різних будиночках. Жираф жив не в червоному і не в синьому будиночку. Крокодил жив не в червоному і не в помаранчевому будиночку. Як ти гадаєш, в яких будиночках жили звірі?
5. Три рибки плавали в різних акваріумах. Червона рибка плавала не в круглому і не в прямокутному акваріумі. Золота рибка – не в квадратному і не в круглому. В якому акваріумі плавала зелена рибка?
6. Жили-були три дівчинки: Таня, Оленка і Даша. Таня була вища за Оленку, Оленка вища за Дашу. Хто з дівчаток найвищий, а хто найнижчий? Кого з них як звуть?
7. У Михайлика три візки різного кольору: червоний, жовтий і синій. Ще у нього три іграшки: Лялька-неваляйка, пірамідка і дзиґа. У червоному візку він повезе НЕ дзигу і не пірамідку. У жовтому – НЕ дзигу і не ваньку встаньку. Що повезе Михайлик в кожному візку?
8. Мишка їде не в першому і не в останньому вагоні. Курча не в середньому і не в останньому вагоні. У яких вагонах їдуть мишка і курча?

9. Бабка сидить не на квітці і не на листку. Коник сидить не на грибку і не на квітці. Сонечко сидить не на листку і не на грибку. Хто на чому сидить? (Краще все намалювати.)
10. Альоша, Саша і Міша живуть на різних поверхах. Альоша живе не на найвищому поверсі і не на найнижчому. Саша живе не на середньому поверсі і не на нижньому. На якому поверсі живе кожен з хлопчиків?
11. Ані, Юлі та Олі мама купила тканину на плаття. Ані не зелену і не червону. Юлі – не зелену і не жовту. Олі – не жовту і не червону. Яка тканина для якої з дівчаток?
12. У трьох тарілках лежать різні фрукти. Банани лежать не в синій і не в помаранчевій тарілці. Апельсини не в синій і не в рожевій тарілці. В якій тарілці лежать сливи? А банани і апельсини?
13. Під ялинкою квітка не росте, під березою не росте грибок. Що росте під ялинкою, а що під березою?

Логіко-математичний розвиток

14. Антон і Денис вирішили погратися. Один з кубиками, а інший з машинками. Антон машинку не взяв. Чим гралися Антон і Денис?
15. Віка і Катя вирішили малювати. Одна дівчинка малювала фарбами, а інша олівцями. Чим стала малювати Катя?
16. Рудий і Чорний клоуни виступали з м'ячем і кулею. Рудий клоун виступав не з м'ячиком, А чорний клоун виступав не з кулькою. З якими предметами виступали Рудий і Чорний клоуни?
17. Ліза і Петро пішли в ліс збирати гриби і ягоди. Ліза гриби не збирала. Що збирав Петро?
18. Дві машини їхали по широкій і по вузькій дорогах. Вантажна машина їхала не по вузькій дорозі. По якій дорозі їхала легкова машина? А вантажна?
19. Скільки вух у трьох мишей?
20. Скільки лап у двох ведмежат?
21. У семи братів по одній сестрі. Скільки всього сестер?

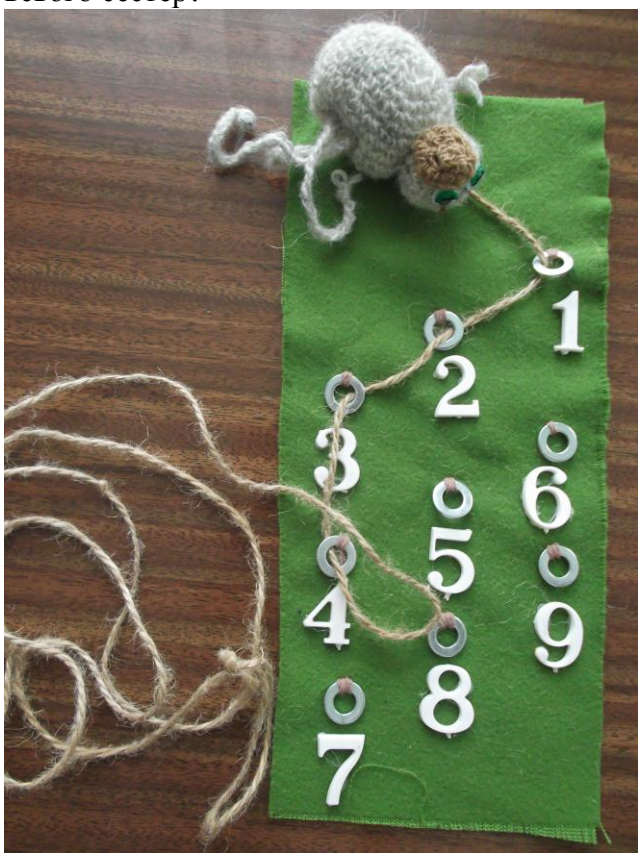

22. У бабусі Дарини внучка Маша, кіт Пушок і собака Дружок. Скільки всього онуків у бабусі?
23. Над річкою летіли птиці: голуб, щука, 2 синиці, 2 стрижа і 5 вугрів. Скільки всього летіло птахів? Відповідай швидше!
24. Горіло 7 свічок. 2 свічки погасили. Скільки свічок залишилося?
25. В кошику три яблука. Як поділити їх між трьома дітьми так, щоб одне яблуко залишилося в кошику?
26. На березі три товсті гілки, на кожній товстій гілці по три тоненькі гілочки. На кожній тоненькій гілочці по одному яблучку. Скільки всього яблук?
27. Саша їв яблуко велике і кисле. Оля їла яблуко велике і солодке. Що в цих яблуках однакове? Різне?
28. Маша і Ніна розглядали картинки. Одна дівчинка розглядала картинки в журналі, а інша дівчинка – в книжці. Де розглядала малюнки Ніна, якщо Маша не розглядала картинки в журналі?
29. Толя і Ігор малювали. Один хлопчик малював будинок, а інший – гілку з листям. Що малював Толя, якщо Ігор не малював будинок?
30. Алік, Боря і Вова жили в різних будинках. Два будинки були в три поверхи, один будинок був в два поверхи. Алік і Боря жили в різних будинках, Боря і Вова жили теж у різних будинках. Де жив кожен хлопчик?
31. Коля, Ваня і Сергій читали книжки. Один хлопчик читав про подорожі, інший – про війну, третій – про спорт. Хто про що читав, якщо Коля не читав про війну і про спорт, а Ваня не читав про спорт?

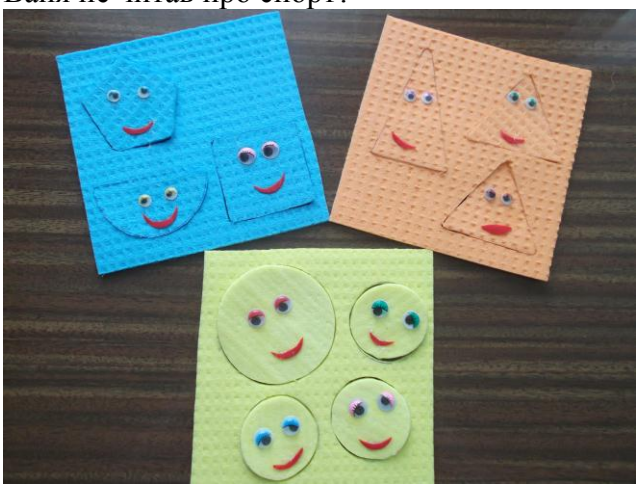

32. Зіна, Ліза і Лариса вишивали. Одна дівчинка вишивала листочки, інша – пташок, третя – квіточки. Хто що вишивав, якщо Ліза не вишивала листочки і пташок, а Зіна НЕ вишивала листочки?

33. Хлопчики Слава, Діма, Петро і Женя садили плодові дерева. Хтось із них садив яблуні, хтось – груші, хтось – сливи, хтось – вишні. Що садив кожен хлопчик, якщо Діма не садив сливи, яблуні та груші, Петро не садив груші та яблуні, а Слава не садив яблуні?
34. Дівчатка Ася, Таня, Іра і Лариса займалися спортом. Хтось із них грав у волейбол, хтось плавав, хтось бігав, хтось грав у шахи. Яким спортом захоплювалася кожна дівчинка, якщо Ася не грала у волейбол, в шахи і не бігала, Іра не бігала і не грала в шахи, а Таня не бігала?
35. Саша сумніша, ніж Толик. Толик сумніший, ніж Алік. Хто веселіший за всіх?
36. Іра акуратніша, ніж Ліза. Ліза акуратніша, ніж Наташа. Хто найакуратніший?
37. Мишко сильніший, ніж Олег, але слабший, ніж Вова. Хто найсильніший?
38. Катя старша за Сергія, але молодша за Таню. Хто наймолодший?
39. Саша на 10 років молодший за Ігора. Ігор на 2 роки старший, ніж Олексій. Хто наймолодший?
40. Іра на 3 см нижча, ніж Клава. Клава на 12 см вища, ніж Люба. Хто найвищий?
41. Толик набагато легший, ніж Сергій, але трохи важчий, ніж Валера. Хто найлегший?
42. Віра трохи темніша, ніж Люда. Віра набагато світліша, ніж Катя. Хто найсвітліший?
43. Льоша слабший, ніж Саша. Андрій сильніший, ніж Олексій. Хто найсильніший?
44. Наташа веселіша, ніж Лариса. Надя сумніша, ніж Наташа. Хто найсумніший?
45. Костя сильніший, ніж Едик, і повільніший, ніж Алік. Костя слабший, ніж Алік, і швидший, ніж Едик. Хто найсильніший і хто найповільніший?
46. Оля темніша, ніж Тоня. Тоня нижча, ніж Ася. Ася старша, ніж Оля. Оля вища, ніж Ася. Ася світліша, ніж Тоня. Тоня молодша, ніж Оля. Хто найтемніший, найнижчий і найстарший?
47. Коля важчий, ніж Петро. Петро сумніший, ніж Паша. Паша слабший, ніж Коля. Коля веселіший, ніж Паша. Паша легший, ніж Петя. Петя сильніший, ніж Коля. Хто найлегший, хто найвеселіший, хто найсильніший?
48. На груші виросло п’ять яблук, а на ялинці – лише два. Скільки всього яблук виросло?
49. Що станеться з білою хусткою, якщо її опустити в Червоне море?
50. Скільки горіхів в порожній склянці?
51. З якого посуду неможливо нічого з’їсти?
52. Качка важить два кілограми. Скільки буде важити качка, якщо вона стане на одну ногу?
53. Скільки кінців у одній палиці? А у половини палиці?
54. У мого батька є дочка, але вона мені не сестра. Хто це?
55. Що важче – кілограм вати або кілограм цвяхів?
56. Банан розрізали на чотири частини. Скільки зробили розрізів?
57. Два сина і два батька з’їли три яблука. Скільки яблук з’їв кожен?
58. Йшла Маша в місто, а назустріч їй три бабусі, у кожної по два мішки, в кожному мішку по кішці. Скільки всього людей йшло в місто?
59. Михайлику 2 роки, а Люді 1 рік. Яка різниця у віці у них буде через 2 роки?
60. Бублик розрізали на три частини. Скільки зробили розрізів?
61. Сергій гостював у бабусі тиждень і три дні. Скільки днів гостював Сергій?
62. У Насті цілий апельсин, 2 половинки і 4 четвертинки. Скільки у неї апельсинів?
63. У бабусі Марії внучка Даша, кіт Димок, собака Пушок. Скільки у бабусі онуків?
64. Яйце вариться 3 хвилини. Скільки часу знадобиться, щоб зварити 5 яєць одночасно в одній каструлі?
65. Два автомобіля проїхали 40 кілометрів. Скільки кілометрів проїхав кожен?
66. На мотузці зав’язали п’ять вузлів. На скільки частин ці вузли розділили мотузку?
67. З-під паркану виднілися 10 пташиних лапок. Скільки птахів за парканом?
68. Драбина має 9 сходинок. Яка сходинка буде середня?
69. Хлопчик висипав разом 3 купки піску, а потім висипав туди ще дві. Скільки стало купок піску?
70. Міла і Наташа під каменем знайшли дві монети. Скільки монет знайшла б одна дівчинка?
71. Мама купила дітям три шарфики і шість рукавиць. Скільки дітей у мами?

Логіко-математичний розвиток

Логічні завдання.

1. Сашко їв яблуко велике і кисле. Коля — велике і солодке. Що в яблуках однакове, що різне?
2. Маша і Ніна розглядали картинки. Одна в журналі, інша в книзі. Де розглядала Ніна, якщо Маша не розглядала в журналі?
3. Толя і Ігор малювали. Один — будинок, інший — гілку з листям. Що малював Толя, якщо Ігор не малював будинок?
4. Алік, Ваня і Вова жили в різних будинках. Два будинки були в 3 поверхи, один в 2 поверхи. Алік і Боря жили в різних будинках, Боря і Вова теж в різних будинках. Хто де жив?
5. Коля, Ваня і Сергій читали книги. Один про подорожі, інший про війну, третій про спорт. Хто про що читав, якщо Коля не читав про війну і про спорт, а Ваня не читав про спорт?
6. Зіна, Ліза і Лариса вишивали. Одна — листочки, інша — пташок, третя — квіточки. Хто що вишивав, якщо Ліза не вишивала листочки і пташок, а Зіна — не листочки?
7. Хлопчики Слава, Діма, Петя і Женя садили плодові дерева. Один — яблуні, другий — груші, третій — сливи, четвертий — вишні. Хто що садив, якщо Діма — не сливи, яблуні і груші, Петя — не груші і яблуні, а Слава — не яблука?
8. Дві дівчинки саджали дерева, а одна — квіти. Що садила Таня, якщо Світла з Ларисою і Марина з Танею садили різні рослини?
9. Три дівчинки намалювали двох кішок і зайця. Що малювала Ася, якщо Катя з Асею і Олена з Асею малювали різне?
10. Два хлопчики купили марки, один — значок і один — листівку. Що купив Коля, якщо Женя з Толею і Толя з Юрою купили різне, а Міша — значок?
11. Два хлопчики жили на одній вулиці, а два — на іншій. Де жили Петя і Коля, якщо Олег з Петром, і Андрій з Петром жили на різних вулицях?

Серйозні завдання

1. Коля виліпив 4 солдатів, а Слава — 1. Скільки всього солдатів виліпили хлопці?
2. У кошику було 6 білих грибів і 3 підберезника. Скільки всього було грибів?
3. В кошику лежало 6 грибів, 1 гриб виявився неїстівним і його викинули. Скільки грибів залишилося?
4. На кущі зацвіло 5 троянд. Мама зрізала 3 штуки, скільки залишилося?
5. У вазі стояло 3 троянди. Мама зрізала ще 2. Скільки троянд стало у вазі?
6. На полиці стояло 5 червоних чашок і 1 синя. Скільки чашок стояло?
7. На кущі дозріло 8 помідорів. Чотири помідора зірвали. Скільки залишилося?

Вихователь має пам`ятати, що центром педагогічної діяльності є дитина! Компетентна! Розсудлива! Людяна! Справедлива! Відповідальна! Творча!

У статті використані фото ігор виготовлених власноруч вихователем ДНЗ № 9 «Ромашка» Павлової М.В. («Хто сховався за грибком?», «Лабіринт», «Веселий павучок», «Веселий рахунок», «Знайди за формою та кольором», «Колесо рахунку»).

Розвивальна та навчальна книги виготовлені власноруч педагогами ДНЗ № 9 «Ромашка»

Одне із головних завдань педагогічного колективу на 2016-2017 навчальний рік – сприяти ефективному розвитку пізнавальних здібностей малюків в різних видах діяльності. **Для узагальнення досвіду роботи педагогічних працівників та з метою розвитку особистості дошкільника педагогічною радою було** вирішено виготовити власноруч дві книги: розвивальну «Малюк» та навчальну «Чомучка».

Пропонуємо вам переглянути фото-матеріали цієї книги.

www.VETTON.ru

МАЛЮК
ДНЗ № 9
«Ромашка»